تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ ستمبر ۲۹ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۱۲۵ء	جمیل احمد خاں صاحب نئی دہلی	۹	۱۳۳ء	پی اے محمد ایوب صاحب شمالی ارکاٹ	۱۷	۱۴۱ء	فضل الرحمٰن صاحب دہلی
۲	۱۲۶ء	دیسراج کھنہ صاحب 〃	۱۰	۱۳۴ء	اے بی محمد سلیمان صاحب 〃	۱۸	۱۴۲ء	مظفر الدین صاحب 〃
۳	۱۲۷ء	احمد عبدالکریم صاحب مدراس	۱۱	۱۳۵ء	ایم سید عمر صاحب مدراس	۱۹	۱۴۳ء	کے ایم عبدالجبار صاحب مدراس
۴	۱۲۸ء	صلاح الدین احمد صاحب 〃	۱۲	۱۳۶ء	پی عبدالقادر صاحب اینڈ کو 〃	۲۰	۱۴۴ء	حکیم حافظ سراج احمد صاحب کانپور
۵	۱۲۹ء	ایس عبدالسلام اینڈ کو 〃	۱۳	۱۳۷ء	ای اے واہج کمپنی 〃	۲۱	[illegible]۴۵	سید سعدی مجیلی شہری الہ آباد
۶	۱۳۰ء	این عبدالسبحان اینڈ سنز 〃	۱۴	۱۳۸ء	این، دی، عبداللہ صاحب 〃	۲۲	۱۴۶ء	بشیر احمد صاحب 〃
۷	۱۳۱ء	ایچ محمد قاسم بیگ صاحب 〃	۱۵	۱۳۹ء	سی، حاجی زین العابدین اینڈ کو 〃	۲۳	۱۴۷ء	مظفر علی صاحب احمد آباد (بھوپال)
۸	۱۳۲ء	بشیر احمد سید صاحب 〃	۱۶	۱۴۰ء	بی، ایس عبدالوہاب اینڈ کو			

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو ماہ ستمبر ۲۹ء میں ہمیں اپنے مہتمین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا گیا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینہ میں محسوب ہوتی ہے۔ اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے۔

(مرتب)

ستمبر ۳۹ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۸۱۰	سید شاہد علی صاحب دہلی	صہ/	۲۲	۶۲۱۷ یکم	حکیم عبد الحمید خاں صاحب دہلی	صہ/	۴۳	۶۲۳۹ یکم	عیوض خاں محمد اسمٰعیل صاحبان دہلی	صہ/
۲	۹۲۶	خواجہ عبد المجید صاحب ″	ے/	۲۳	۶۲۱۸	پروفیسر عبد الرحمٰن صاحب ″	۸/	۴۴	۶۲۴۰	ایچ فضل الرحمٰن صاحب ″	صہ/
۳	۸۳۲	رگھو نندن سرن صاحب ″	عہ/	۲۴	۶۲۱۹	شیخ عبد الرشید صاحب ″	۸/	۴۵	۶۲۴۱	میاں محمد رفیق صاحب ″	عہ/
۴	۸۳۹	زاہد حسین صاحب نئی دہلی	عہ/	۲۵	۶۲۲۰	الہی بخش مہر دین صاحبان ″	عہ/	۴۶	۶۲۴۲	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان ″	ے/
۵	۵۰۰۱ یکم	قاضی مظفر الدین صاحب دہلی	۸/	۲۶	۶۲۲۱	منشی محمد احسن صاحب ″	۸/	۴۷	۶۲۴۳	محمد عمر صاحب ″	صہ/
۶	۶۲۰۱	حاجی عباد اللہ خاں صاحب ″	۶/	۲۷	۶۲۲۲	محمد عبد الخالق شہاب الدین صاحبان	۶/	۴۸	۶۲۴۴	حاجی عبد الرحمٰن عبد الرحیم صاحبان	صہ/
۷	۶۲۰۲	منشی حفیظ احمد صاحب ″	۴/	۲۸	۶۲۲۳	محمود علی صاحب ″	۶/	۴۹	۶۲۴۵	حافظ عبد الحق محمد سراج الحق صاحبان	عہ/
۸	۶۲۰۳	رحمت اللہ خاں صاحب ″	۴/	۲۹	۶۲۲۴	رفیق احمد صاحب ″	عہ/	۵۰	۶۲۴۶	شمس العارفین صاحب ″	صہ/
۹	۶۲۰۴	زرین خاں صاحب ″	۶/	۳۰	۶۲۲۵	ضیاء الدین صاحب ″	۴/	۵۱	۶۲۴۷	رفیع اللہ خاں صاحب ″	۸/
۱۰	۶۲۰۵	احسن حامد علی صاحب ″	۸/	۳۱	۶۲۲۶	محمد ابراہیم صاحب ″	۲/	۵۲	۶۲۴۸	شیخ محمد ادریس صاحب ″	۴/
۱۱	۶۲۰۶	محمد اسمٰعیل صاحب ″	۴/	۳۲	۶۲۲۷	مولنا محمد شفیق صاحب ″	عہ/	۵۳	۶۲۴۹	محمد عارف صاحب ″	عہ/
۱۲	۶۲۰۷	میر عزیز الدین صاحب ″	عہ/	۳۳	۶۲۲۸	احمد اسلام خاں صاحب ″	عہ/	۵۴	۶۲۵۰	منشی حشمت اللہ صاحب ″	صہ/
۱۳	۶۲۰۸	حکیم عزیز الدین صاحب ″	۸/	۳۴	۶۲۳۰	حاجی محبوب بخش رفیع الدین صاحبان	صہ/	۵۵	۶۲۵۱	حکیم حامد میاں صاحب ″	۲/
۱۴	۶۲۰۹	بشیر مرزا صاحب ″	عہ/	۳۵	۶۲۳۱	شیخ محمد انیس الرحمٰن صاحب ″	۸/	۵۶	۶۲۵۲	حکیم عبد الرزاق صاحب تلائی	۲/
۱۵	۶۲۱۰	محمد علی صاحب ″	عہ/	۳۶	۶۲۳۲	شیخ محمد سعید صاحب ″	۴/	۵۷	۶۲۵۳	منشی بشیر بیگ صاحب ″	۲/
۱۶	۶۲۱۱	میاں غلام علی خاں صاحب ″	۴/	۳۷	۶۲۳۳	محمد شفیع صاحب ″	۸/	۵۸	۶۲۵۴	محمد نور الغنی صاحب ″	عہ۸/
۱۷	۶۲۱۲	صلاح الدین صاحب ″	۸/	۳۸	۶۲۳۴	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب ″	۴/	۵۹	۶۲۵۵	سید عبد الحی صاحب ″	عہ۸/
۱۸	۶۲۱۳	سید محمد شفیع صاحب ″	۲/	۳۹	۶۲۲۵	خورشید عالم صاحب ″	عہ/	۶۰	۶۲۵۶	حافظ شہاب الدین محمد دین صاحبان	۴/
۱۹	۶۲۱۴	سعید الرحمٰن صاحب ″	۴/	۴۰	۶۲۳۶	حاجی منور الدین محمد گلزار صاحبان	صہ/	۶۱	۶۲۵۷	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان ″	عہ/
۲۰	۶۲۱۵	سید سلیم الدین صاحب ″	۴/	۴۱	۶۲۳۷	سید عبد اللطیف صاحب ″	۸/	۶۲	۶۲۵۸	مرزا سلیمان صاحب جہڑکی ″	عہ/
۲۱	۶۲۱۶	حکیم شریف الدین خاں صاحب ″	۴/	۴۲	۶۲۳۸	مرغوب احمد صاحب توفیق ″	۶/	۶۳	۶۲۵۹	بیگم الف ڈی محمود صاحب ″	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۴	۶۶۶۰ وی پی	ظہیر الدین صاحب چشتی دہلی	۸/	۸۸	۶۶۸۴ وی پی	محمد اسحاق صاحب کاتب دہلی	۴/	۱۱۲	۶۷۰۸ وی پی	عبدالرشید صاحب دہلی	عہ/
۶۵	۶۶۶۱ "	محمد تقی صاحب اینڈ سنز "	۴/	۸۹	۶۶۸۵ "	شیخ محمد رفیع صاحب "	۴/	۱۱۳	۶۷۰۹ "	حکیم محمد کبیر الدین صاحب "	۶/
۶۶	۶۶۶۲ "	ناصر حسین صاحب "	عہ/	۹۰	۶۶۸۶ "	محمد ادریس صاحب باڑی "	عہ/	۱۱۴	۶۷۱۰ "	مقبول احمد صاحب "	عہ/
۶۷	۶۶۶۳ "	انڈین کلاتھ اسٹور "	۸/	۹۱	۶۶۸۷ "	عبدالرحیم صاحب "	۴/	۱۱۵	۶۷۱۱ "	سید انوار احمد صاحب "	۶/
۶۸	۶۶۶۴ "	حاجی عبدالغنی فضل الحق صاحبان "	۶/	۹۲	۶۶۸۸ "	ممتاز الدین صاحب "	۶/	۱۱۶	۶۵۵۲ "	شیخ محمد عشرت علی صاحب "	۶/
۶۹	۶۶۶۵ "	حاجی بشیر احمد صاحب "	۸/	۹۳	۶۶۸۹ "	سید محمد احمد صاحب "	۸/	۱۱۷	۶۵۵۳ "	خانصاحب عبدالعلی صاحب "	عہ/
۷۰	۶۶۶۶ "	شمس العارفین صاحب "	۴/	۹۴	۶۶۹۰ "	محمد جمیل احمد صاحب "	۸/	۱۱۸	۶۵۵۴ "	محمد خلیل صاحب "	۶/
۷۱	۶۶۶۷ "	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب "	عہ/	۹۵	۶۶۹۱ "	نواب فخر الدین صاحب "	عہ/	۱۱۹	۶۵۵۵ "	اکرام اللہ خانصاحب "	عہ/
۷۲	۶۶۶۸ "	ڈاکٹر حسین بخش صاحب "	۴/	۹۶	۶۶۹۲ "	رحمت اللہ صاحب "	۴/	۱۲۰	۶۵۵۶ "	چودھری محمد سرور صاحب "	۶/
۷۳	۶۶۶۹ "	حکیم احمد احسن خاں صاحب "	۲/	۹۷	۶۶۹۳ "	ایم اکرام الدین صاحب "	۴/	۱۲۱	۶۵۵۷ "	عبدالرزاق صاحب "	عہ/
۷۴	۶۶۷۰ "	سرفراز الحق صاحب "	۴/	۹۸	۶۶۹۴ "	مشتاق احمد صاحب زاہدی "	عہ/	۱۲۲	۶۵۵۸ "	محمد اسمٰعیل صاحب "	عہ/
۷۵	۶۶۷۱ "	دفتر رسالہ عصمت "	۸/	۹۹	۶۶۹۵ "	حاجی رشید احمد صاحب "	۶/	۱۲۳	۶۵۵۹ "	تاج الدین صاحب "	عہ/
۷۶	۶۶۷۲ "	محمد حسین خادم صاحب "	۸/	۱۰۰	۶۶۹۶ "	سکریٹری صاحب برلا ملز "	[illegible]	۱۲۴	۶۵۶۰ "	ملک غلام حیدر صاحب "	۸/
۷۷	۶۶۷۳ "	عزیز محمد صاحب "	عہ/	۱۰۱	۶۶۹۷ "	ایس مولا بخش صاحب "	عہ/	۱۲۵	۶۵۶۱ "	محمد غیور صاحب "	۸/
۷۸	۶۶۷۴ "	مولانا محبوب الٰہی صاحب "	عہ/	۱۰۲	۶۶۹۸ "	چودھری محمد دین صاحب "	۵/	۱۲۶	۶۵۶۲ "	منشی کریم بخش صاحب "	۸/
۷۹	۶۶۷۵ "	حاجی شیخ نضے عبدالرزاق صاحب "	عہ/	۱۰۳	۶۶۹۹ "	سراج الدین صاحب "	۴/	۱۲۷	۶۵۶۳ "	صوفی غلام قادر صاحب "	۸/
۸۰	۶۶۷۶ "	کلو صاحب تانے والے "	۸/	۱۰۴	۶۷۰۰ "	حاجی اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان "	۸/	۱۲۸	۶۵۶۴ "	سید ضمیر الحسن صاحب برنی "	۸/
۸۱	۶۶۷۷ "	عبدالحق صاحب "	صہ/	۱۰۵	۶۷۰۱ "	عبداللطیف صاحب "	۸/	۱۲۹	۶۵۶۵ "	آغا علی مصطفٰی صاحب "	۴/
۸۲	۶۶۷۸ "	قدیر الدین احمد صاحب "	عہ/	۱۰۶	۶۷۰۲ "	محمد یٰسین صاحب "	عہ/	۱۳۰	۶۵۶۶ "	سید محمد ذاکر صاحب "	۴/
۸۳	۶۶۷۹ "	خواجہ غلام السبطین صاحب "	۶/	۱۰۷	۶۷۰۳ "	علی احمد خاں صاحب "	عہ/	۱۳۱	۶۵۶۷ "	منشی حبیب الرحمٰن صاحب "	۴/
۸۴	۶۶۸۰ "	حاجی نور الدین صاحب "	۸/	۱۰۸	۶۷۰۴ "	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان "	۸/	۱۳۲	۶۵۶۸ "	مولوی عبدالرب صاحب "	عہ/
۸۵	۶۶۸۱ "	غفران الدین صاحب "	۸/	۱۰۹	۶۷۰۵ "	حاجی کالے خاں صاحب "	۸/	۱۳۳	۶۵۶۹ "	حافظ عبدالحکیم صاحب "	سے/
۸۶	۶۶۸۲ "	رزین خاں عبدالحمید خاں صاحبان "	۶/	۱۱۰	۶۷۰۶ "	حاجی عبدالحمید عبدالمجید صاحبان "	۴/	۱۳۴	۶۵۷۰ "	ایم طفیل محمد صاحب "	۸/
۸۷	۶۶۸۳ "	مرزا نیاز بیگ صاحب "	۴/	۱۱۱	۶۷۰۷ "	فیض محمد صاحب "	عہ/	۱۳۵	۶۵۷۱ "	خواجہ غلام حسین صاحب "	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول
۱۳۶	۶۵۷۲ سی	سید مرتضیٰ علی صاحب ثانی دہلی	عمر	۸	۶۹۵۰ سی	محمد انوار الہدیٰ صاحب علیگڑھ	عمر	۱۵	۵۵۹۱ سی	قاسم داد صاحب ہوڑہ	۴ر
۱۳۷	۶۵۷۳ "	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم "	عمر	۹	۶۹۵۸ "	سید بشیر علی صاحب "	۶ر	۱۶	۵۵۹۲ "	محمد عثمان اجمیری صاحب "	۴ر
۱۳۸	۶۵۷۴ "	محمد اشرف صاحب "	۸ر	۱۰	۶۹۵۹ "	محمد انس خاں صاحب "	۶ر	۱۷	۵۵۹۳ "	علی محمود عثمان اجمیری صاحب "	۸ر
۱۳۹	۶۵۷۵ "	شیخ کریم بخش صاحب "	عمر	۱۱	۶۹۶۰ "	خواجہ عبد العلی صاحب "	للعمر	۱۸	۵۵۹۴ "	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب "	۸ر
۱۴۰	۶۵۷۶ "	عبد الرحمٰن صاحب "	۴ر	۱۲	۶۹۶۱ "	محمد حفیظ الرحمٰن صاحب "	سےر	۱۹	۵۵۹۵ "	ابوبکر محمد صاحب "	۸ر
۱۴۱	۶۵۷۷ "	معصوم علی صاحب "	۴ر	۱۳	۶۹۶۲ "	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب "	عمر	۲۰	۵۵۹۶ "	بیگم مولوی نور الرحمٰن صاحب "	عمر
۱۴۲	۶۵۷۸ "	میاں محمد صاحب "	عمر	۱۴	۶۹۶۳ "	حکیم محمد عبد اللہ خاں صاحب نصر	۶ر	۲۱	۵۵۹۷ "	مولوی نور محمد صاحب "	۴ر
۱۴۳	۶۵۷۹ "	حامد علی صاحب "	۴ر	۱۵	دوچہ نمبر	اقبال احمد صاحب قائم گنج	۴ر	۲۲	۵۵۹۸ "	محمد ہادی صاحب "	۴ر
۱۴۴	۶۶۸۰ ڈی	جلیل احمد صاحب قدوائی "	۶ر			میزان کل ۳۸		۲۳	۵۵۹۹ "	فیاض الدین صاحب "	عمر
۱۴۵	۶۶۹ "	خواجہ محمد نسیم صاحب الفائی "	عمر		**بنگال**			۲۴	۵۶۰۰ "	محمد لیاقت اللہ خاں صاحب "	عمر
۱۴۶	۶۷۰ "	ضیاء الدین احمد صاحب "	عمر	۱	۵۵۷۷ سی	شیخ محمد رفیع صاحب کلکتہ	سےر	۲۵	۵۶۰۱ "	محمود قاسم صاحب "	عمر
۱۴۷	۶۷۱ "	رام چندرن صاحب "	۱۲ر	۲	۵۵۷۸ "	شیخ محمد نقی صاحب "	۴ر	۲۶	۵۶۰۲ "	سید شاہ محمد انوار حسین صاحب "	۸ر
۱۴۸	دوچہ نمبر	پروفیسر محمد عاقل صاحب "	عمر	۳	۵۵۷۹ "	امین الدین احمد صاحب "	۴ر	۲۷	۵۶۰۳ "	قاضی محمد بشیر صاحب "	عمر
۱۴۹	"	سید عروج الحسن صاحب "	۴ر	۴	۵۵۸۰ "	عبد العزیز صاحب "	عمر	۲۸	۵۶۰۴ "	محمد نقی صاحب "	۸ر
۱۵۰	"	رشید نعمانی صاحب "	۴ر	۵	۵۵۸۱ "	نصیر الدین احمد صاحب "	۲ر	۲۹	۵۶۰۵ "	شبیر علی اصغر علی صاحبان "	۸ر
		میزان کل ۳۰۲		۶	۵۵۸۲ "	سید کشور حسین صاحب شلیگ "	۸ر	۳۰	۵۶۰۶ "	غلام محمد صاحب "	عمر
یوپی				۷	۵۵۸۳ "	محمد ابراہیم سراج الدین صاحبان "	عمر	۳۱	۵۶۰۷ "	دیدار احمد صاحب "	عمر
۱	۸۲۹	سید بشیر علی صاحب علی گڑھ	عمر	۸	۵۵۸۴ "	حاجی شیخ محمد سعید صاحب "	عمر	۳۲	۵۶۰۸ "	محمود اسحٰق صاحب "	عمر
۲	۸۶۲	حامد علی صاحب ندوی لکھنؤ	۶ر	۹	۵۵۸۵ "	عبد الکریم صاحب ہوڑہ	عمر	۳۳	۵۶۰۹ "	قریش احمد صاحب "	۸ر
۳	۶۹۵۲ پی	خان بہادر حبیب اللہ صاحب علیگڑھ	عمر	۱۰	۵۵۸۶ "	اے ایم خیرادی صاحب "	۸ر	۳۴	۵۶۱۰ "	مفضل حق صاحب "	۸ر
۴	۶۹۵۳ "	پروفیسر رشید احمد صاحب صدیقی "	۶ر	۱۱	۵۵۸۷ "	الیف اے خاں صاحب "	۸ر	۳۵	۵۶۱۱ "	دلدار احمد صاحب "	۸ر
۵	۶۹۵۴ "	ڈاکٹر اے قدوائی صاحب "	عمر	۱۲	۵۵۸۸ "	مس آر ایس خاں صاحب "	۴ر	۳۶	۵۶۱۲ "	مولوی عبد الرزاق صاحب "	۸ر
۶	۶۹۵۵ "	قاضی محمد یونس صاحب "	عمر	۱۳	۵۵۸۹ "	مس کی کی خاں صاحب "	۴ر	۳۷	۵۶۱۳ "	محمد محفوظ الحق صاحب "	عمر
۷	۶۹۵۶ "	پروفیسر محمد حبیب صاحب "	عصر	۱۴	۵۵۹۰ "	عبد الوہاب صاحب "	۴ر	۳۸	۵۶۱۴ "	حاجی محمد مکی صاحب "	۸ر

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۹	۵۶۱۵ سی	غلام حسین صاحب کلکتہ	عمر/			میزان کل	عـہ/	۲۳	۵۰۲۶ سی	ایس عبداللطیف صاحب. مدراس	عـہ/
۴۰	۵۶۱۶	حاجی عبدالوہاب صاحب "	عہ/			**مدراس**		۲۴	۵۰۲۷	ایم حاجی عبدالرحمن صاحب "	عـہ/
۴۱	۵۶۱۷	محمد احمد صاحب "	عہ/	۱	۸۲۴	غلام احمد صاحب کلامی بنگلور	عـہ/	۲۵	۵۰۲۸	سی ایل حاجی عبدالسبحان صاحب	عـہ/
۴۲	۵۶۱۸	محمد صالحین صاحب "	۶/	۲	۵۰۰۵ سی	نظیر حسن صاحب مدراس	عـہ/	۲۶	۵۰۲۹	ڈی اے ضیاء الدین محمد اینڈ کو	ے/
۴۳	۵۶۱۹	شیخ محمد صدیق صاحب "	عہ/	۳	۵۰۰۶	عثمانیہ بیگم صاحبہ "	ے/	۲۷	۵۰۳۰	ایم اے حاجی محمد ابراہیم صاحب	عـہ/
۴۴	۵۶۲۰	منور برادرس صاحبان "	۶/	۴	۵۰۰۷	مرزا ابراہیم بیگ صاحب "	ے/	۲۸	۵۰۳۱	جی ایس سرنیواس آئیر صاحب	عـہ/
۴۵	۵۶۲۱	سید احمد افضل صاحب "	عہ/	۵	۵۰۰۸	پوپٹ جال اینڈ سنز "	عـہ/	۲۹	۵۰۳۲	فاضل بابائی ڈھاں صاحب "	عـہ/
۴۶	۵۶۲۲	عبدالسلام صاحب "	عہ/	۶	۵۰۰۹	کے ایس شوجی اینڈ کمپنی "	ے/	۳۰	۵۰۳۳	ڈی محمد اسحٰق اینڈ کو "	ے/
۴۷	۵۶۲۳	محمد حبیب اللہ صاحب صوفی "	۸/	۷	۵۰۱۰	صلاح الدین احمد صاحب "	عـہ/	۳۱	۵۰۳۴	ایچ محمد قاسم بیگ صاحب "	ے/
۴۸	۵۶۲۴	اسمٰعیل شریف صاحب "	۸/	۸	۵۰۱۱	آدم حاجی محمد سیٹھ صاحب "	ے/	۳۲	۵۰۳۵	این عبدالسبحان صاحب "	صہ/
۴۹	۵۶۲۶	خواجہ سراج الدین صاحب "	عہ/	۹	۵۰۱۲	احمد عبدالکریم برادرز "	ے/	۳۳	۵۰۳۶	اے وی سرنیواس آئیر صاحب	صہ/
۵۰	۵۶۲۷	ہدایت اللہ صاحب "	۸/	۱۰	۵۰۱۳	سید مقصود علی صاحب "	ے/	۳۴	۵۰۳۷	ای کے حاجی محمد میر صاحب "	عـہ/
۵۱	۵۶۲۸	خلیل الرحمن برادرس "	عہ/	۱۱	۵۰۱۴	" " " "	عـہ/	۳۵	۵۰۳۸	این ایم شاہ الحمید صاحب "	عہ/
۵۲	۵۶۲۹	محمد فاروق صاحب "	عہ/	۱۲	۵۰۱۵	محمد سیٹھ اینڈ سنز "	ے/	۳۶	۵۰۳۹	کے ایس عبدالعزیز صاحب "	ے/
۵۳	۵۶۳۰	عبدالاحد عثمانی صاحب "	۶/	۱۳	۵۰۱۶	محمد حسن صاحب "	صہ/	۳۷	۵۰۴۰	محمد صالح صاحب "	صہ/
۵۴	۵۶۳۱	حاجی محمد رفیع صاحب "	عہ/	۱۴	۵۰۱۷	سید محمد یوشع صاحب "	صہ/	۳۸	۵۰۴۱	پی عبدالقادر صاحب "	عہ/
۵۵	۵۶۳۲	عبدالرحیم خاں صاحب "	ے/	۱۵	۵۰۱۸	حکیم نبی شاہ خاں صاحب "	ے/	۳۹	۵۰۴۲	سکاکار شید احمد اینڈ کو "	عـہ/
۵۶	۵۶۳۳	حاجی عبدالکریم صاحب "	عہ/	۱۶	۵۰۱۹	سید شبر احمد صاحب "	عہ/	۴۰	۵۰۴۳	حکیم سید مخدوم اشرف صاحب "	صہ/
۵۷	۵۶۳۴	رحیم الدین احمد صاحب "	عہ/	۱۷	۵۰۲۰	پٹیل عبداللطیف صاحب "	عـہ/	۴۱	۵۰۴۴	محمد آدم محی الدین صاحب "	ے/
۵۸	۵۶۳۵	عبدالمنان صاحب "	عہ/	۱۸	۵۰۲۱	سی اے حاجی محمد قاسم کمپنی "	عـہ/	۴۲	۵۰۴۵	ای اے ڈبلیو کمپنی "	ے/
۵۹	۵۶۳۶	امین الدین احمد صاحب "	۴/	۱۹	۵۰۲۲	محمد اسمٰعیل عبدالرحمن صاحبان "	عـہ/	۴۳	۵۰۴۶	محمد سعید صاحب. ودھاون	عـہ/
۶۰	۵۶۳۷	حکیم مزمل حسین صاحب "	۴/	۲۰	۵۰۲۳	اے بی محمد سلیمان صاحب "	عـہ/	۴۴	۵۰۴۷	حاجی چراغ الدین صاحب "	عـہ/
۶۱	۵۶۳۸	ایس ایم عمر صاحب "	۱۲/	۲۱	۵۰۲۴	پی اے محمد ایوب صاحب "	ے/	۴۵	۵۰۴۸	مولا بخش محمد یعقوب صاحبان "	عـہ/
۶۲	۵۶۳۹	ایس مولا بخش برادر صاحبان "	۱۲/	۲۲	۵۰۲۵	ایم او بی بادشاہ صاحب "	عـہ/	۴۶	۵۰۴۹	حاجی دوست محمد صاحب "	عـہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۴۷	۶۴۰۰ کی	مولوی دوست محمد صاحب منشی	عصہ/	۶۱	۶۴۲۴ کی	صادق اینڈ برادرس ہاربر	صہ/	۱۴	۶۲۲۵ کی	مولانا عبدالباری صاحب بمبئی	عہ/
۴۸	۶۴۰۱	شیخ اشرف صاحب	عصہ/	۶۲	۶۴۲۵	برکت علی صاحب	عصہ/	۱۵	۶۲۲۶	سید حسین صاحب	۴/
۴۹	۶۴۰۲	سی عبدالرزاق اینڈ کو	صہ/	۶۳	۶۴۲۶	شمس الدین صاحب	ے/	۱۶	۶۲۲۷	سید فضل شاہ صاحب	۸/
۵۰	۶۴۰۳	سی حاجی زین العابدین صاحب	عصہ/	۶۴	۶۴۲۷	پی اے جی عبدالغفور صاحب	عصہ/	۱۷	۶۲۲۸	محمد امین محمد غفیر صاحب	عہ/
۵۱	۶۴۰۴	این ڈی عبداللہ صاحب	عہ/	۶۵	۶۴۲۸	روشن این کریم صاحب	اعصہ/	۱۸	۶۲۲۹	قاضی باپو صاحب	۸/
۵۲	۶۴۰۵	الیف کے حبیب اینڈ کو	ے/	۶۶	۶۴۲۹	جلال ابراہیم صاحب	سہ/	۱۹	۶۲۳۰	حکیم عبدالرحمٰن صاحب	۴/
۵۳	۶۴۰۶	بی ایس عبدالوہاب اینڈ کو	صہ/	۶۷	۶۴۳۰	کاکا محمد اسمٰعیل صاحب	سہ/	۲۰	۶۲۳۱	ایم اے باسط صاحب	عہ/
۵۴	۶۴۰۷	بی حاجی بادشاہ صاحب اینڈ کو	عصہ/	۶۸	۶۴۳۲	ایس محمد حنیف صاحب	عصہ/	۲۱	۶۲۳۲	عبدالرحمٰن باککہ صاحب	عہ/
۵۵	۶۴۰۸	ایم ابراہیم اینڈ کو	عصہ/	۶۹	۶۴۳۳	گنگامانی عبدالرحیم صاحب	عصہ/	۲۲	۶۲۳۳	ابوبکر صاحب	عہ/
۵۶	۶۴۰۹	اے کے ایم عبدالجبار صاحب	عصہ/			میزان کل	۹۹۹ لعہ/	۲۳	۶۲۳۴	خواجہ احمد عباس صاحب	عہ/
۵۷	۶۴۱۰	ایس محمد رفیق محبوب الٰہی صاحبان	عصہ/			**بمبئی**		۲۴	۶۲۳۵	رحیم اللہ صاحب	۸/
۵۸	۶۴۱۱	حاجی اللہ بخش اینڈ برادرز	عصہ/	۱	۴۷۰۱ بمبئی	ایڈیٹر صاحب مسلم گجرات سورت	صہ/	۲۵	۶۲۳۶	ڈی زوراخ صاحب	ھہ/
۵۹	۶۴۱۲	میاں محمد عبداللطیف صاحب	عے/	۲	۶۲۱۳	عبدالسلام صاحب بمبئی	۴/	۲۶	۶۲۳۷	ڈاکٹر کے اے حمید صاحب	۶/
۶۰	۶۴۱۳	مولوی محمد سعید صاحب	ے/	۳	۶۲۱۴	ایم اے باسط صاحب	۴/	۲۷	۶۲۳۸	حبیب نسیم صاحب	صہ/
۶۱	۶۴۱۴	میاں فضل کریم صاحب	سعصہ/	۴	۶۲۱۵	معین الدین صاحب جارث	عہ/	۲۸	۶۲۳۹	قمر میرٹھی صاحب	۴/
۶۲	۶۴۱۵	میاں محمد حسین صاحب اینڈ کو	عصہ/	۵	۶۲۱۶	ایضاً	عہ/	۲۹	۶۲۴۰	حسن میاں کالے سلطان صاحب	عہ/
۶۳	۶۴۱۶	میاں محمد سعید صاحب وڈیرا	عصہ/	۶	۶۲۱۷	عثمان حسین خان صاحب	عہ/	۳۰	۶۲۴۱	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب	۶/
۶۴	۶۴۱۷	میاں نذیر حسن صاحب	عصہ/	۷	۶۲۱۸	امیر حسن صاحب کاتب	۴/	۳۱	۶۲۴۲	عابد علی ولد عاشق علی صاحب	۸/
۶۵	۶۴۱۸	میاں فضل کریم صاحب وڈیرا	ے/	۸	۶۲۱۹	جے ایل پارس صاحب	۴/	۳۲	۶۲۴۳	ابراہیم عبادی صاحب	۴/
۶۶	۶۴۱۹	غلام مصطفیٰ صاحب اینڈ کو	عصہ/	۹	۶۲۲۰	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب	عہ/	۳۳	۶۲۴۴	غلام جیلانی صاحب	۴/
۶۷	۶۴۲۰	اے ایم عبدالقدیر صاحب	صہ/	۱۰	۶۲۲۱	عبدالحمید مظفری صاحب	عہ/	۳۴	۶۲۴۵	عبدالکریم صاحب	عہ/
۶۸	۶۴۲۱	اللہ بخش احسان الٰہی صاحبان	عصہ/	۱۱	۶۲۲۲	اے کے رفیق صاحب	ے/	۳۵	۶۲۴۶	چودھری صاحب معرفت دائرہ ندوہ	عہ/
۶۹	۶۴۲۲	محمد عمر صاحب	صہ/	۱۲	۶۲۲۳	محمد ابراہیم علی صاحب فتح اللہ ترین	۶/	۳۶	۶۲۴۷	ڈاکٹر نذیر احمد صاحب	عصہ/
۷۰	۶۴۲۳	میاں کریم بخش صاحب	عصہ/	۱۳	۶۲۲۴	میر اصغر علی صاحب جامعی	عہ/	۳۷	۶۲۴۸	حاجی سید عبداللہ صاحب	۴/

نمبر شمار	جلد و رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	جلد و رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	جلد و رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۸	۴۲۴۹	امیرالاسلام محی الدین صاحب بمبئی	عہ/	۱۴	۳۹۶۰	حاجی عبدالحمید خاں صاحب اورنگ آباد	ے/	۳۸	۵۱۲۴	نورالنساء بیگم صاحبہ اورنگ آباد	ے/
۳۹	۴۲۵۰	حسن علی رنکوٹ والے "	۴/	۱۵	۳۹۶۱	مولوی عبدالرحیم صاحب "	ے/	۳۹	۵۱۳۱	محمد عثمان صاحب "	صہ/
۴۰	۴۲۵۱	حافظ محمد یحییٰ زکریا برادرز "	۴/	۱۶	۳۹۶۳	عبدالعلی صاحب "	سے/	۴۰	۵۱۳۳	شمس الحسن صاحب زبیری "	[illegible]
۴۱	۴۲۵۳	عبدالحمید صاحب کاتب "	۴/	۱۷	۳۹۶۴	بشیر احمد صاحب "	صہ/	۴۱	۵۱۳۴	سدھو لنگپا صاحب "	۳/
۴۲	۴۲۵۴	امیر حسن صاحب کاتب "	۴/	۱۸	۳۹۶۸	شامن علی صاحب "	۸ے/	۴۲	۵۱۳۵	محمد یوسف صاحب "	[illegible]
۴۳	۴۲۵۵	محمد اختر حسن صاحب وکیل "	عہ/	۱۹	۳۹۷۳	شجاع الدین عباسی صاحب "	صہ/	۴۳	۵۱۳۶	چندر سیکھر صاحب "	۳/
۴۴	۴۲۵۶	کریم داد خاں صاحب بھوپالی "	۸/	۲۰	۳۹۷۳	یوسف علی صاحب "	صہ	۴۴	۵۱۳۷	شبیر حسن صاحب "	[illegible]
۴۵	۴۲۵۷	شیخ احمد صاحب "	۴/	۲۱	۳۹۷۴	سید بدرالحسن صاحب جلال آباد	عے/	۴۵	۵۱۳۸	وشوناتھ راؤ صاحب "	۳/
۴۶	دوچار نمبر	سنٹرل لائن اسکالرشپ "	[illegible]	۲۲	۳۹۷۵	سید کاظم حسین صاحب اورنگ آباد	ے/	۴۶	۵۱۳۹	محمد ساجد صاحب "	[illegible]
		میزان کل ۳۰۶ سالانے ۸/		۲۳	۳۹۷۹	شیخ محبوب بخش شیخ احمد صاحبان نانیڑ	صہ/	۴۷	۵۱۴۰	بھگوان راؤ صاحب "	۳/
		حیدرآباد دکن		۲۴	۳۹۸۰	سید محمد عباس صاحب رضوی ہنگولی	عہ/	۴۸	۵۱۴۱	حیات اللہ صاحب "	[illegible]
۱	۸۲۴	اسے کے قستان صاحب حیدرآباد	عہ/	۲۵	۳۹۸۱	ڈاکٹر میر اکبر علی صاحب "	عہ/	۴۹	۵۱۴۲	علیم اللہ صاحب "	[illegible]
۲	۸۲۳	شمس الحسن صاحب ہیڈ ماسٹر	چہ/	۲۶	۳۹۸۲	سیٹھ نور محمد عبدالشکور صاحب "	ے/	۵۰	۵۱۴۳	دتاترے راؤ صاحب "	۳/
۳	۳۹۳۵	نواب بدیع جنگ بہادر صاحب بیڑ	صہ/	۲۷	۳۹۸۴	سیٹھ عبدالستار حاجی ولی محمد صاحب	ے/	۵۱	۵۱۴۴	محمد ابراہیم صاحب "	۳/
۴	۳۹۳۶	راجہ ملکھ لال جی صاحب "	ے/	۲۸	۳۹۸۵	سید خصلت حسین صاحب "	صہ/	۵۲	۵۱۴۵	امین خاں صاحب "	۳/
۵	۳۹۳۷	پنڈت بنواری لال صاحب "	صہ/	۲۹	۳۹۸۶	رائے کندن پرشاد صاحب "	۶/	۵۳	۵۱۴۶	سید محی الدین صاحب "	۳/
۶	۳۹۳۸	طاہر سلیم صاحب "	۴/	۳۰	۳۹۸۷	سید قلندر حسین صاحب "	ے/	۵۴	۵۱۴۷	سید بشیر الدین صاحب "	۳/
۷	۳۹۴۱	سید معین الدین حسینی صاحب "	صہ/	۳۱	۳۹۸۹	شیخ حسین صاحب "	۶/	۵۵	۵۱۴۸	رام لال صاحب "	۳/
۸	۳۹۴۹	محمد عمر بن علی چاؤش صاحب "	صہ/	۳۲	۳۹۹۰	رحیم الدین صاحب نلنڈیز	سے/	۵۶	۵۱۵۰	محمد خاں صاحب جالنہ	عہ/
۹	۳۹۵۱	انوار اللہ صاحب اورنگ آباد	ے/	۳۳	۳۹۹۱	غلام غوث صاحب "	ے/	۵۷	۵۱۵۱	یوسف الدین صاحب "	صہ/
۱۰	۳۹۵۳	پروفیسر محمد ابراہیم صاحب "	معہ/	۳۴	۵۱۲۰	محمد ادریس صاحب "	۶/	۵۸	۵۱۵۲	محمد یحییٰ صاحب صدیقی "	ے/
۱۱	۳۹۵۵	بھاسکر شاستری جی صاحب "	معہ/	۳۵	۵۱۲۱	عزیز الرحمن صاحب "	ے/	۵۹	۵۱۵۳	حسن محمد خاں صاحب "	ے/
۱۲	۳۹۵۷	سید یوسف علی صاحب "	۷/	۳۶	۵۱۲۲	مولوی سید احمد صاحب "	ے/	۶۰	۵۱۵۴	رحیم الدین یعقوب صاحب "	صہ/
۱۳	۳۹۵۹	سردار دلیپ سنگھ صاحب "	[illegible]	۳۷	۵۱۲۳	سید محی الدین احمد صاحب "	عہ/	۶۱	۵۱۵۵	عالم خاں صاحب "	ے/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۲	۵۱۵۶ سی	محمد حمید الدین صاحب جالنہ	عہ/	۸۶	۵۱۹۲ سی	غلام دستگیر صاحب پربھنی	صہ/	۲	۸۱۷	قاضی علی حیدر صاحب عباسی بھوپال	عہ/
۶۳	۵۱۵۷ "	محمد قمر الدین صاحب "	ہے/	۸۷	۵۱۹۳ "	شرف الدین صاحب "	سے/ کلدار	۳	۸۱۸	نذیر احمد خانصاحب بریلی	۶/
۶۴	۵۱۵۸ "	شمس الدین احمد صاحب "	صہ/	۸۸	۵۱۹۵ "	وینکٹ انت ریڈی صاحب "	ہے/	۴	۲۴۷۹ سی	محمد اصغر صاحب فتح گڈھ	۶/
۶۵	۵۱۶۰	رام نرائن لال صاحب "	للعہ/	۸۹	۵۱۹۶ "	آغا سرفراز حسین صاحب "	ہے/ جالی	۵	۲۴۸۰ "	سید منصب علی صاحب بھوپال	للعہ/
۶۶	۵۱۶۱ "	سراج الدین صاحب "	ہے/	۹۰	۵۱۹۷ "	کبیر احمد خاں صاحب "	ہے/	۶	۲۴۸۱ "	ولی محمد صاحب "	ہے/
۶۷	۵۱۶۲ "	سید افضل علی صاحب "	صہ/	۹۱	۵۱۹۸ "	محمد اسرائیل خانصاحب "	ہے/ کلدار	۷	۲۴۸۲ "	اسلام الدین خانصاحب امروہہ	عہ/
۶۸	۵۱۶۳ "	عبد الحکیم صاحب "	ہے/	۹۲	۵۲۰۰ "	احمد اللہ صاحب اورنگ آباد	صہ/	۸	۲۴۸۳ "	محمد اطہر صاحب بھوپال	۶/
۶۹	۵۱۶۴ "	محمد ایوب صاحب "	ہے/ جالی	۹۳	۶۰۵۱ "	حسن الدین صاحب بیڑ	۶/ جالی	۹	۲۴۸۴ "	ایس ایم زبیر صاحب قطبی "	عہ/
۷۰	۵۱۶۵ "	عبد الغفور صاحب "	۶/	۹۴	۶۰۵۳ "	محمد الدین خانصاحب "	ہے/	۱۰	۲۴۸۵ "	کے ایف حمید صاحب "	[illegible]
۷۱	۵۱۶۶ "	حافظ محمد عبد القادر صاحب "	عہ/	۹۵	۶۰۵۹ "	مجید الحسن صاحب "	لعہ/ جالی	۱۱	۲۴۸۶ "	محمد حسام الدین صاحب "	ہے/
۷۲	۵۱۶۷ "	حاجی ظہیر الحسن صاحب "	ہے/ جالی	۹۶	۶۰۶۲ "	انیس الدین صاحب "	ہے/ کلدار	۱۲	۲۴۸۷ "	ایم اختر علی خانصاحب "	عہ/
۷۳	۵۱۷۱ "	پیستون جی صاحب "	سہ/	۹۷	۶۰۶۳ "	محمد جلال الدین صاحب "	عہ/	۱۳	۲۴۸۸ "	راجہ اودھ نرائن صاحب "	عہ/
۷۴	۵۱۷۲ "	سردار خانصاحب "	[illegible]	۹۸	۶۰۶۴ "	عبد الحفیظ صاحب "	عہ/	۱۴	۲۴۸۹ "	ڈاکٹر سید محمد صاحب رضوی "	عہ/
۷۵	۵۱۷۳ "	سید احمد رضا صاحب "	عہ/	۹۹	۶۰۶۸ "	شیو کماری لال صاحب "	۶/ جالی	۱۵	۲۴۹۰ "	ڈاکٹر عبد الباسط صاحب "	ہے/
۷۶	۵۱۷۵ "	عزیز الرحمٰن صاحب پربھنی	۸/ جالی	۱۰۰	۶۰۶۹ "	محمد مظہر علی خانصاحب "	ہے/ ۱۲	۱۶	۲۴۹۱ "	عبد السلام صاحب شاہجہاں آباد	عہ/
۷۷	۵۱۷۷ "	محمد یوسف خانصاحب "	صہ/	۱۰۱	۶۰۷۰ "	رضی الدین خانصاحب حسن آباد	ہے/ کلدار	۱۷	۲۴۹۲ "	ڈاکٹر احمد بخش صاحب بھوپال	عہ/
۷۸	۵۱۷۹ "	سید عمر صاحب ترمذی "	صہ/	۱۰۲	۶۰۷۲ "	عبد الحمید خانصاحب "	۶/ جالی	۱۸	۲۴۹۳ "	محمد احمد خاں صاحب "	ہے/
۷۹	۵۱۸۰ "	سید معین الدین صاحب "	صہ/ جالی	۱۰۳	۶۰۷۳ "	سید مخدوم حسینی صاحب "	للعہ/	۱۹	۲۴۹۴ "	سردار معظم ایم خانصاحب "	عہ/
۸۰	۵۱۸۳ "	شاہ محمد خاں صاحب "	ہے/	۱۰۴	۶۰۷۶ "	محمود خاں امیر خاں صاحبان "	ہے/	۲۰	۲۴۹۵ "	بیگم علی احمد خانصاحب "	عہ/
۸۱	۵۱۸۴ "	محمد شریف خانصاحب "	صہ/	۱۰۵	۶۰۷۷ "	غضنفر علی خانصاحب "	ہے/	۲۱	۲۴۹۶ "	محمد حسام الدین صاحب "	ہے/
۸۲	۵۱۸۷ "	مہدی حسن صاحب زبیری "	صہ/	۱۰۶	۶۰۷۹ "	میر سلطان علی صاحب "	عہ/ کلدار	۲۲	۲۴۹۷ "	کپتان بہاء الحق صاحب "	۶/
۸۳	۵۱۸۹ "	عمر حاجی حبیب جیا صاحب "	۵/ جالی			میزان کل ۵۹۶ ۲/۱۲				میزان کل ۱۲۰	
۸۴	۵۱۹۰ "	حاجی علی عبد الغنی صاحب "	۶/		دیگر				پنجاب و سرحد		
۸۵	۵۱۹۱ "	ایس اے رضوی صاحب "	ہے/	۱	۸۱۶	محمد زبیر صاحب بھوپال	ہے/	۱	۸۱۳	میر غلام رسول صاحب امجد	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۲	۸۳۰	چودھری فضل الٰہی صاحب انبالہ	۱۲/	۲	۶۹۲۵ سی	سیدہ خاتون صاحبہ ناگپور	۶/			میزان کل	صہ
		میزان کل عہ				میزان کل صہ					
		بہار				**سندھ**				**سی پی**	
۱	۸۴۲	بدرالحسن صاحب مظفرپور	ہے	۱	۸۲۵	شیخ عبدالعزیز صاحب قندھاری حیدرآباد	صہ	۱	۴۰۰۵ سی	حاجی عبدالکریم صاحب بلاسپور	عـہ
										میزان کل عـہ	

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۸۲۳	ایس الطاف کریم صاحب رانچی	صہ	۱۶	۶۲۵۵ سی	ڈاکٹر جعفر حسین صاحب حیدرآباد	عـہ	۳۱	۳۹۲۷ سی	عبدالعزیز صاحب اورنگ آباد	ہے
۲	۸۳۱	پنڈت جواہر لال صاحب نہرو الہ آباد	عـہ	۱۷	۶۲۵۶	مصطفیٰ بیگ صاحب "	معہ	۳۲	۳۹۶۹	رائے جیونے لال رائے صاحب سولان	عہ
۳	۸۴۳	حاجی محمد اکبر خانصاحب بلاسپور	ماصہ	۱۸	۶۲۵۷	میر اکبر علی صاحب "	سہ	۳۳	۳۹۷۰	گنپت راؤ صاحب "	صہ
۴	۸۴۴	پنڈت جواہر لال صاحب نہرو الہ آباد	۱/	۱۹	۶۲۵۸	محمد حسین صاحب کریم نگر	عـہ	۳۴	۳۹۷۱	کیوسوامی صاحب "	صہ
۵	۸۵۰	ڈاکٹر عبدالرشید صاحب گوجرانوالہ	صہ	۲۰	۶۲۵۹	رضی الدین صاحب حیدرآباد	عـہ	۳۵	۵۱۲۵	عبدالاحد صاحب "	۶/
۶	۸۵۶	پنڈت جواہر لال صاحب نہرو الہ آباد	۱/	۲۱	۶۲۶۰	منظور احمد خانصاحب "	عـہ	۳۶	۵۱۲۶	سررشتہ دار صاحب آبکاری "	عہ
۷	۸۵۷	چودھری فتح الدین صاحب گوجرانوالہ	عـہ	۲۲	۶۲۶۱	شاہ عزیز الرحمن صاحب "	عہ	۳۷	۵۱۲۷	اصغر علی لطیف الدین صاحبان "	۸/
۸	۶۵۸۰ سی	عبدالرحمن صاحب دہلی	۴/	۲۳	۶۲۶۲	محمود حسن صاحب "	سہ	۳۸	۵۱۲۸	نصیر الدین صاحب "	۴/
۹	۶۶۲۹	احمد اسلام خانصاحب "	عہ	۲۴	۳۹۵۲	عبدالصمد صاحب پربھنی	۵/	۳۹	۵۱۲۹	عزیز اللہ صاحب "	۲/
۱۰	۶۹۵۱	محمد طبیع اللہ خانصاحب علیگڑھ	صہ	۲۵	۳۹۵۴	جان بھگتل صاحب اورنگ آباد	للعہ	۴۰	۵۱۳۰	عبدالحی صاحب "	۴/
۱۱	۷۰۳	سید حفیظ الدین صاحب سورت	عہ	۲۶	۳۹۵۶	گنپت رائے صاحب "	۶/	۴۱	۵۱۳۲	عبدالرحمن صاحب وغیرہم "	ہے
۱۲	۶۲۵۱	یوسف حسین خانصاحب حیدرآباد	۱سہ	۲۷	۳۹۵۹	راجہ رام صاحب "	صہ	۴۲	۵۱۴۹	محمد عبداللہ صاحب "	۶/
۱۳	۶۲۵۲	مولوی سجاد مرزا صاحب "	۱/	۲۸	۳۹۶۲	معین الدین صاحب "	عہ	۴۳	۵۱۵۹	منجانب اساتذہ مدرسہ فوقانیہ جالنہ	سہ
۱۴	۶۲۵۳	احمد مرزا صاحب "	۱/	۲۹	۳۹۶۵	ایل ایس نارائن راؤ صاحب "	ہے	۴۴	۵۱۶۸	الیاس سیٹھ صاحب اورنگ آباد	ہے
۱۵	۶۲۵۴	محمود حسین صاحب "	۱/	۳۰	۳۹۶۶	سیٹھ دیوی داس جی صاحب "	۶/	۴۵	۵۱۶۹	مسعود مرزا صاحب جالنہ	ہے

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۴۶	۵۱۷۰ سی	غوث محی الدین صاحب جالنہ	۶/	۶۰	۶۹۸۸ سی	محمد امیر صاحب گلنوری	۶/	۷۴	۶۰۷۵ سی	نواب کاظم علیجاہ صاحب مومن آباد	۶/
۴۷	۵۱۷۴ ف	حبیب الدین صاحب بیڑ	۸/	۶۱	۶۰۵۲ ف	اسٹاف مدرسہ فوقانیہ بیڑ	عہ ۲/۵	۷۵	۶۰۷۸	عبدالباسط صاحب "	صہ/
۴۸	۵۱۷۶ ف	پنڈت رام چندر راؤ صاحب پربھنی	صہ/	۶۲	۶۰۵۴ ف	مقبول احمد صاحب "	۶/	۷۶	۳۹۳۴ ف	محمد فضل الدین صاحب بیڑ	صہ/
۴۹	۵۱۷۸ ف	عارف الدین حسن صاحب "	عہ/	۶۳	۶۰۵۵ ف	شیخ رحیم صاحب "	۸/	۷۷	۳۹۳۹ ف	لچھمن سنگھ صاحب "	۶/
۵۰	۵۱۸۱ ف	لچھمی نرائن صاحب "	عہ	۶۴	۶۰۵۶ ف	محمد افضل صاحب "	۱/	۷۸	۳۹۴۰ ف	ولی محمد صاحب "	۶/
۵۱	۵۱۸۲ ف	محکمہ دوم تعلقہ داری "	ے/	۶۵	۶۰۵۷ ف	سید بہاء الدین صاحب "	عہ/	۷۹	۳۹۴۲ ف	اسٹاف مدرسہ فوقانیہ گیورائی	للعہ ۱۲/
۵۲	۵۱۸۵ ف	رائے کالیداس صاحب "	عہ/	۶۶	۶۰۵۸ ف	سید نظیر حسن صاحب "	للعہ ۸/	۸۰	۳۹۴۳ ف	عدالت منصفی "	للعہ
۵۳	۵۱۸۶ ف	راجہ پنڈت راؤ صاحب "	عہ/	۶۷	۶۰۶۰ ف	سید محمد ابراہیم صاحب "	عہ/	۸۱	۳۹۴۴ ف	خواجہ شریف صاحب "	ے/
۵۴	۵۱۸۸ ف	اسٹاف مہتمم آبکاری "	عہ/	۶۸	۶۰۶۱ ف	لال محمد صاحب "	عہ/	۸۲	۳۹۴۵ ف	رحمت خاں صاحب "	عہ/
۵۵	۵۱۸۹ ف	محمد یوسف صاحب "	عہ/	۶۹	۶۰۶۵ ف	خالدہ سلمہا "	۱/	۸۳	۳۹۴۷ ف	سید قاسم صاحب "	عہ/
۵۶	۵۱۹۹ ف	حبیب الرحمن صاحب "	لہ عہ/	۷۰	۶۰۶۶ ف	راشدہ سلمہا "	۱/	۸۴	۳۹۴۸ ف	عزیزی عابد سلمہ "	عہ/
۵۷	۳۹۷۷ ف	شیوراج صاحب ورنگ آباد	صہ/	۷۱	۶۰۶۷ ف	شرافت حسین خانصاحب "	عہ/	۸۵	۳۹۴۹ ف	عزیزی راشد سلمہ "	عہ/
۵۸	۳۹۷۹ ف	عروج الحسن صاحب ناندیڑ	للعہ/	۷۲	۶۰۷۱ ف	اسٹاف مدرسہ فوقانیہ مومن آباد	سے ۱۰/	۸۶	۳۹۵۰ ف	عزیزی خالد سلمہ "	عہ/
۵۹	۳۹۸۲ ف	عبداللطیف عبدالکریم صاحبان ہنگولی	۶/	۷۳	۶۰۷۴ ف	محمد ابراہیم صاحب "	۶/			میزان کل الـعہ/ ۲/۳ پائی	

جناب حافظ زبیر و محمد ادریس صاحبان، فرم حاجی علیجان نئی سڑک دہلی نے ۲۸ عدد اور حاجی اسمٰعیل صاحب حویلی حسام الدین حیدر طبیاران دہلی نے ۲۵ عدد مترجم قرآن جامعہ کو ہدیۃً دئے ہیں۔ امید کہ دوسرے حضرات بھی اس نیک مثال کی پیروی کریں گے۔

اردو، ذریعۂ تعلیم ہونے کی حیثیت سے

از سید وقار عظیم صاحب استاد مدرسہ ثانوی جامعہ دہلی

پچھلی صدی بھر تعلیمی حلقوں میں یہ جنگ کسی نہ کسی عنوان سے چھڑی رہی کہ بچوں کی تعلیم میں انگریزی اور مادری زبان کو کیا حیثیت حاصل ہونی چاہیئے لیکن لفظی جنگ زیادہ طویل عرصہ تک قائم نہ رہ سکی اور آخر میں ان لوگوں نے کامیابی حاصل کرلی جن کے ہاتھوں میں ہر طرح کے سیاسی اور سماجی اسلحے تھے مدرسوں سے مادری زبان کا اثر گھٹتا گیا اور ایک زمانہ آیا جب بچوں کو ہر مضمون انگریزی زبان میں پڑھایا جانے لگا۔ بچوں نے رفتہ رفتہ اپنی مادری زبان بھولنی شروع کردی۔ موجودہ صدی میں لوگوں کو اس بات کا احساس پیدا ہوا کہ انگریزی کو ذریعۂ تعلیم بنانے سے قوم کے بچوں کو کوئی فائدہ ہونے کے بجائے طرح طرح کے نقصان پہنچے ہیں اور اب رفتہ رفتہ وہ اس قابل بھی نہیں رہے کہ زبان یا قلم سے اپنے خیالات صفائی اور روانی کے ساتھ دوسروں تک پہنچا سکیں

انگریزی کے حامیوں نے جب یہ دیکھا کہ پرانے جادو کا اثر بالکل ختم ہوگیا تو انھوں نے اور نئے نئے منتر پڑھنے شروع کئے۔ کہا کہ بے شک انگریزی پڑھنے سے لوگوں کو طرح طرح کے نقصان پہنچے ہیں لیکن ہماری موجودہ حزوریات اور زمانہ کی نئی تبدیلیاں اس بات کی متقاضی ہیں کہ بچوں کو جو کچھ سکھایا جائے وہ انگریزی زبان میں سکھایا جائے۔ اگر مختصر طور پر ایسے لوگوں کے دلائل کو بیان کیا جائے تو ان کا اندازہ کچھ ایسا ہوگا۔

(۱) ہندوستان میں لوگ بیسیوں طرح کی مختلف زبانیں بولتے ہیں ایک ہی صوبے میں بعض اوقات ایسا ہوتا ہے کہ لوگ کئی مختلف زبانیں بولتے ہیں اور ایک زبان بولنے والا دوسرے کی زبان نہیں سمجھ سکتا اس لئے اس دقت کو دور کرنے کے لئے ہمیں انگریزی زبان کو ذریعۂ تعلیم بنانا چاہیئے انگریزی ہندوستان کی LINGUA FRANCA ہے اسے مختلف زبانیں بولنے والے بھی آپس میں ایک دوسرے سے بولنے اور گفتگو کرنے میں استعمال کرسکتے ہیں۔

اس سلسلہ میں ایک خاص دلیل یہ بھی ہے کہ اگر زبان کے اختلاف کی ان دقتوں کو دور کرنے کی کوشش کی جائے تو اخراجات میں مختلف طرح اضافہ ہو جائے گا۔ مختلف زبانیں جاننے والے معلم رکھنے پڑیں گے۔ کتابوں کی چھپائی میں اخراجات بڑھ جائیں گے۔ ٹائم ٹیبل کے بنانے میں دقت ہوگی، مدرسوں میں مختلف درجوں کے پڑھنے کے لئے زیادہ کمروں کی ضرورت ہوگی اور ان سب دقتوں کو آسانی سے صرف اسی طرح دور کیا جاسکتا ہے کہ انگریزی کو ذریعۂ تعلیم بنا لیا جائے۔

(۲) دوسری خاص دلیل یہ ہے کہ ہمارا زمانہ سائنس کا زمانہ ہے۔ علم و ادب میں بھی نئی نئی تحقیقات ہو رہی ہیں اور علم کے ہر شعبے میں آئے دن نئی اصطلاحات کا اضافہ ہو رہا ہے۔ یہ اصطلاحات چونکہ عموماً انگریزی زبان میں

ہوتی ہیں۔ اس لئے ان علوم کی تعلیم بھی انگریزی میں ہونی چاہیئے۔ مگر ایسا نہ ہوا تو ان لوگوں کے لئے جو آگے چل کر اعلیٰ تعلیم انگریزی ہی کے وسیلے سے حاصل کریں گے بڑی دقت کی بات ہو کہ وہ اپنے مدرسوں میں ان اصطلاحوں کے ترجمے پڑھیں اور کالجوں میں جاکر انھیں پھر نئے سرے سے انگریزی کی اصطلاحیں پڑھنی پڑیں۔

(۳) تیسری دلیل کا لب لباب یہ ہو کہ انگریزی زبان کو موجودہ زمانہ میں بے حد اہمیت حاصل ہو۔ دنیا کے تمام سیاسی، معاشی اور تجارتی کاروبار اسی زبان میں ہو رہے ہیں اور اگر کوئی شخص صرف انگریزی زبان سے ہی واقف ہے تو دنیا کے ہر حصہ میں بلاکسی دقت کے سفر کر سکتا ہو اس لئے بچوں کو بچپن سے ہر چیز اسی زبان میں پڑھانی چاہیئے

بظاہر یہ سب دلائل بے حد مضبوط معلوم ہوتے ہیں لیکن اگر غور سے دیکھا جائے تو ان کے پس پردہ کچھ ایسی خرابیاں چھپی ہوئی ہیں جو نظرِ تحقیق کے مقابلہ کی تاب نہیں لاسکتیں۔ ہم ان دلائل کی تردید کی کوشش نہیں کریں گے بلکہ ہمارا مقصد صرف یہ بتانا ہو کہ بچوں کی تعلیم حقیقی طور پر صرف اسی طرح مفید ہو سکتی ہے کہ انھیں ہر چیز ان کی مادری زبان کے ذریعہ پڑھائی جائے اور اس سلسلہ میں یہ بتانے کی کوشش کریں گے کہ انگریزی کے حامی اپنے دلائل پیش کرتے وقت وقت نظر سے کام نہیں لیتے اور انھوں نے ان دلائل کی بنیاد جن واقعات پر رکھی ہو وہ اُن کے غلط مشاہدے کا نتیجہ ہیں۔

اس میں شبہ نہیں کہ ہندوستان میں بہت سی زبانیں ہیں اور بعض صوبے ایسے ہیں جن میں ایک سے زیادہ زبانیں بولی جاتی ہیں۔ اس لئے اس بات کا احتمال ہو کہ اگر کسی مدرسے میں ذریعۂ تعلیم صرف ایک ملکی زبان ہوئی تو دوسری زبان بولنے والوں کو طرح طرح کی دقتیں ہوں گی لیکن عموماً ایسا نہیں، اس لئے کہ بڑے بڑے تمام شہروں میں تو ہر فرقے والوں کے اپنے اپنے مدرسے الگ ہیں اور اس لئے ان میں آسانی سے اس زبان کو طریقۂ تعلیم بنایا جاسکتا ہو جو اس خاص فرقے میں بولی جاتی ہو چھوٹے شہروں میں البتہ اس طرح کی دقت کا احتمال ہو جہاں مختلف فرقوں کے مختلف اسکول نہیں ہو سکتے لیکن یہ دقت بھی صرف دو ایک صوبوں میں زیادہ محسوس ہو سکتی ہو۔ خصوصاً ان صوبوں میں جہاں ہندی اور اردو بولنے والے لوگ برابر تعداد میں ہیں لیکن یہاں بھی جہاں تک پڑھانے کا تعلق ہو۔ اس اعتراض کو آسانی کے ساتھ یہ کہہ کر رد کیا جاسکتا ہو کہ اردو کے معنی فارسی اور عربی الفاظ سے بھری ہوئی اردو نہیں بلکہ اردو اس زبان کا نام ہو جو ہندوستان کے ایک بہت بڑے حصہ میں بولی اور سمجھی جاتی ہو اگر صرف اس طرح کی زبان کا استعمال شروع کر دیں تو صرف ممالک متحدہ ہی میں کیا ہندوستان کے قریب قریب ہر صوبہ میں بالکل معمولی سی تبدیلی کے بعد اس کی مدد سے بچوں کو ہر مضمون پڑھایا جاسکتا ہو۔

جہاں تک اصطلاحات کا تعلق ہو اس اعتراض کے جواب کے دو حصے کئے جاسکتے ہیں پہلا جواب تو یہ ہے کہ اگر بالفرض ان اصطلاحوں کے ترجمے کرکے بچوں کو مدرسے میں پڑھایا گیا تو اس سے ان کی اعلیٰ تعلیم کی دقتوں میں کوئی اضافہ نہیں ہوتا اس لئے کہ مدرسوں میں وہ جتنی اصطلاحیں سیکھتے ہیں ان کی تعداد اس قدر کم ہو کہ آئندہ کی تعلیم پر ان کے سیکھنے نہ سیکھنے کا کوئی اثر نہیں پڑتا۔

جواب کا دوسرا جزو، جس کا تعلق خاص طور پر اردو سے ہے یہ ہے کہ ہندوستان کی کوئی زبان ایسی نہیں جس میں الفاظ کو شیر و شکر کر لینے کی اتنی خاصیت ہو جتنی اردو میں۔ اردو نے ترکی، فارسی، عربی، پرتگالی، انگریزی اور فرانسیسی زبانوں کے ہزاروں لفظ لئے اور انھیں اس طرح اپنا بنا لیا کہ کسی کو ان کے غیر ہونے کا شبہ تک نہیں ہو سکتا اس لئے اس بات کی ضرورت ہی نہیں کہ زیادہ اصطلاحوں کے ترجمے کئے جائیں جو انگریزی اصطلاحیں اب اتنی عام ہو گئی ہیں کہ ان کا مفہوم سمجھنے کے لئے ترجمہ کا محتاج ہونے کی ضرورت نہیں انھیں اردو میں ہو بہو اختیار کیا جا سکتا ہے اور اس طرح جو تھوڑا بہت اعتراض ہے وہ بھی نہیں رہتا۔

انگریزی کے حامیوں کی تیسری دلیل بے شک اہم ہے۔ انگریزی کو موجودہ تہذیب میں جو اہمیت حاصل ہے اس سے کسی کو انکار نہیں ہو سکتا۔ ہر بچے کے لئے ضروری ہے کہ وہ انگریزی کی تعلیم حاصل کرے ہمارے مدرسوں کے بچے سات آٹھ برس تک انگریزی پڑھنے کے بعد بھی اس زبان میں اپنے خیالات کا اظہار روانی کے ساتھ نہیں کر سکتے اس کی وجہ عموماً یہی سمجھی جاتی ہے کہ ذریعۂ تعلیم اردو ہے حقیقت یہ نہیں بلکہ اور ہی کچھ ہے بچے صرف انگریزی ہی میں نہیں بلکہ اپنی مادری زبان میں بھی آزادی اور روانی کے ساتھ اظہار خیال نہیں کر سکتے۔ انگریزی کی کمزوری کی وجہ تو یہ ہے کہ سوائے انگریزی پڑھانے والے کے دوسرے مضمون پڑھانے والے استاد بچوں کی قابلیت کی طرف ذرا بھی توجہ نہیں دیتے اور دوسرے یہ کہ خود مادری زبان کی تعلیم کو کافی اہمیت نہیں دی جاتی۔ اگر بچوں کی مادری زبان کی تعلیم باقاعدہ طریقے سے ہو، انھیں آزادی کے ساتھ ہر موقع پر اور ہر مضمون میں اظہار خیال کا موقع دیا جائے تو رفتہ رفتہ ان کے خیالات میں بھی وسعت پیدا ہو اور زبان پر بھی قدرت حاصل ہوتی جائے۔ ایک چیز کی ترقی سے دوسری چیز خود بخود ترقی کرے۔ بچے فطری طور پر جس زبان میں اپنی زندگی کے بالکل ابتدائی زمانے سے مختلف طرح کے تجربات حاصل کرتے رہتے ہیں اگر انھیں اسی زبان میں برابر خیالات کے اظہار کا موقع دیا جائے تو سوچنے، سمجھنے، لکھنے اور پڑھنے میں انھیں رفتہ رفتہ قدرت حاصل ہوتی جائے۔ جب وہ اپنی زبان میں خیالات کے ادا کرنے پر قدرت حاصل کر لیں گے تو ان کے لئے دوسری زبان کا سیکھنا اور اس میں ترقی کرنا زیادہ آسان ہو جائے گا۔

اس لئے اردو کو صرف تاریخ، جغرافیہ اور ریاضی کے لئے ہی نہیں بلکہ انگریزی کے لئے بھی ذریعۂ تعلیم بنانا چاہیے انگریزی قواعد اور اردو قواعد میں اتنی زیادہ یکسانیت ہے کہ اردو قواعد کی اچھی تعلیم کے بعد اس کی مدد سے انگریزی قواعد بھی آسانی سے سکھائی جا سکتی ہے۔ زبان کے اصول قریب قریب سب زبانوں کے لئے ایک سے ہیں۔ اگر کسی شخص کو ایک زبان پر قدرت حاصل ہے تو تھوڑی سی محنت کے بعد دوسری زبان میں قدرت حاصل کرنا بھی کچھ زیادہ دشوار نہیں اب چونکہ ہر بچے کے لئے مادری زبان کا سیکھنا سب سے زیادہ آسان اور فطری ہے اس لئے کسی دوسری زبان کے سکھانے سے پہلے ضروری ہے کہ بچوں کو مادری زبان میں زیادہ ماہر بنا دیا جائے کسی چیز میں ماہر ہونے کا طریقہ مشق ہے اس لئے بچوں کو مادری زبان میں زیادہ سے زیادہ مشق کا موقع ملنا چاہیے اور یہ چیز اسی صورت میں ممکن ہے جب کہ

مادری زبان کو ذریعۂ تعلیم بنا دیا جائے۔ قواعد اور زبان کے بعد اگر ہم ادب کے نقطۂ نظر سے بھی دیکھیں تو ہمیں مادری زبان کی اہمیت کا اور بھی زیادہ اندازہ ہو جائے۔ مختلف ادبوں اور شاعریوں کی نزاکتیں اور لطافتیں تھوڑے سے بہت فرق کے ساتھ قریب قریب یکساں ہیں۔ اس لئے بچوں کو انگریزی ادب کی لطیف خصوصیات سے واقف کرنے کے لئے ضروری ہو کہ انھیں خود اپنے ادب کی لطافتوں سے اچھی طرح واقفیت ہو اور اس کے ضروری ہو کہ مادری زبان کو بچوں کی تعلیم میں زیادہ سے زیادہ اہمیت حاصل ہو۔ ان کے مدرسے کی تعلیم کا زیادہ حصہ اسی زبان میں ہو، وہ جو کچھ سیکھیں، پڑھیں، لکھیں سب مادری زبان میں۔

مختصر یہ کہ جس وقت تک بچوں کی تعلیم ان کی مادری زبان میں نہیں ہوگی ان کے لئے دوسرے مضامین یا کسی دوسری غیر ملکی زبان میں ترقی ممکن نہیں۔ ان لفظی دلائل کو چھوڑ کر بھی اگر ہم عملی طور پر دیکھیں تو ہمیں خود اس بات کا اندازہ ہو جائے گا کہ مادری زبان کو ذریعۂ تعلیم بنانا کتنا ضروری ہے دوسرے ملکوں کے بچے کیوں اس قدر آسانی کے ساتھ اپنے خیالات ادا کر سکتے ہیں، محض اس لئے کہ انھیں اپنی مادری زبان میں آزادی سے بولنے کا موقع دیا جاتا ہے ان کے مدرسے کی فضا میں ہر طرف مادری زبان کے نغمے گونجتے ہیں، وہ تاریخ، جغرافیہ، ریاضی جو کچھ پڑھتے ہیں سب مادری زبان میں۔ اس لئے انھیں اس پر قدرت حاصل ہے۔ ہندوستانی بچے کس لئے اس حیثیت سے بالکل ناکارہ ہیں اس کا اندازہ اب ہر ماہر تعلیم کرتا ہے اور اس لئے ہر طرف سے مادری زبان کو ذریعۂ تعلیم بنانے کی حمایت میں پر زور رائیں دی جا رہی ہیں ۱۹۲۹ء میں تعلیمی رپورٹ اور اس کے بعد ایبٹ وڈ کی رپورٹ میں برابر اس بات پر زور دیا گیا ہے کہ بچوں کی تعلیم میں مادری زبان کو بہت اہمیت حاصل ہونی چاہیئے اور انھیں ہر مضمون اسی کے ذریعہ سے پڑھانا چاہیئے۔

(بقیہ مضمون صفحہ ۸)

اور امید ہے کہ دس بیس سال یا شاید اس سے کم مدت میں ہماری اردو کتابوں کا ذخیرہ خاصا مکمل ہو جائے گا اور اردو کی کتابیں ڈھونڈنے والے شائقین کو ہر قسم کی کتابیں جامعہ کے کتب خانہ میں مل سکیں۔ یہ جامعہ کی امتیازی خصوصیت ہوگی اس کے علاوہ جامعہ پبلک کتب خانہ میں اجتماعی علوم اور دیگر تمام علوم فنون پر بھی کتابوں کا نہایت معقول ذخیرہ ہوگا۔

یہ نصب العین ہے جو کتب خانہ کے سامنے فی الحال رکھا گیا ہے کامیابی خدا کے ہاتھ میں ہے۔

کتب خانہ جامعہ کی سالانہ رپورٹ

اس سال کتب خانہ جامعہ سے دس ہزار نوسو سترہ آدمیوں نے فائدہ اٹھایا۔ چار ہزار سات سو چون کتابیں ممبروں کے نام جاری کی گئیں اور چھ ہزار چار سو پچھتر کتابیں کتب خانہ میں بیٹھ کر پڑھی گئیں اور کتب خانہ کے ارکین کی تعداد ۱۲۷ ہی

اس سال کتب خانہ میں کل ۱۳۰ اخبار و رسائل آتے رہے جن کی تفصیل حسب ذیل ہی۔

غیر ملکی اخبار و رسائل:-

۷ سہ ماہی اور ۸ ماہوار رسالے اور تین ہفت روزہ اخبار

ہندوستان کے انگریزی اخبار و رسائل:-

چار ماہوار رسالے ۷ ہفتہ وار اخبار اور تین روزانہ اخبار

اردو کے اخبار و رسائل:-

۵ سہ ماہی اور ۴۴ ماہوار رسالے ۲۹ ہفتہ وار ۳ سہ روزہ اور ۹ روزانہ اخبار

ہندی کے اخبار و رسائل:-

تین ماہوار رسالے اور ایک ہفتہ وار اخبار

گجراتی اور فارسی کے:-

تین تین ہفتہ وار اخبار

اس سال ۲۸۶۲ کتابیں کتب خانہ میں داخل کی گئیں جن میں ۴۷ کتابیں تاریخ و سوانح کی ۱۳۳ ادب کی ۲ فنون لطیفہ کی ۱۰۷ فنون مفیدہ کی ۵۵ سائنس کی ۵۰ لسانیات کی ۱۱۷ اجتماعیات کی ۱۰۲ مذہب کی ۸ فلسفہ و اخلاقیات کی اور ۲۱۲ عام اور حوالہ کی کتابیں تھیں۔

اس سال ہم نے ۹۷۰ کتابوں کی جلدیں بنوائیں۔

کتب خانہ میں اخبارات و رسائل پڑھنے والے اصحاب کی سہولت کے لئے مندرجہ ذیل نئے انتظامات کئے گئے پہلے روزانہ اخبار برآمدے میں اسٹینڈ پر لگادئے جاتے ہیں اور لوگ انھیں کھڑے ہوکر پڑھا کرتے تھے۔ اس سال میزیں اور بینچیں بنوادی گئی ہیں تاکہ آرام سے بیٹھ کر لوگ اخبار پڑھ سکیں اور برآمدے کی دھوپ اور بارش سے بچانے کے لئے چقیں ڈلوادی گئی ہیں۔ کتب خانہ کے وسطی کمرہ کو صرف رسالوں کے پڑھنے یا کتب حوالے کے دیکھنے کے لئے مخصوص کردیا گیا ہی

پروجیکٹ طریقۂ تعلیم

پروجیکٹ میتھڈ یا مقصدی طریقۂ تعلیم بہت مفید اور کارآمد سمجھا جاتا ہے۔ جدید قسم کے اسکولوں میں عام طور پر یہی طریقۂ تعلیم رائج ہے اور اس کو عام رواج دینے کی کوشش کی جا رہی ہے۔ جامعہ کے ابتدائی مدارس میں بھی اسی کے مطابق تعلیم دی جاتی ہے۔ اس لئے اس جدید طریقۂ تعلیم پر ایک مفید مضمون ہم شائع کر رہے ہیں، جس سے ہمدردان جامعہ کو اس میتھڈ کے سمجھنے میں آسانی ہوگی اور جامعہ کی تعلیمی خبروں میں جب کبھی اس کا تذکرہ آئیگا تو اس کے مفہوم کے وضاحت کی ضرورت نہیں ہوگی۔

پروجیکٹ میتھڈ کی تعریف پروجیکٹ کسی ایسے مشغلے یا مقصد یا منصوبے کا نام ہے جو ارادتاً اور دلچسپی کے ساتھ منتخب کیا جائے اور جسے قدرتی حالات کے ماتحت سرانجام دیا جائے۔ یہی ایسا طریقۂ تعلیم جس میں بچوں کو پروجیکٹ کے ذریعہ تعلیم دی جائے۔ پروجیکٹ میتھڈ کہلاتا ہے۔ ہماری زندگی ایسے ہی نتیجہ بخش منصوبوں سے پُر ہے بلکہ ہماری زندگی ایسے ہی نتیجہ بخش اور مفید مشاغل اور مقاصد کا دوسرا نام ہے۔ ہم اپنی زندگی میں جو کام بھی سرانجام دیتے ہیں اور جس کے ذریعے ہم اپنی تربیت اور نشو ونما کرتے ہیں وہ سب کے سب ہی پروجیکٹ میتھڈ کے اصولوں پر مبنی ہوتے ہیں۔ آپ اپنی زندگی کی کسی نتیجہ بخش سرگرمی یا مشغلہ کو لے لیں یا کسی ایسی بات پر غور کریں جس کو آپ کرنا چاہتے ہیں تو آپ معلوم کریں گے کہ آپ کو مندرجہ ذیل مرحلے ضرور طے کرنے پڑتے ہیں۔

۱۔ اس ایک مشغلہ کے متعلق آپ کے دل میں خواہش یا ضرورت پیدا ہوتی ہے جس کے پورا کرنے کے لئے آپ کے دل میں جذبہ ہوتا ہے۔

۲۔ اس جذبے کے ماتحت آپ مضبوط ارادہ کرتے ہیں۔

۳۔ اس ارادہ یا مقصد کے سرانجام دینے کے لئے آپ تجاویز سوچتے ہیں۔

۴۔ پھر ان تجاویز کو بہتر سے بہتر طریقے پر آپ عملی جامہ پہنانے کی کوشش کرتے ہیں۔

۵۔ اس مشغلہ کی تکمیل میں آپ کو کئی ایک مشکلات کا سامنا کرنا پڑتا ہے اور اپنی استعداد کے مطابق آپ ان پر غالب آنیکی کوشش کرتے ہیں۔

۶۔ جب آپ یہ کام مکمل کر لیتے ہیں اور آپ کو اس کام میں کامیابی ہوتی ہے یا کسی وجہ سے ناکامیابی ہوتی ہے تو آپ جملہ گذشتہ باتوں پر نظر ثانی کرتے ہیں اور حاصل کردہ نتائج کا موازنہ کرتے ہیں۔

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ ستمبر ۱۹۴۲ء تا جنوری ۱۹۴۳ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۷۲۱۹	ماسٹر محمد عمر صاحب نئی دہلی	۱۸	۷۲۳۶	حافظ محمد مصطفیٰ لطفی صاحب سکندرآباد	۳۵	۷۲۵۳	خان بہادر نذیر الدین محمد صاحب
۲	۷۲۲۰	قاضی مصطفیٰ حسن صاحب ڈنجانی 〃	۱۹	۷۲۳۷	محمد مصطفیٰ خانصاحب 〃	۳۶	۷۲۵۴	نواب زادہ غلام ابو محمد افضل صاحب 〃
۳	۷۲۲۱	پروفیسر محمد فصیح الدین صاحب جیند	۲۰	۷۲۳۸	عبد العلیم قریشی صاحب 〃	۳۷	۷۲۵۵	مرتضیٰ حسین صاحب سلیم پور
۴	۷۲۲۲	محمد عبد العزیز صاحب 〃	۲۱	۷۲۳۹	راجیشور دیال سکسینہ صاحب بلند شہر	۳۸	۷۲۵۶	حافظ عبد الرزاق صاحب مبارکپور
۵	۷۲۲۳	این، ایل کٹرو صاحب 〃	۲۲	۷۲۴۰	محمد فضیل صاحب جہانی	۳۹	۷۲۵۷	حافظ محبن صاحب 〃
۶	۷۲۲۴	اندرپال سنگھ صاحب 〃	۲۳	۷۲۴۱	ثروت خانصاحب 〃	۴۰	۷۲۵۸	سید محمد نصیر صاحب فیض آباد
۷	۷۲۲۵	ڈاکٹر علی محسن صاحب دادری ضلع بلند شہر	۲۴	۷۲۴۲	طفیل احمد صاحب انصاری 〃	۴۱	۷۲۵۹	عبد الغفار صاحب اونچے گاؤں
۸	۷۲۲۶	ننھے خانصاحب موٹر والے سکندرآباد 〃	۲۵	۷۲۴۳	مولوی صدر الدین احمد صاحب صدیقی متھرا	۴۲	۷۲۶۰	عبد الرؤف صاحب سمن سنگھ
۹	۷۲۲۷	شیخ محمد عبد الحی صاحب ریٹائرڈ ڈپٹی کلکٹر	۲۶	۷۲۴۴	سید محمود حسن صاحب 〃	۴۳	۷۲۶۱	محمد حمید الدین صاحب علی گڑھ
۱۰	۷۲۲۸	جشید علی خانصاحب جہانگیرآباد	۲۷	۷۲۴۵	انعام الحق صاحب صدیقی 〃	۴۴	۷۲۶۲	محمد حسن خانصاحب گورکھپور
۱۱	۷۲۲۹	محمود الحق صاحب بلند شہر	۲۸	۷۲۴۶	محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۴۵	۷۲۶۳	محمود عثمان صاحب 〃
۱۲	۷۲۳۰	منشی لال گپت صاحب 〃	۲۹	۷۲۴۷	سید محمد مہتدی صاحب 〃	۴۶	۷۲۶۴	خلیل الرحمن صاحب دیوہ شریف
۱۳	۷۲۳۱	شب لال ورما صاحب 〃	۳۰	۷۲۴۸	مولوی محمد اکرام اللہ صاحب عثمان تبدیک	۴۷	۷۲۶۵	شیخ محمد علی خانصاحب بشن پورہ
۱۴	۷۲۳۲	سید سردار حسین صاحب 〃	۳۱	۷۲۴۹	نواب میر اقبال علی خانصاحب 〃	۴۸	۷۲۶۶	جواد علی خانصاحب دیوہ شریف
۱۵	۷۲۳۳	عبد الرحمن صاحب 〃	۳۲	۷۲۵۰	محمد عتیق صاحب 〃	۴۹	۷۲۶۷	مشتاق احمد صاحب لکھنؤ
۱۶	۷۲۳۴	حافظ عبد السلام صاحب 〃	۳۳	۷۲۵۱	ضیاء الدین صاحب 〃	۵۰	۷۲۶۸	حافظ حاجی محمد علی صاحب بڑگاؤں
۱۷	۷۲۳۵	سید عاشق علی صاحب رضوی سکندرآباد	۳۴	۷۲۵۲	آچاریہ نریندر دیو صاحب لکھنؤ	۵۱	۷۲۶۹	محمد مجتبیٰ علی علوی صاحب گونڈہ

(بقیہ بر صفحہ ۳۲)

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو دسمبر ۲۹ء میں ہمیں اپنے مہتممین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے۔

دسمبر ۲۹ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۱۴۴	شاہد علی صاحب دہلی	صہ؍	۱۳	۹۴۹ ذکی	محمد علی صاحب "	۸؍	۲۵	۱۱۱۱ ذکی	محمد اسمٰعیل صاحب دہلی	۴؍
۲	۱۰۲	خواجہ عبدالمجید خاں صاحب "	۔؍	۱۴	۹۵۰	آغا محمد امین صاحب "	عہ؍	۲۶	۱۱۱۲	غلام علی خاں صاحب "	۴؍
۳	۱۰۳	قاضی ظفر الدین صاحب "	عہ؍	۱۵	۱۱۰۱	سید شمس الدین صاحب "	۸؍	۲۷	۱۱۱۳	سید غلام حسنین صاحب "	۶؍
۴	۱۰۴	فیض محمد صاحب "	۶؍	۱۶	۱۱۰۲	سید حفیظ الدین صاحب "	۸؍	۲۸	۱۱۱۴	زاہد حسین صاحب "	صہ؍
۵	۱۰۵	عبدالرشید صاحب بانی "	۶؍	۱۷	۱۱۰۳	صلاح الدین صاحب "	۸؍	۲۹	۱۱۱۵	عبداللطیف صاحب "	عہ؍
۶	۱۹۰	شیخ محمد الیاس صاحب "	للعہ	۱۸	۱۱۰۴	حکیم حامد میاں صاحب "	۴؍	۳۰	۱۱۱۶	میر عزیز الدین صاحب "	عہ؍
۷	۹۴۳ ڈی	محمد شفیع صاحب "	۸؍	۱۹	۱۱۰۵	بشیر بیگ صاحب "	۲؍	۳۱	۱۱۱۷	مولانا محبوب الٰہی صاحب "	عہ؍
۸	۹۴۴	حکیم عبدالحمید صاحب "	صہ؍	۲۰	۱۱۰۶	حکیم احمد حسن خاں صاحب "	۴؍	۳۲	۱۱۱۸	الیس محمد یوسف صاحب "	۸؍
۹	۹۴۵	علی احمد صاحب "	عہ؍	۲۱	۱۱۰۷	سید محمد شفیع صاحب "	۲؍	۳۳	۱۱۱۹	حکیم محمد یعقوب صاحب "	۸؍
۱۰	۹۴۶	حاجی عباداللہ خاں صاحب "	۶؍	۲۲	۱۱۰۰	سعید الرحمٰن صاحب "	۴؍	۳۴	۱۱۲۰	ڈاکٹر حسین بخش صاحب "	۴؍
۱۱	۹۴۰	حفیظ احمد صاحب "	۲؍	۲۳	۱۱۰۹	شریف الدین صاحب "	۴؍	۳۵	۱۱۲۱	محمد رفیق صاحب "	۴؍
۱۲	۹۴۸	رحمت اللہ خاں صاحب "	۳؍	۲۴	۱۱۱۰	عبدالصمد صاحب "	عہ؍	۳۶	۱۱۲۲	حاجی محمد بخش رفیع الدین صاحبان	عہ؍

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۷	۱۱۲۳ مئی	محمد وزیر صاحب دہلی	عہ	۶۱	۱۱۹۹ مئی	ایچ فضل الرحمن صاحب دہلی	عہ	۸۵	۱۲۲۳ مئی	محمد سلام صاحب دہلی	؎
۳۸	۱۱۲۴ ،،	مولا بخش [illegible] ،،	عہ	۶۲	۱۲۰۰ ،،	اشتیاق حسین صاحب قریشی ،،	عہ	۸۶	۱۲۲۴ ،،	حاجی بشیر احمد صاحب ،،	۹
۳۹	۱۱۲۵ ،،	خورشید عالم صاحب ،،	عہ	۶۳	۱۲۰۱ ،،	محمد قاسمین صاحب ،،	عہ	۸۷	۱۲۲۵ ،،	انوار الحق صاحب ،،	۸
۴۰	۱۱۲۶ ،،	احمد اسلام خاں صاحب ،،	۵	۶۴	۱۲۰۲ ،،	محمد یوسف احمد صاحب توفیق ،،	۶	۸۸	۱۲۲۶ ،،	ایم اکرام الدین صاحب ،،	۸
۴۱	۱۱۲۹ ،،	محمد احسن صاحب ،،	۸	۶۵	۱۲۰۳ ،،	عبدالغنی صاحب ،،	۔	۸۹	۱۲۲۷ ،،	رفیق احمد صاحب ،،	عہ
۴۲	۱۱۳۰ ،،	حاجی عبدالرحمن صاحب ،،	عہ	۶۶	۱۲۰۴ ،،	عوض خاں صاحب ،،	عمہ	۹۰	۱۲۲۸ ،،	قدیر الدین احمد صاحب ،،	عمہ
۴۳	۱۱۳۱ ،،	مرزا فیاض بیگ صاحب ،،	۴	۶۷	۱۲۰۵ ،،	حافظ عبدالحق سراج الحق صاحبان	۱۲	۹۱	۱۲۲۹ ،،	غازی عبدالجبار صاحب	عہ
۴۴	۱۱۳۲ ،،	حاجی نور الدین صاحب ،،	۸	۶۸	۱۲۰۶ ،،	شمس العارفین صاحب ،،	عہ	۹۲	۱۲۳۰ ،،	سید محمد حسین صاحب ،،	عمہ
۴۵	۱۱۳۳ ،،	غفران الدین صاحب ،،	۸	۶۹	۱۲۰۷ ،،	شیخ عبدالرزاق صاحب ،،	عہ	۹۳	۱۲۳۱ ،،	دفتر رسالہ عصمت ،،	۸
۴۶	۱۱۳۴ ،،	ایم انعام الحق صاحب ،،	۴	۷۰	۱۲۰۸ ،،	محمد شعیب صاحب ،،	عہ	۹۴	۱۲۳۲ ،،	عبداللطیف خاں صاحب ،،	عہ
۴۷	۱۱۳۵ ،،	حکیم عبدالحکیم حبیب الرحمن صاحبان ،،	۴	۷۱	۱۲۰۹ ،،	محمود علی صاحب علوی ،،	۶	۹۵	۱۲۳۳ ،،	مولانا اصغر علی صاحب ،،	۸
۴۸	۱۱۳۶ ،،	حکیم آفتاب احمد صاحب ،،	عہ	۷۲	۱۲۱۰ ،،	حافظ شہاب الدین صاحب ،،	۲	۹۶	۱۲۳۴ ،،	حافظ سراج احمد صاحب ،،	۴
۴۹	۱۱۳۷ ،،	محمد ابراہیم صاحب ،،	۲	۷۳	۱۲۱۱ ،،	رفیع اللہ خاں صاحب ،،	۴	۹۷	۱۲۳۵ ،،	حاجی عبدالغنی فضل الحق صاحبان ،،	۶
۵۰	۱۱۳۸ ،،	شمس الدین صاحب ،،	۴	۷۴	۱۲۱۲ ،،	اعجاز احمد صاحب ،،	؎	۹۸	۱۲۳۶ ،،	محمد عارف صاحب ،،	عہ
۵۱	۱۱۳۹ ،،	شیخ عبدالرشید صاحب ،،	۸	۷۵	۱۲۱۳	لیڈی الیف ڈی محمود صاحبہ ،،	عہ	۹۹	۱۲۳۷ ،،	ممتاز الدین صاحب ،،	عہ
۵۲	۱۱۴۰ ،،	مولانا عبدالرحمن صاحب ،،	۶	۷۶	۱۲۱۴ ،،	ایس عصمت اللہ محمد سلطان صاحبان	عہ	۱۰۰	۱۲۳۸ ،،	حاجی نظیر الدین صاحب ،،	؎
۵۳	۱۱۴۱ ،،	حکیم محمد ظہیر عالم صاحب ،،	عہ	۷۷	۱۲۱۵ ،،	شیخ محمد رفیع صاحب ،،	۸	۱۰۱	۱۲۳۹ ،،	حکیم عزیز الدین صاحب ،،	۸
۵۴	۱۱۴۲ ،،	مولوی سعید احمد صاحب ،،	عہ	۷۸	۱۲۱۶ ،،	حاجی نور الدین محمد گلزار صاحبان	عمہ	۱۰۲	۱۲۴۰ ،،	شیخ محمد تقی صاحب ،،	۸
۵۵	۱۱۴۳ ،،	زرین خاں صاحب ،،	۶	۷۹	۱۲۱۷ ،،	محمد عبدالخالق شہاب الدین صاحبان	۶	۱۰۳	۱۲۴۱ ،،	عبدالحق صاحب ،،	عمہ
۵۶	۱۱۴۴ ،،	سید عبداللطیف شاہ صاحب ،،	۸	۸۰	۱۲۱۸ ،،	محمد حسین خادم صاحب ،،	۸	۱۰۴	۱۲۴۲ ،،	ایس مولا بخش صاحب ،،	عہ
۵۷	۱۱۴۵ ،،	سید بنیاد علی صاحب ،،	عہ	۸۱	۱۲۱۹ ،،	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب ،،	عہ	۱۰۵	۱۲۴۳ ،،	عبدالحکیم خاں صاحب ،،	۸
۵۸	۱۱۴۶ ،،	حشمت اللہ صاحب ،،	۸	۸۲	۱۲۲۰ ،،	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان	؎	۱۰۶	۱۲۴۴ ،،	ڈاکٹر نور محمد صاحب ،،	۶
۵۹	۱۱۴۷ ،،	سرفراز الحق صاحب ،،	۴	۸۳	۱۲۲۱ ،،	شمس العارفین صاحب ،،	۴	۱۰۷	۱۲۴۵ ،،	مرزا محمد سلیمان صاحب ،،	عہ
۶۰	۱۱۴۸ ،،	احسن حامد علی صاحب ،،	۸	۸۴	۱۲۲۲ ،،	کلو صاحب تالے والے ،،	۴	۱۰۸	۱۲۴۶ ،،	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۰۹	۰۲۳۷۰ دہلی	محمد ادریس صاحب ناری دہلی	عہ/	۱۳۳	۰۲۰۱۵ دہلی	حبیب الرحمٰن صاحب دہلی	۴/	۱۶	۰۰۰۹ دہلی	ڈاکٹر رفیع احمد صاحب بنگلور	عہ/
۱۱۰	۰۱۲۲۸	محمد تقی صاحب 〃	۴/	۱۳۴	۰۲۰۱۷	خانصاحب عبدالغنی صاحب 〃	۸/	۱۷	۰۸۸۰	پروفیسر رشید احمد خانصاحب 〃	عہ/
۱۱۱	۰۱۲۲۹	حاجی عبدالوہاب صاحب 〃	[illegible]	۱۳۵	۰۲۰۱۸	محمد خلیل صاحب 〃	ے/	۱۸	۰۹۸۱	حمیدالدین خان صاحب 〃	عہ/
۱۱۲	۰۰۹۳	مولوی عبدالرب صاحب نئی دہلی	عہ	۱۳۶	۰۲۰۱۸	اکرام اللہ خانصاحب 〃	عہ/			میزان کل [illegible]	
۱۱۳	۰۱۰۹۵	حافظ عبدالحکیم صاحب 〃	ے	۱۳۷	۰۲۰۱۹	غلام حسین صاحب 〃	عہ/			**بنگال**	
۱۱۴	۰۱۰۹۲	ایم طفیل محمد صاحب 〃	۸/	۱۳۸	۰۲۰۲۰	چودہری محمد سرور صاحب	ے/	۱	۱۵۴	مسز جیون بخش محمد صاحب [illegible]	۲۰۰ [illegible]
۱۱۵	۰۱۰۹۶	خواجہ غلام حسین صاحب 〃	عہ/	۱۳۹	۰۲۰۲۱	عبدالرزاق صاحب 〃	۱۲/	۲	۰۲۴۸ نوری	مقبول احمد صاحب 〃	[illegible]
۱۱۶	۰۱۰۹۸	سید مرتضیٰ علی صاحب 〃	۴/			میزان کل [illegible]		۳	۰۲۴۹	عبدالوہاب صاحب 〃	عہ/
۱۱۷	۰۱۰۹۹	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم 〃	عہ/			**یو۔پی**		۴	۰۲۵۰	عبدالمنان صاحب 〃	عہ/
۱۱۸	۰۱۱۰۰	محمد اشرف صاحب 〃	۸/	۱	۱۳۵	فضل احمد صاحب مرحوم گورکھپور	[illegible]	۵	۰۲۵۴	حافظ محمد سلیم صاحب 〃	عہ
۱۱۹	۰۲۰۰۱	شیخ کریم بخش صاحب 〃	عہ/	۲	۱۶۰	سید حامد علی صاحب [illegible]	عہ	۶	۰۲۵۵	عبدالرزاق صاحب 〃	۸/
۱۲۰	۰۲۰۰۲	غالب علی شاہ صاحب 〃	۶/	۳	۱۲۳	بیگم مصباح الاسلام صاحب کانپور	عہ/	۷	۰۲۵۶	خواجہ محمد شفیع صاحب 〃	عہ/
۱۲۱	۰۲۰۰۳	محمد اسلام صاحب 〃	۸/	۴	۱۶۱	محمد یونس صاحب قدوائی [illegible]	عہ/	۸	۰۲۵۷	ایس ایم عمر صاحب 〃	۸/
۱۲۲	۰۲۰۰۴	خواجہ محمد یوسف شاہ صاحب 〃	۸/	۵	۰۸۶۶ نوری	حبیب اللہ خانصاحب علی گڑھ	۴/	۹	۰۲۵۸	ایس مولا بخش صاحب 〃	۸/
۱۲۳	۰۲۰۰۵	مفتی [illegible] احمد صاحب 〃	۴/	۶	۰۸۶۰	بیگم حکیم عبداللطیف صاحب 〃	۶/	۱۰	۰۲۵۹	محمد حبیب اللہ صاحب [illegible]	۸/
۱۲۴	۰۲۰۰۶	سید باقر حسین صاحب 〃	۶/	۷	۰۸۶۸	حکیم محمد ظہیرالدین صاحب 〃	عہ/	۱۱	۰۲۶۰	شیخ محمد رفیع صاحب 〃	ے/
۱۲۵	۰۲۰۰۷	زبیدہ [illegible] خان صاحب 〃	۴/	۸	۰۸۶۹	ڈاکٹر اعظم قدوائی صاحب 〃	عہ	۱۲	۰۲۶۱	محمد رضی صاحب 〃	۴/
۱۲۶	۰۲۰۰۸	تاج الدین صاحب 〃	ے/	۹	۰۸۰۰	پروفیسر محمد حبیب صاحب 〃	[illegible]	۱۳	۰۲۶۲	امین الدین احمد صاحب	۴/
۱۲۷	۰۲۰۰۹	ملک غلام حیدر صاحب	۸/	۱۰	۰۸۶۲	محمد اسحٰق صاحب 〃	عہ/	۱۴	۰۲۶۳	محمد سرور صاحب 〃	عہ/
۱۲۸	۰۲۰۱۰	محمد غیور صاحب 〃	۸/	۱۱	۰۸۶۴	ڈاکٹر محمد طاہر صاحب 〃	ے	۱۵	۰۲۶۴	اے ایم خیرادی صاحب 〃	۸/
۱۲۹	۰۲۰۱۱	صوفی غلام قادر صاحب 〃	۸/	۱۲	۰۸۶۵	انوارالہدیٰ صاحب 〃	عہ	۱۶	۰۲۶۵	عبدالکریم صاحب 〃	عہ/
۱۳۰	۰۲۰۱۲	سید ضمیرالحسن صاحب برنی 〃	۸/	۱۳	۰۸۶۷	شوکت بیگم صاحبہ 〃	عہ/	۱۷	۰۲۶۶	ایف اے خانصاحب	۸/
۱۳۱	۰۲۰۱۳	آغا علی مصطفیٰ صاحب 〃	۴/	۱۴	۰۸۶۸	خواجہ منظور حسن صاحب 〃	[illegible]	۱۸	۰۲۹۰	مس آر ایس خانصاحب 〃	۴/
۱۳۲	۰۲۰۱۴	سید محمد ذاکر صاحب 〃	۴/	۱۵	۰۸۰۸	انتصار حسین صاحب 〃	عہ/	۱۹	۰۲۶۸	مس کے کی خان صاحب 〃	۴/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی صاحب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی صاحب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی صاحب	رقم
۲۰	۲۶۹ ڈی	عبدالوہاب صاحب کلکتہ	۴ر	۴۴	۲۹۳ ڈی	شیخ عبدالغنی صاحب کلکتہ	عہ	۶۸	۳۱۸ ڈی	محمد حبیب اللہ صاحب صوفی کلکتہ	۸ر
۲۱	۲۷۰	محمد عثمان اجمیری صاحب	۴ر	۴۵	۲۹۴	محمد تقی صاحب	۸ر	۶۹	۳۱۹	اسمٰعیل عزیزی صاحب	۸ر
۲۲	۲۷۱	حاجی محمد عثمان اجمیری صاحب	۸ر	۴۶	۲۹۵	بیگم نور الرحمن صاحب	عہ	۷۰	۳۲۰	حاجی عبدالوہاب صاحب	۸ر
۲۳	۲۷۲	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب	۸ر	۴۷	۲۹۶	عبدالمجید صاحب	۸ر	۷۱	۳۲۱	بشیر احمد رائتی صاحب	عہ
۲۴	۲۷۳	ایم ایوب ولی محمد صاحب	۴ر	۴۸	۲۹۷	حاجی محمد رفیع صاحب	عہ	۷۲	۳۲۲	عبدالرؤف صاحب	عہ
۲۵	۲۷۴	سید کشور حسین زیدی صاحب	۸ر	۴۹	۲۹۸	محمد صالحین صاحب	عکر	۷۳	۳۲۳	نیاز الدین صاحب	سکر
۲۶	۲۷۵	سید آغا آفندی صاحب	عہ	۵۰	۲۹۹	محمد احمد صاحب	عہ	۷۴	۳۲۴	بیگم ولی محمد رضا صاحب	عہ
۲۷	۲۷۶	مولوی عبدالعزیز صاحب	صہ	۵۱	۳۰۰	حاجی عبدالکریم صاحب	عہ	۷۵	۳۲۵	منور برادرس صاحبان	عہ
۲۸	۲۷۷	نصیر الدین صاحب	۲ر	۵۲	۳۰۱	محمد سلیم عبدالوہاب صاحبان	۸ر			میزان ۲۲۴	[illegible]
۲۹	۲۷۸	حمید الزماں صاحب	۸ر	۵۳	۳۰۲	شیر علی اصغر علی صاحبان	۸ر			**بمبئی**	
۳۰	۲۷۹	محمد ابراہیم سراج الدین صاحبان	عہ	۵۴	۳۰۳	عبدالستار رشید صاحب	عہ	۱	۲۷۹ ڈی	معین الدین صاحب ماتو بمبئی	عہ
۳۱	۲۸۰	فیاض الدین اینڈ کو	عہ ۱۲	۵۵	۳۰۴	شیخ عبدالرشید صاحب	عہ	۲	۲۸۰	بیگم	عہ
۳۲	۲۸۱	ایچ ایم حنیفہ صاحب	۸ر	۵۶	۳۰۶	شیخ محمد صدیق صاحب	عہ	۳	۲۸۱	عثمان حسین خاں صاحب	عہ
۳۳	۲۸۲	لیاقت اللہ خاں صاحب	عہ	۵۷	۳۰۷	شاہ محمد انوار حسین صاحب	۸ر	۴	۲۸۲	ایم اے باسط صاحب	عہ
۳۴	۲۸۳	محمد بشیر صاحب	عہ	۵۸	۳۰۸	شیخ محمد فاروق صاحب	عہ	۵	۲۸۳	محمد ابراہیم علی صاحب نزلبانی	عـ
۳۵	۲۸۴	محمد اسحق صاحب	عہ	۵۹	۳۰۹	حکیم نثار احمد خاں صاحب	عہ	۶	۲۸۴	عبدالحمید ظفری صاحب	عہ
۳۶	۲۸۵	دیدار احمد صاحب	عہ	۶۰	۳۱۰	سید احمد افضل صاحب	عـ	۷	۲۸۵	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب	عہ
۳۷	۲۸۶	مفضل حق صاحب	۸ر	۶۱	۳۱۱	مولوی عبدالصمد صاحب	عہ	۸	۲۸۶	اے مکرم رفیق صاحب	۲ع
۳۸	۲۸۷	قریش احمد صاحب	۸ر	۶۲	۳۱۲	شمس العارفین صاحب	عہ	۹	۲۸۷	حبیب رحیم صاحب پاڑ پیارہ	عہ
۳۹	۲۸۸	دلدار احمد صاحب	۸ر	۶۳	۳۱۳	ممتاز الدین صاحب	عہ	۱۰	۲۸۸	یوسف عبداللہ صاحب	عکر
۴۰	۲۸۹	اسرار حسین صاحب	۴ر	۶۴	۳۱۴	عبدالرزاق صاحب	۸ر	۱۱	۲۸۹	قاضی بابو صاحب	۴ر
۴۱	۲۹۰	رحیم الدین صاحب	عہ	۶۵	۳۱۵	رحمٰن الٰہی صاحب	عہ	۱۲	۲۹۰	حکیم عبدالرحمن صاحب	۴ر
۴۲	۲۹۱	محمد محفوظ الحق صاحب	عہ	۶۶	۳۱۶	ہدایت اللہ صاحب	۸ر	۱۳	۲۹۱	سید فضل شاہ صاحب	۸ر
۴۳	۲۹۲	حاجی محمد یحیی صاحب	عہ	۶۷	۳۱۷	عبدالمنان صاحب	عہ	۱۴	۲۹۲	بے ایل پاریکھ صاحب	۴ر

نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
۱۶	۴۹۳	سید حسین صاحب بمبئی	۴ر	۱۱	۲۰۲۳	شبیر حسن صاحب [illegible]	۸ر	۵	۹۶۰	محمد عبدالعزیز صاحب [illegible]	[illegible]
۱۷	۴۹۴	محمد امیر محمد بشیر صاحبان	عمر	۱۲	[illegible]	قادر علی [illegible] صاحب	۴ر	۶	۹۶۱	خواجہ محمد مقبول صاحب	[illegible]
۱۸	۴۹۵	[illegible] صاحب	۴ر	۱۳	۲۰۲۵	سید محمود منہاج صاحب	۴ر	۷	۹۶۲	چوہدری نیاز احمد صاحب	[illegible]
[illegible]	[illegible]	خواجہ [illegible] صاحب	۴ر	۱۴	۲۰۲۶	محمد ساجد صاحب	۴ر	۸	۹۶۳	عبدالحکیم صاحب	[illegible]
۱۹	[illegible]	ابوبکر صاحب چھوٹانی	عمر	۱۵	۲۰۲۷	علیم اللہ صاحب	۴ر	۹	۹۶۴	[illegible] فضل خان صاحب	[illegible]
۲۰	۴۹۸	ڈاکٹر محمد [illegible] صاحب	۴ر	۱۶	۲۰۲۸	حیات اللہ صاحب	۴ر	۱۰	۹۶۵	محمد اشرف صاحب [illegible]	۴ر
۲۱	۴۹۹	ڈی زیڈ [illegible] صاحب	عمر	۱۷	۲۰۲۹	بشیر الدین صاحب	۴ر	۱۱	۹۶۶	سید حمید علی صاحب	[illegible]
۲۲	۵۰۰	مسز [illegible] حمید صاحبہ	۶ر	۱۸	۲۰۳۰	امین خاں صاحب	۴ر			میزان	[illegible]
		میزان	[illegible]	۱۹	۲۰۳۱	سید محی الدین صاحب	۴ر			**بہار**	
		حیدرآباد دکن		۲۰	۲۰۳۲	محمد ابراہیم صاحب	۴ر	۱	۱۵۸	عبدالرحمن صاحب مظفرپور	[illegible]
۱	۱۶۱	ڈاکٹر [illegible] سید صاحب حیدرآباد	صر	۲۱	۲۰۳۳	دتاتریہ راؤ صاحب	۴ر	۲	۱۶۱	سید محمد رشید صاحب [illegible]	[illegible]
۲	۱۶۲	″	صر	۲۲	۲۰۳۴	بھگوان راؤ صاحب	۴ر			میزان	[illegible]
۳	۵۳۲	عبدالباری صاحب	۶ر	۲۳	۲۰۳۵	رام لال صاحب	۴ر			**سندھ**	
۴	۵۳۳	مرزا حسین احمد بیگ صاحب	صر	۲۴	۲۰۳۶	چندر شیکھر صاحب	۴ر	۱	۱۶۶	حکیم محمد قاسم صاحب [illegible]	[illegible]
۵	۵۳۴	محمد حسین صاحب عثمان آباد	صر			میزان [illegible]	۱۵ر			میزان	۶ر
۶	۵۳۹	محمد کرم اللہ صاحب	عہ			**پنجاب و سرحد**				**دیگر**	
۷	۵۴۵	میر اقبال علی صاحب	[illegible]	۱	[illegible]	محمد علی زاہد صاحب گجرات	عمر	۱	۱۶۲	[illegible] مشیر الملک [illegible]	
۸	۵۵۱	محمد شفیق صاحب رزاقی	عمر	۲	۹۹۶	صاحبزادہ عبدالصمد خان صاحب [illegible]	[illegible]			علی حیدر عباسی صاحب	
۹	۵۵۳	[illegible] الدین صاحب	۶ر	۳	۹۲۸	سلیمان بھائی [illegible] صاحب	[illegible]			بھوپال	[illegible]
۱۰	[illegible]	شمس الحق صاحب [illegible]	[illegible]	۴	۹۲۹	محمد رفیع الدین صاحب	[illegible]			میزان	عمر

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۱۴۳	محمد قمر حسین قادری صاحب گونڈہ	۶/	۲۰	۵۴۴ دہلی	عبد الباقی صاحب عثمان آباد	صہ/	۳۹	۵۶۶ دہلی	سید شاہد جعفر صاحب لاہور	۶/
۲	۱۴۶	ڈاکٹر محمد اسمٰعیل خان صاحب آگرہ	عہ/	۲۱	۰۵۴۶	دفتر مہتمم تعمیرات	۱۲/۵	۴۰	۰۵۶۷	سید محمد قاسم صاحب	عہ/
۳	۱۴۷	خان محمد صاحب لودو	بہ/	۲۲	۰۵۴۷	محی الدین صاحب	صہ/	۴۱	۰۵۶۸	سردار فضل علی خان صاحب	عہ/
۴	۱۵۱	ایم ایس نقوی صاحب بانکی پور	ے/	۲۳	۰۵۴۸	اشرف حسین صاحب	۶/	۴۲	۰۵۶۹	ڈاکٹر فخر الدین حسین صاحب بیدر	صہ/
۵	۱۵۲	عبد القیوم صاحب گورکھپور	عہ/	۲۴	۰۵۴۹	خواجہ برہان الدین صاحب	۶/	۴۳	۰۵۷۰	غلام دستگیر صاحب	۶/
۶	۱۵۹	بیگم سید امین الدین صاحب پرودہ	صہ/	۲۵	۰۵۵۰	امیر علی خان صاحب	عصہ/	۴۴	۰۵۷۱	[illegible]	عصہ/
۷	۱۶۴	ڈپٹی حبیب اللہ صاحب علی گڑھ	صہ/	۲۶	۰۵۵۲	مہتمم صاحب پولیس	عہ/	۴۵	۰۵۷۲	محمود خان صاحب	عصہ/
۸	۱۶۳	محمد اسمٰعیل اشرف صاحب کراچی	عصہ/	۲۷	۰۵۵۳	خلیل الدین احمد صاحب	عہ/	۴۶	۰۵۷۳	شیخ احمد صاحب	عصہ/
۹	۱۱۲۷ دہلی	احمد اسلام خان صاحب دہلی	عہ/	۲۸	۰۵۵۵	محمد ابراہیم صاحب	عصہ/	۴۷	۰۵۷۴	یادگیل صاحب	صہ/
۱۰	۱۱۲۸	"	۶/	۲۹	۰۵۵۶	محمد قاسم صاحب	عہ/	۴۸	۰۵۷۵	محمد صادق صاحب	معہ/
۱۱	۰۵۳۱	ایک مسلمان بمبئی	صہ/	۳۰	۰۵۵۷	عبد الکریم صاحب	صہ/	۴۹	۰۵۷۶	عزیز الدین صاحب	عصہ/
۱۲	۰۵۳۵	غلام جیلانی صاحب	صہ/	۳۱	۰۵۵۸	عباس علی صاحب	عصہ/	۵۰	۰۵۷۷	مصطفیٰ خان صاحب	صہ/
۱۳	۰۵۳۶	تاج محمد صاحب	صہ/	۳۲	۰۵۵۹	نسیم احمد صاحب	عہ/	۵۱	۰۵۷۸	محمد اسمٰعیل صاحب	عہ/
۱۴	۰۵۳۷	محمد عمر صاحب	عسہ/	۳۳	۰۵۶۰	محمود خان صاحب	عصہ/	۵۲	۰۵۷۹	ظہور علی خان صاحب	عصہ/
۱۵	۰۵۳۸	شمس الدین صاحب	عہ/	۳۴	۰۵۶۱	وتو پنتھ صاحب	صہ/	۵۳	۰۵۸۰	اے ایم ... صاحب	عصہ/
۱۶	۰۵۴۰	مرزا امیر الدین بیگ صاحب	عہ/	۳۵	۰۵۶۲	شیخ داؤد صاحب	عہ/	۵۴	۰۵۸۱	عبد السبحان صاحب	۱۳/
۱۷	۰۵۴۱	دفتر مہتمم خزانہ	للعہ/	۳۶	۰۵۶۳	ونکٹ نرائن صاحب	صہ/	۵۵	۰۵۸۲	گردھاری لال صاحب	صہ/
۱۸	۰۵۴۲	محمد عبد السلام صاحب	عہ/	۳۷	۰۵۶۴	کرلپا صاحب	صہ/			میزان ماہ ۵۵۷	ا/
۱۹	۰۵۴۳	دی ای مانے صاحب	صہ/	۳۸	۰۵۶۵	سید شاہ علی صاحب لاتور	۶/				

جنوری [illegible]ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	[illegible]	خواجہ حمید الحمید صاحب دہلی	۴ر	۲۱	۱۲۶۹	آغا محمد امین صاحب دہلی	عہ ر	۴۱	۱۲۹۰	غلام نبی صاحب دہلی	عاؔر
۲	[illegible]	حکیم [illegible] عبد الحمید صاحب	عہ ر	۲۲	۱۲۷۰	منشی حشمت اللہ صاحب	۴ر	۴۲	۱۲۹۱	محمد عبد الخالق صاحب	عاؔر
۳	۱۲۵۰	محمد شفیع صاحب	۸ر	۲۳	۱۲۷۱	حکیم حامد میاں صاحب	۲ر	۴۳	۱۲۹۲	شیخ محمد نقی صاحب	۸ر
۴	[illegible]	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان	عاؔر	۲۴	۱۲۷۲	سید محمد شفیع صاحب	۲ر	۴۴	۱۲۹۳	لیڈی ڈاکٹر [illegible] ڈی محمود صاحبہ	عہ ر
۵	[illegible]	شیخ محمد یونس صاحب	[illegible]	۲۵	۱۲۷۳	سعید الرحمن صاحب	۴ر	۴۵	۱۲۹۴	منشی بشیر بیگ صاحب	۲ر
۶	[illegible]	سید شاہ حسین صاحب بقائی	۴ر	۲۶	۱۲۷۴	مولوی عبد الصمد صاحب	عہ ر	۴۶	۱۲۹۵	سرفراز الحق صاحب	۴ر
۷	[illegible]	میر [illegible] الدین صاحب	عہ ر	۲۷	۱۲۷۵	عبد اللطیف صاحب	عہ ر	۴۷	۱۲۹۶	حکیم احمد حسن خان صاحب	۲ر
۸	[illegible]	حاجی حیات اللہ خان صاحب	عاؔر	۲۸	۱۲۷۶	محمد یوسف صاحب	عہ ر	۴۸	۱۲۹۷	رحمت اللہ صاحب	۴ر
۹	[illegible]	منشی حفیظ احمد صاحب	۴ر	۲۹	۱۲۷۷	محمد یوسف صاحب [illegible] والے	۲ر	۴۹	۱۲۹۸	حکیم شریف الدین صاحب	۴ر
۱۰	[illegible]	رحمت اللہ خان صاحب	۴ر	۳۰	۱۲۷۸	محمد اسلام خان صاحب	[illegible]	۵۰	۱۲۹۹	ایچ فضل الرحمن برادرس	عہ ر
۱۱	[illegible]	سید غلام حسین صاحب	عاؔر	۳۱	۱۲۸۰	سید بنیاد علی صاحب	عہ ر	۵۱	۱۳۰۰	ضیاء الدین صاحب	۱۰ر
۱۲	[illegible]	[illegible] حسین صاحب	عہ ر	۳۲	۱۲۸۱	ملک آفتاب احمد صاحب	عہ ر	۵۲	۲۱۵۱	سید محمد احمد صاحب	عہ ر
۱۳	۱۲۶۱	میاں غلام علی صاحب	۴ر	۳۳	۱۲۸۲	محمد ابراہیم صاحب	۲ر	۵۳	۲۱۵۳	سلیم الدین صاحب	۴ر
۱۴	[illegible]	حکیم کبیر الدین صاحب	[illegible]	۳۴	۱۲۸۳	مولانا محمد شفیق صاحب	عہ ر	۵۴	۲۱۵۴	محمود علی صاحب علوی	عاؔر
۱۵	[illegible]	ایس مولا بخش صاحب	عہ ر	۳۵	۱۲۸۴	شمس الدین صاحب	۴ر	۵۵	۲۱۵۵	رفیق احمد صاحب	عہ ر
۱۶	[illegible]	منشی محمد احسن صاحب	۸ر	۳۶	۱۲۸۵	عبد الرشید صاحب	۴ر	۵۶	۲۱۵۶	ڈاکٹر حسین بخش صاحب	۴ر
۱۷	[illegible]	منشی خورشید عالم صاحب	عہ ر	۳۷	۱۲۸۶	عبد الرحمان صاحب	۸ر	۵۷	۲۱۵۷	ریاض الحسن صاحب	۸ر
۱۸	[illegible]	محمد علی صاحب	۸ر	۳۸	۱۲۸۷	قاضی عبد الجبار صاحب	عہ ر	۵۸	۲۱۵۸	قمر الدین صاحب	۱۲ر
۱۹	[illegible]	سید شمس الدین صاحب	۸ر	۳۹	۱۲۸۸	ایم اکرام الدین صاحب	۴ر	۵۹	۲۱۵۹	حاجی عبد الرحمان صاحب	عہ ر
۲۰	[illegible]	سید حفیظ الدین صاحب	۸ر	۴۰	۱۲۸۹	محمد اسماعیل صاحب	۴ر	۶۰	۲۱۶۰	خواجہ غلام السبطین صاحب	عاؔر

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۱	۲۱۶۱	شیخ جمیل الرحمان صاحب دہلی	سے ر	۸۵	۲۱۸۵	حکیم محمد ظہیر علی صاحب دہلی	عہ ر	۱۰۹	۲۲۱۰	ایم انعام الحق صاحب دہلی	۴ ر
۶۲	۲۱۶۲	حاجی قادر بخش صاحب 〃	سے ر	۸۶	۲۱۸۶	محمد شفیع الدین صاحب 〃	عا ر	۱۱۰	۲۲۱۱	عبد الحکیم صاحب 〃	۸ ر
۶۳	۲۱۶۳	ضمیر مرزا صاحب 〃	صہ ر	۸۷	۲۱۸۷	صالحہ خاتون صاحبہ 〃	عہ ر	۱۱۱	۲۲۱۲	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان 〃	۸ ر
۶۴	۲۱۶۴	قدیر الدین احمد صاحب 〃	عہ ر	۸۸	۲۱۸۸	مرغوب احمد صاحب توفیق 〃	عا ر	۱۱۲	۲۲۱۳	دفتر رسالہ عصمت 〃	۸ ر
۶۵	۲۱۶۵	منیجر ہمدرد دواخانہ 〃	۸ ر	۸۹	۲۱۸۹	محمد عارف صاحب 〃	عہ ر	۱۱۳	۲۲۱۴	حکیم فرید احمد صاحب عباسی 〃	عا ر
۶۶	۲۱۶۶	عیوض محمد اسمٰعیل خاں صاحبان 〃	صہ ر	۹۰	۲۱۹۰	حاجی عبد الغنی صاحب 〃	عا ر	۱۱۴	۲۲۱۵	ممتاز الدین صاحب 〃	عہ
۶۷	۲۱۶۷	محمد جمیل صاحب 〃	عہ ر	۹۱	۲۱۹۱	حاجی بشیر احمد صاحب 〃	۸ ر	۱۱۵	۲۲۱۶	مولانا محمد احمد صاحب 〃	عہ ر
۶۸	۲۱۶۸	شمس العارفین صاحب 〃	عہ ر	۹۲	۲۱۹۲	محمد تقی صاحب اینڈ سنز 〃	۴ ر	۱۱۶	۲۲۱۷	مولانا فقیر احمد صاحب 〃	۴ ر
۶۹	۲۱۶۹	حافظ عبد الحق سراج الحق صاحبان 〃	عہ ر	۹۳	۲۱۹۳	حافظ شہاب الدین صاحب 〃	۲ ر	۱۱۷	۲۲۱۸	حاجی شیخ ننھے عبد الرزاق صاحب 〃	عہ ر
۷۰	۲۱۷۰	محمد حنیف صاحب 〃	عہ ر	۹۴	۲۱۹۴	حاجی عبد الحمید عبد المجید صاحبان 〃	۸ ر	۱۱۸	۲۲۱۹	حافظ سراج احمد صاحب 〃	۴ ر
۷۱	۲۱۷۱	حکیم مسعود حسن صاحب 〃	۸ ر	۹۵	۲۱۹۵	محمد حنیف صاحب 〃	۴ ر	۱۱۹	۲۲۲۰	محمد ادریس صاحب ہاشمی ڈینکو 〃	عہ ر
۷۲	۲۱۷۲	شیخ محمد ادریس صاحب 〃	۴ ر	۹۶	۲۱۹۶	سراج الدین صاحب 〃	۴ ر	۱۲۰	۲۲۲۱	شمس العارفین صاحب 〃	۴ ر
۷۳	۲۱۷۳	حاجی اخلاق محمد اقبال محمد صاحبان 〃	۸ ر	۹۷	۲۱۹۷	میاں منور الدین محمد گلزار صاحبان 〃	صہ ر	۱۲۱	۱۳۱۰	تاج الدین صاحب نئی دہلی	عہ ر
۷۴	۲۱۷۴	محمد ایوب صاحب 〃	۸ ر	۹۸	۲۱۹۸	مرزا فیاض بیگ صاحب 〃	۴ ر	۱۲۲	۱۳۱۱	ملک غلام حیدر صاحب 〃	۸ ر
۷۵	۲۱۷۵	مرزا محمد سلیمان صاحب 〃	عہ ر	۹۹	۲۱۹۹	حاجی نور الدین صاحب 〃	۸ ر	۱۲۳	۱۳۱۲	محمد منور صاحب 〃	۸ ر
۷۶	۲۱۷۶	پیرجی کرار حسین صاحب 〃	عہ ر	۱۰۰	۲۲۰۰	غفران الدین صاحب 〃	۸ ر	۱۲۴	۱۳۱۳	صوفی غلام قادر صاحب 〃	۸ ر
۷۷	۲۱۷۷	کپتان حبیب الرحمان صاحب 〃	صہ ر	۱۰۱	۲۲۰۱	عبد الحق صاحب 〃	صہ ر	۱۲۵	۱۳۱۴	سید ضمیر حسن صاحب برنی 〃	۸ ر
۷۸	۲۱۷۸	میاں محمد شفیق صاحب 〃	صہ ر	۱۰۲	۲۲۰۲	محمد حسین خادم صاحب 〃	۸ ر	۱۲۶	۱۳۱۵	آغا علی مصطفیٰ صاحب 〃	۴ ر
۷۹	۲۱۷۹	شیخ محمد شفیع صاحب 〃	۱۴ ر	۱۰۳	۲۲۰۳	حاجی رشید احمد صاحب 〃	عا ر	۱۲۷	۱۳۱۶	سید محمد ذاکر صاحب 〃	۴ ر
۸۰	۲۱۸۰	حاجی محبوب بخش رفیع الدین صاحبان 〃	صہ ر	۱۰۴	۲۲۰۴	مقبول احمد صاحب 〃	سے ر	۱۲۸	۱۳۱۷	منشی حبیب الرحمن صاحب 〃	۴ ر
۸۱	۲۱۸۱	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۱۴ ر	۱۰۵	۲۲۰۵	بدر الحسن صاحب 〃	عہ ر	۱۲۹	۱۳۱۸	عبد الرحمن صاحب 〃	۸ ر
۸۲	۲۱۸۲	کلو صاحب تانے والے 〃	تہ ر	۱۰۶	۲۲۰۶	احسن حامد علی صاحب 〃	۸ ر	۱۳۰	۱۳۱۹	معصوم علی صاحب 〃	۸ ر
۸۳	۲۱۸۳	رفیع اللہ خان صاحب 〃	۱۲ ر	۱۰۷	۲۲۰۸	خواجہ سرور حسن صاحب 〃	سے ر	۱۳۱	۱۳۲۰	میاں محمد صاحب 〃	عا ر
۸۴	۲۱۸۴	تعلیم الحق صاحب 〃	عہ ر	۱۰۸	۲۲۰۹	حافظ عبد الحکیم صاحب 〃	۴ ر	۱۳۲	۱۳۲۱	مولوی عبد الرب صاحب 〃	عہ ر

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۳	[illegible]	[illegible]یم خلیل احمد صاحب نئی دہلی	۸/	۱۷	۷۵۰	سید محمد واثق صاحب ہاشمی گورکھپور	عہ/	۴۱	۸۱۵	حاجی محمد علی صاحب بڑگاؤں گونڈہ	عہ/
۳۴	۳۳۳	عبدالواحد صاحب ؍	۸/	۱۸	۷۵۱	نیجر صاحب پیرایچ شوگر مل ؍	ما ۱۵	۴۲	۸۱۶	محمد عبداللہ صاحب گونڈہ	عہ/
۳۵	۳۳۴	[illegible] اشرف صاحب ؍	۸/	۱۹	۷۵۲	محمود عثمان صاحب ؍	عہ/	۴۳	۸۱۷	مقتدی زماں صاحب لکھنؤ	سے/
۳۶	[illegible]	شیخ کریم بخش صاحب ؍	عہ/	۲۰	۷۵۳	مشتاق احمد صاحب ؍	عہ	۴۴	۸۱۸	حمید حسین صاحب ؍	صہ/
۳۷	[illegible]	عبدالحق صاحب ؍	۶/	۲۱	۷۵۴	سعید احمد صاحب ؍	عا/	۴۵	۸۱۹	چودھری نعمت اللہ صاحب ؍	سہ
		میزان کل ما ۱۶۷ عسہ		۲۲	۷۵۵	مسعود احمد صاحب ؍	عسہ	۴۶	۸۲۰	سید بشیر احمد صاحب ؍	عسہ
				۲۳	۷۵۶	علی صغیر صاحب ؍	عا/	۴۷	۸۲۱	ارشاد حسین صاحب ؍	عسہ
یو۔پی				۲۴	۷۵۷	محمد زین اللہ صاحب ؍	سے/	۴۸	۸۲۲	اختر حسین صاحب ؍	سے/
۱	۱۹۸	ڈاکٹر عبدالستار صاحب صدیقی الہ آباد	صہ/	۲۵	۷۵۸	زین العابدین صاحب ؍	سے/	۴۹	۸۲۳	ڈاکٹر احمد حسین صاحب ؍	عہ/
۲	۲۰۲	محمود وسیم صاحب لکھنؤ	عسہ	۲۶	۷۵۹	سید جواد علی شاہ صاحب ؍	عسہ	۵۰	۸۲۴	مشرف حسین صاحب ؍	سے
۳	۲۰۶	بیگم صاحبہ مصباح الاسلام صاحب کانپور	عسہ	۲۷	۸۰۱	محمد اسحاق صاحب بستی	عہ/	۵۱	۸۲۵	ہمشیرہ صاحبہ ؍ ؍	عہ/
۴	[illegible]	عبدالمجید صاحب گورکھپور	عہ/	۲۸	۸۰۲	قاضی خلیل الرحمن صاحب ؍	عہ/	۵۲	۸۲۶	والدہ صاحبہ ؍ ؍	عا/
۵	۳۳۵	سید علی صغیر صاحب ؍	عہ/	۲۹	۸۰۳	مولوی عبدالحکیم صاحب ؍	سے/	۵۳	۸۲۷	شیخ ظہیر حسین صاحب ؍	عہ/
۶	۶۳۶	ڈاکٹر حفیظ اللہ صاحب ؍	سے/	۳۰	۸۰۴	محمد ادریس صاحب گونڈہ	عہ/	۵۴	۸۲۸	شمس الحمید صاحب ؍	سے/
۷	۶۳۷	شیخ مرتضیٰ حسین صاحب ؍	۸/	۳۱	۸۰۵	مولانا حکیم محمد مجتبیٰ علی صاحب ؍	۸/	۵۵	۸۲۹	پروفیسر اے ایم صمد صاحب نقی	صہ/
۸	۶۳۸	مولوی اکبر علی صاحب ؍	صہ/	۳۲	۸۰۶	محمد شفیع اللہ صاحب ؍	۴/	۵۶	۸۳۰	بیگم صاحبہ ؍ ؍ ؍ ؍	سے/
۹	۶۳۹	اختر حسین صاحب قریشی ؍	صہ/	۳۳	۸۰۷	سید امداد حسین صاحب ؍	سے/	۵۷	۸۳۱	شیخ عبدالرحیم صاحب ؍	صہ/
۱۰	۶۴۱	قاضی انعام الحق صاحب ؍	عا/	۳۴	۸۰۸	ملک محمد عمر صاحب ؍	عا/	۵۸	۸۳۲	محمد عزیز صاحب ؍	عہ/
۱۱	۶۴۲	خان بہادر مولوی محمد نقی صاحب ؍	عسہ	۳۵	۸۰۹	محمود بیگ صاحب ؍	۴/	۵۹	۸۳۳	حاجی بادشاہ حسین بارہ بنکی	عسہ
۱۲	۶۴۳	صفوۃ اللہ صاحب ؍	عہ/	۳۶	۸۱۰	محمد حسین صاحب ؍	عہ/	۶۰	۸۳۴	امیر احمد صاحب ؍	عہ/
۱۳	۶۴۴	عبدالرحمن صاحب ؍	۸ہ/	۳۷	۸۱۱	خلیل احمد صاحب ؍	عہ/	۶۱	۸۳۵	محمد عماد الدین صاحب پٹیالہ	صہ/
۱۴	۶۴۵	سید فاروق علی شاہ صاحب ؍	صہ/	۳۸	۸۱۲	سید زوار حسین صاحب ؍	عہ/	۶۲	۸۳۶	عظیم الدین صاحب ؍ ؍	عسہ
۱۵	۶۴۶	سید محمد رضوان اللہ صاحب ؍	۸ہ/	۳۹	۸۱۳	محمد نصیر صاحب عثمانی ؍	عہ/	۶۳	۸۳۷	شیخ خلیق الرحمن صاحب بڑاگاؤں ؍	عسہ
۱۶	۶۴۷	مولوی شفیق احمد صاحب ؍	عہ/	۴۰	۸۱۴	محمد سلیمان صاحب عثمانی رامپور ؍	عہ/	۶۴	۸۳۸	مولوی فضل الرحمن صاحب ؍	عہ/

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم عطیہ	نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم عطیہ	نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم عطیہ
۶۵	۸۳۸ء	اشفاق الرحمٰن صاحب قدوائی بارہ بنکی	سے/	۸۹	۱۳۰۳ء	حافظ عبد الرحمٰن صاحب مبارکپور ٹانڈہ	عہ/	۱۱۳	۲۴۱۹ء	سید احمد حسن صاحب سکرٹری بلند شہر	۶/
۶۶	۸۳۹ء	شیخ الطاف الرحمٰن صاحب قدوائی ،،	سے/	۹۰	۱۳۰۴ء	حیات محمد صاحب انصاری مئو فیض آباد	سے/	۱۱۴	۲۴۲۰ء	ڈاکٹر عبد العلیم صاحب قریشی ،،	نعہ/
۶۷	۸۴۰ء	نصیر الرحمٰن صاحب قدوائی ،،	سے/	۹۱	۱۳۰۵ء	سید نثار محمد صاحب ،،	عہ/	۱۱۵	۲۴۲۱ء	سید عاشق حسین صاحب رضوی ،،	عا/
۶۸	۸۴۱ء	شیخ ریاضت علی صاحب مسولی	سے/	۹۲	۱۳۰۶ء	نور محمد صاحب ،،	۴/	۱۱۶	۲۴۲۲ء	شوکت علی خان صاحب رامپور ،،	سے/
۶۹	۸۴۲ء	سید ممتاز احمد صاحب بانسہ شریف	سے/	۹۳	۱۳۰۷ء	مولانا محمد نصیر صاحب دوست پور ،،	عہ/	۱۱۷	۲۴۲۳ء	حاجی نور محمد صاحب سکندرآباد ،،	عہ/
۷۰	۸۴۳ء	محمد علی اظہر صاحب ستر کھ ،،	عا/	۹۴	۱۳۰۸ء	حافظ عبد القیوم صاحب ،،	صہ/			میزان کل سالانہ ۶۰۴	
۷۱	۸۴۴ء	شیخ جمیل طاہر صاحب ،،	ے/	۹۵	۱۳۰۹ء	عبد الغفار صاحب ،،	عہ/				
۷۲	۸۴۵ء	والدہ ،، ،، ،،	ے/	۹۶	۱۷۰۸ء	ثروت خان صاحب جائسی	عہ/			**بنگال**	
۷۳	۸۴۶ء	قاضی کمال الدین احمد صاحب ،،	صیہ/	۹۷	۱۷۱۷ء	مجتبیٰ حسین صاحب ،،	صہ/	۱	۱۹۶	مسٹر جیون بخش محمد جان صاحب کلکتہ	۲/ ما
۷۴	۸۴۷ء	شیخ عبد العلی صاحب قدوائی بھیا ،،	صیہ/	۹۸	۲۴۰۱ء	مولوی سید حسن صاحب بلند شہر	صیہ/	۲	۲۳۲۶ء	اے، ایم خیرادی صاحب ،،	۸/
۷۵	۸۴۸ء	محمد سعد الاعظم صاحب گورکھپور	۴/	۹۹	۲۴۰۲ء	چودھری محمد ابراہیم صاحب ،،	صہ/	۳	۲۳۲۷ء	محمد عثمان اجمیری صاحب ،،	۴/
۷۶	۸۵۰ء	حامد عمر صاحب ،،	عہ	۱۰۰	۲۴۰۳ء	خان بہادر رحمت خان صاحب ،،	عا/	۴	۲۳۲۸ء	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب ،،	۹/
۷۷	۸۸۳ء	خان بہادر حبیب اللہ صاحب علی گڑھ	عہ/	۱۰۱	۲۴۰۴ء	ڈاکٹر ہری نرائن [illegible] صاحب ،،	عہ/	۵	۲۳۲۹ء	علی محمد عثمان اجمیری صاحب ،،	۸/
۷۸	۸۸۳ء	آل احمد صاحب سرور ،،	عا/	۱۰۲	۲۴۰۵ء	شب لال صاحب ،،	عہ/	۶	۲۳۳۰ء	عبد الکریم صاحب ،،	عہ/
۷۹	۸۸۴ء	ڈاکٹر اختر حسین صاحب ،،	عہ/	۱۰۳	۲۴۰۶ء	رام سرن داس صاحب ،،	۱۴/	۷	۲۳۳۱ء	الف اے خان صاحب ،،	۸/
۸۰	۸۸۵ء	بیگم ڈاکٹر محمد اسحاق صاحب ،،	صہ/	۱۰۴	۲۴۰۸ء	رگھبیر پرشاد صاحب ،،	عہ/	۸	۲۳۳۲ء	مس آرا ایس خان صاحب ،،	۴/
۸۱	۸۸۶ء	بیگم حکیم عبد اللطیف صاحب ،،	عا/	۱۰۵	۲۴۰۹ء	سید سردار حسین صاحب ،،	صہ/	۹	۲۳۳۳ء	مس کے کے خان صاحب ،،	۴/
۸۲	۸۸۸ء	ڈاکٹر ازہر قدوائی صاحب ،،	عہ/	۱۰۶	۲۴۱۰ء	جمشید علی خان صاحب جہانگیر آباد ،،	عہ/	۱۰	۲۳۳۴ء	ایم ایوب ولی محمد صاحب ،،	۴/
۸۳	۸۸۹ء	پروفیسر محمد حبیب صاحب ،،	عے/	۱۰۷	۲۴۱۱ء	شام ناتھ صاحب ،،	عا/	۱۱	۲۳۳۵ء	عبد الوہاب صاحب ،،	۴
۸۴	۸۹۰ء	ڈاکٹر رفیق احمد صاحب ،،	عہ	۱۰۸	۲۴۱۳ء	شریعت اللہ صاحب ،،	۴/	۱۲	۲۳۳۶ء	مولانا عبد الرؤف صاحب ،،	عا/
۸۵	۸۹۲ء	چودھری رفیع صاحب ،،	عہ/	۱۰۹	۲۴۱۴ء	محمد ابراہیم صاحب ،،	۴/	۱۳	۲۳۳۷ء	نصیر الدین صاحب ،،	۲/
۸۶	۸۹۳ء	خواجہ منظور حسن صاحب ،،	عا/	۱۱۰	۲۴۱۵ء	راجیشور دیال صاحب ،،	عہ/	۱۴	۲۳۳۸ء	مولوی عبد العزیز صاحب ،،	عہ/
۸۷	۱۳۰۱ء	مرتضیٰ حسین صاحب سلیم پور ٹانڈہ	عہ/	۱۱۱	۲۴۱۶ء	محمد مصطفیٰ خان صاحب ،،	صہ/	۱۵	۲۳۳۹ء	شیخ محمد فیع صاحب ،،	سے
۸۸	۱۳۰۳ء	[illegible] حسن صاحب مبارکپور ،،	عہ	۱۱۲	۲۴۱۸ء	ڈاکٹر علی محسن صاحب ادوری ،،	۴/	۱۶	۲۳۴۰ء	شیخ محمد تقی صاحب ،،	۴/

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۷	۳۴۱	سعید الزمان صاحب کلکتہ	عہ/	۴۱	۳۶۵	حکیم ولی حیدر صاحب کلکتہ	عہ/	۶۵	۱۹۲۱	عبد الحمید صاحب کلکتہ	ہے/
۱۸	۳۴۲	ابراہیم حفیظ صاحب "	ے/	۴۲	۳۶۶	منور و امداد حسین صاحبان "	عہ/	۶۶	۱۹۲۲	حفیظ الدین صاحب "	ے/
۱۹	۳۴۳	سید مظفر حسین صاحب زیدی "	۸/	۴۳	۳۶۷	عبد المنان صاحب "	عہ/	۶۷	۱۹۲۳	نور القدوس صاحب ڈھاکہ	ے/
۲۰	۳۴۴	سید آغا آفندی صاحب "	عہ/	۴۴	۳۶۸	محمد صالحین صاحب "	عا/	۶۸	۱۹۲۴	امین الدین صاحب "	ے/
۲۱	۳۴۵	مولوی رحیم الدین صاحب "	عہ/	۴۵	۳۶۹	محمد احمد صاحب "	عہ/	۶۹	۱۹۲۵	محمد یٰسین صاحب "	ے/
۲۲	۳۴۶	محمد ابراہیم معراج الدین صاحبان "	عہ/	۴۶	۳۷۰	عبد المجید صاحب "	۸/	۷۰	۱۹۲۶	عبد المنان صاحب "	عا/
۲۳	۳۴۷	ایم یوسف رستم صاحب "	عسہ	۴۷	۳۷۱	حکیم فضل حسین صاحب "	ہہ/	۷۱	۱۹۲۷	عبد الرحمٰن صاحب "	عا/
۲۴	۳۴۸	محمد لیاقت اللہ خان صاحب "	عہ/	۴۸	۱۹۰۲	خان بہادر نذیر الدین احمد صاحب ڈھاکہ	ے/	۷۲	۱۹۲۸	خان بہادر عبد الجلیل صاحب "	عا/
۲۵	۳۴۹	شیخ محمد صدیق صاحب "	عہ/	۴۹	۱۹۰۳	ڈاکٹر سراج الحق صاحب "	ے/	۷۳	۱۹۲۹	سید ظفر حسین صاحب "	عہ/
۲۶	۳۵۰	محمد تقی صاحب "	۸/	۵۰	۱۹۰۴	حاکم علی صاحب "	ہہ/	۷۴	۱۹۳۰	مولوی اللہ بخش صاحب ٹکسال	عہ/
۲۷	۳۵۱	مسرز کرام اللہ داج کمپنی "	ے/	۵۱	۱۹۰۵	خان بہادر ڈاکٹر محمود حسن صاحب "	عسہ	۷۵	۱۹۳۱	مولوی شریف حسین صاحب "	عہ/
۲۸	۳۵۲	حاجی عبد الوہاب صاحب "	عہ/	۵۲	۱۹۰۶	ڈاکٹر محمود حسین صاحب "	عسہ	۷۶	۱۹۳۲	حاجی انیس الرحمٰن صاحب "	ے/
۲۹	۳۵۳	حاجی عبد الکریم صاحب "	عہ/	۵۳	۱۹۰۷	حکیم حبیب الرحمٰن صاحب "	عسہ	۷۷	۱۹۳۳	حاجی عبد العزیز صاحب "	عہ/
۳۰	۳۵۴	اسمٰعیل شریف صاحب "	۸/	۵۴	۱۹۱۰	ڈاکٹر شہید اللہ صاحب "	عسہ	۷۸	۱۹۳۴	محمد صاحب "	عہ/
۳۱	۳۵۵	مولوی عبد الاحد صاحب "	عہ/	۵۵	۱۹۱۱	عسکر علی صاحب "	ے/	۷۹	۱۹۳۵	حاجی نصیر الدین صاحب "	ے/
۳۲	۳۵۶	عبد الرزاق صاحب "	۸/	۵۶	۱۹۱۲	مولوی کمال الدین صاحب "	ے/	۸۰	۱۹۳۶	فضل الرحمٰن صاحب ڈھاکہ	عہ/
۳۳	۳۵۷	مولوی محمد یحییٰ صاحب "	۸/	۵۷	۱۹۱۳	مولوی عبد الرحمٰن صاحب "	ے/	۸۱	۱۹۳۷	عبد اللہ صاحب ٹکسال "	۸/
۳۴	۳۵۸	شیر علی صغر علی صاحبان "	۸/	۵۸	۱۹۱۴	قاضی عبد الجلیل صاحب "	ے/	۸۲	۱۹۳۸	رحمت اللہ صاحب "	عہ/
۳۵	۳۵۹	مولوی ممتاز الدین صاحب "	عسہ	۵۹	۱۹۱۵	مولوی شمس الدین صاحب "	ے/	۸۳	۱۹۳۹	مجیب الرحمٰن صاحب "	عہ/
۳۶	۳۶۰	ڈاکٹر محمد علی صاحب قریشی "	عہ/	۶۰	۱۹۱۶	مولوی عبد الحی صاحب "	عسہ	۸۴	۱۹۴۱	عبد الشکور عبد الحلیم صاحبان "	۸/
۳۷	۳۶۱	بیگم عبد الرحمٰن صاحب "	عہ/	۶۱	۱۹۱۷	عبد الحفیظ صاحب "	ے/	۸۵	۱۹۴۲	عبد العزیز صاحب امین "	عہ/
۳۸	۳۶۲	شیخ محمد فاروق صاحب "	عہ/	۶۲	۱۹۱۸	ممتاز الدین صاحب "	ے/	۸۶	۱۹۴۳	ڈاکٹر وجاہت حسین صاحب "	عہ/
۳۹	۳۶۳	محمد حبیب اللہ صوفی صاحب "	۸/	۶۳	۱۹۱۹	مولوی عبد الحکیم صاحب "	للعہ	۸۷	۱۹۴۴	مولوی محمد عبد الرب صاحب کلکتہ	عہ/
۴۰	۳۶۴	محمد وزیر خان صاحب "	۸/	۶۴	۱۹۲۰	عبد الغنی صاحب "	ے/			میزان کل للعہ	

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
		بمبئی		۲۳	۲۰۷۲	کریم داد خان صاحب بمبئی	۸ر	۳	۵۰۳	نواب بہادر یار جنگ صاحب حیدرآباد دکن	سو
				۲۴	۲۰۷۳	حاجی احمد غلام محی الدین صاحب 〃	صہ ر	۴	۵۰۴	مولوی فضل الحسن صاحب 〃	صہ ر
۱	۲۲۹	جناب حاجی محمد صاحب امیر محل بمبئی	ضہ	۲۵	۲۰۷۴	آئی ۔ کے ۔ خان صاحب 〃	عہ ر	۵	۵۰۶	مولوی ابوالحسن صاحب 〃	للعہ
۲	۵۰	سید فضل شاہ صاحب 〃	۸ر	۲۶	۲۰۷۵	قاضی باپو صاحب 〃	۴ر	۶	۵۰۷	نواب سید ہاشم علی صاحب 〃	سو
۳	۲۰۵۲	معین الدین صاحب حارث 〃	عہ ر	۲۷	۲۰۷۶	سید حاجی عبداللہ صاحب 〃	۴ر	۷	۵۰۸	بیگم انصاری صاحبہ 〃	سو
۴	۲۰۵۳	الیہ صاحبہ 〃	عہ ر	۲۸	۲۰۷۷	حسن میاں محمد سلطان صاحب 〃	عہ ر	۸	۵۰۹	قاضی محمد عبدالغفار صاحب 〃	سے
۵	۲۰۵۴	ایم ۔ اے باسط صاحب 〃	عہ ر	۲۹	۲۰۷۸	ابراہیم حمادی صاحب 〃	۴ر	۹	۵۹۶	مولوی اختر حسین صاحب 〃	سو
۶	۲۰۵۵	عثمان حسین خان صاحب 〃	عہ ر	۳۰	۲۰۷۹	قمر میرٹھی صاحب 〃	۸ر	۱۰	۵۹۷	مولوی عبدالقادر صاحب 〃	سے ر
۷	۲۰۵۶	امیر حسن صاحب 〃	۴ر	۳۱	۲۰۸۰	مسٹر کے ۔ اے حمید صاحب 〃	عا ر	۱۱	۵۹۸	سید تقی الدین صاحب 〃	للعہ
۸	۲۰۵۷	عبدالمجید صاحب 〃	۴ر	۳۲	۲۰۸۱	ڈی زورارخ صاحب 〃	عہ ر	۱۲	۵۹۹	سید عارف الدین صاحب 〃	سو
۹	۲۰۵۸	عابد علی ولد عاشق علی صاحب 〃	عہ ر	۳۳	۲۰۸۲	ڈاکٹر محمد اسحق صاحب 〃	عا ر	۱۳	۶۰۰	ڈاکٹر نظام الدین صاحب 〃	سے ر
۱۰	۲۰۵۹	محمد ابراہیم علی صاحب قزلباش 〃	عا ر	۳۴	۲۰۸۳	ابوبکر صاحب چھوٹانی 〃	عہ ر	۱۴	۱۵۵۱	ڈاکٹر مقبول علی صاحب 〃	للعہ
۱۱	۲۰۶۰	عبدالمجید اسمعیل صاحب 〃	عہ ر	۳۵	۲۰۸۴	چودھری [illegible] صاحب بہادر 〃	عا ر	۱۵	۱۵۵۲	مولوی محمد احسن صاحب 〃	سو
۱۲	۲۰۶۱	جے ۔ ایل پارسس صاحب 〃	۴ر	۳۶	۲۰۸۵	حافظ محمد زکریا صاحب 〃	۸ر	۱۶	۱۵۵۳	مرزا محمد نجف علی خان صاحب بیدر	سو
۱۳	۲۰۶۲	سید حسین صاحب 〃	۴ر	۳۷	۲۰۸۶	شیخ احمد صاحب 〃	۴ر	۱۷	۱۵۵۴	مولوی ولی اللہ صاحب حیدرآباد	۴ر
۱۴	۲۰۶۳	حبیب رحیم صاحب پاریا 〃	سہ ر	۳۸	۲۰۸۷	امیر حسن صاحب 〃	۴ر	۱۸	۱۵۵۵	مولوی عبدالشکور صاحب 〃	عا ر
۱۵	۲۰۶۴	ڈاکٹر ایم صغیر صاحب 〃	سے	۳۹	۲۰۸۸	عبدالحمید صاحب 〃	۴ر	۱۹	۱۵۵۶	مولوی محمد صدیق صاحب 〃	۴ر
۱۶	۲۰۶۵	خواجہ احمد عباس صاحب 〃	عہ ر	۴۰	۲۰۸۹	خلیل شرف الدین صاحب 〃	۸ر	۲۰	۱۵۵۷	مولوی مظہر الدین صاحب 〃	۴ر
۱۷	۲۰۶۶	رحیم اللہ صاحب 〃	۸ر	۴۱	۲۰۹۰	خلیل الرحمن صاحب 〃	۸ر	۲۱	۱۵۵۸	سید غلام محمد صاحب 〃	۴ر
۱۸	۲۰۶۷	عبدالقادر صاحب 〃	۴ر			میزان کل ۱۲۰ [illegible]		۲۲	۱۵۵۹	مولوی حمید الظفر صاحب 〃	سو
۱۹	۲۰۶۸	عبدالکریم صاحب 〃	عہ ر					۲۳	۱۵۶۴	ڈاکٹر حامد علی صاحب 〃	سو
۲۰	۲۰۶۹	خواجہ غلام جیلانی صاحب 〃	۸ر			**حیدرآباد ۔ دکن**		۲۴	۱۵۶۵	پروفیسر ہارون احمد صاحب 〃	سے ر
۲۱	۲۰۷۰	محمد امین محمد بشیر صاحب 〃	صہ ر	۱	۲۱۴	حمید مرزا صاحب اورنگ آباد دکن	صہ ر	۲۵	۱۳۲۷	شمس الحسن صاحب [illegible] اورنگ آباد	[illegible]
۲۲	۲۰۷۱	شیخ احمد سنگے صاحب 〃	۴ر	۲	۲۲۱	ڈاکٹر اے ایل سید صاحب [illegible]	صہ ر	۲۶	۱۳۲۸	سید محمود مغربی صاحب 〃	ہر

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم حوالہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم حوالہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم حوالہ
۲۷	[illegible]	سید [illegible] علی صاحب [illegible] آباد	۴ر	۳۴	۱۳۳۰	بشیرالدین صاحب اورنگ آباد	۳ر			**دیگر**	
۲۸	۱۳۳۳	محمد ساجد صاحب "	۴ر	۳۵	۱۳۳۵	رام لال صاحب "	۳ر		۲۰۴	عالی مرتبت شیر الملک قاضی علی حیدر صاحب عباسی بھوپال	عہ ر
۲۹	[illegible]	[illegible] صاحب "	۴ر			میزان کل ۲۵۱				میزان کل عہ ر	
۳۰	[illegible]	[illegible] شاہ صاحب "	۴ر			**پنجاب وسرحد**					
۳۱	[illegible]	[illegible] راؤ صاحب "	۳ر	۱	۲۱۳	حاجی محمد علی صاحب سیالکوٹ	۶۰ر				
۳۲	[illegible]	[illegible] الدین صاحب "	۳ر			میزان ۶۰ر					
۳۳	[illegible]	[illegible] ناتھ راؤ صاحب "	۳								

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم حوالہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم حوالہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم حوالہ
۱	۱۹۳	مقبول صاحب قریشی راولپنڈی	[illegible]	۱۲	۵۹۱	مرتضیٰ خان صاحب حیدرآباد	صہ ر	۲۳	۲۰۳۹	مرزا عبد العزیز صاحب قلات	صہ ر
۲	۱۹۴	مولوی سجاد مرزا صاحب حیدرآباد	[illegible]	۱۳	۵۹۲	محمد عبد اللہ صاحب "	[illegible]	۲۴	۲۰۴۰	محمد اعظم شاہوانی صاحب "	[illegible]
۳	۱۹۹	محمد ولی اللہ صاحب پشاور	[illegible]	۱۴	۵۹۳	فضل الرحمٰن صاحب "	صہ ر	۲۵	۲۰۴۱	محمد شریف صاحب "	[illegible]
۴	۲۰۲	آئی ملک صاحب بہار	[illegible]	۱۵	۵۹۴	محمد مرزا صاحب "	صہ ر	۲۶	۲۰۴۲	محمود الحسن صاحب "	[illegible]
۵	۲۱۸	ایم اے حکیم صاحب فرسٹ سیڈین	[illegible]	۱۶	۵۹۵	ایک مسلمان "	صہ ر	۲۷	۲۰۴۳	فیض محمد شفیع محمد صاحبان "	صہ ر
۶	۲۲۰	بیگم [illegible] صاحب بھوپال	[illegible]	۱۷	۱۵۶۰	مولوی حمید الزماں خان صاحب "	عہ ر	۲۸	۲۰۴۴	ارشد بیگ صاحب "	[illegible]
۷	۲۲۵	حبیب الحق صاحب الٰہ آباد	[illegible]	۱۸	۱۵۶۱	حافظ محمد مظہر صاحب "	[illegible]	۲۹	۲۰۴۵	رحمت اللہ صاحب "	[illegible]
۸	۲۳۲	سید امانت حسین صاحب [illegible]	[illegible]	۱۹	۱۵۶۲	مولوی عبد النعیم صاحب "	عہ ر	۳۰	۲۰۴۶	عبد القدوس صاحب "	[illegible]
۹	۲۳۴	محمد یوسف حسین صاحب [illegible]	[illegible]	۲۰	۱۵۶۳	نواب منظور جنگ بہادر صاحب "	[illegible]	۳۱	۲۰۴۷	شمس الحق صاحب "	۸ر
۱۰	۵۵۰	مولوی محمد بیگ صاحب حیدرآباد	صہ ر	۲۱	۲۰۳۷	خان بہادر شریف خان صاحب قلات	[illegible]	۳۲	۲۰۴۸	منشی عبد المجید صاحب "	[illegible]
۱۱	۵۹۰	مولوی غلام حیدر صاحب "	[illegible]	۲۲	۲۰۳۸	محمد فاضل خان صاحب "	صہ ر	۳۳	۲۰۴۹	منشی امیر جان صاحب "	۸ر

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۴	۱۷۰۵ دہلی	منشی گل محمد صاحب اقلات	۲ر	۴۶	۱۷۰۱ دہلی	حاجی شیخ عنایت اللہ صاحب متھرا	۴ر	۵۸	۱۷۱۴ دہلی	منشی نظام الدین صاحب اجین	عـہ
۳۵	۱۹۰۱	خانبہادر نواب ... صاحب ڈھاکہ	عـہ	۴۷	۱۷۰۲	حکیم عبد الغفار صاحب ،	۴ر	۵۹	۱۷۱۵	سید سلیمان صاحب ،	عـہ ر
۳۶	۱۹۰۸	حاجی میاں مولا بخش صاحب ،	عـہ ر	۴۸	۱۷۰۳	شیخ عبد الغنی صاحب ،	عـہ ر	۶۰	۱۷۱۶	حاجی حیدر حسین صاحب ،	عـہ ر
۳۷	۱۹۰۹	میاں نذیر حسین صاحب ،	عـمر	۴۹	۱۷۰۴	منشی عبد اللہ خانصاحب ،	عـہ ر	۶۱	۱۷۱۸	محمد طفیل صاحب جمالپوری	عـہ ر
۳۸	۱۹۱۰	قاری عبد اللطیف صاحب ،	۴ر	۵۰	۱۷۰۵	نواب خانصاحب ،	۴ر	۶۲	۸۹۱	لیڈی مسعود صاحبہ علیگڑھ	عـہ
۳۹	۱۹۱۳	جماعت بنگسال ،	۱۴ر	۵۱	۱۷۰۶	عبد الرشید صاحب ،	۴ر	۶۳	۸۴۹	سید حبیب الحسن صاحب گورکھپور	۸ر
۴۰	۱۹۱۴	مولوی عبد الحکیم صاحب ،	۴ر	۵۲	۱۷۰۷	ڈاکٹر طفیل احمد صاحب ،	عا ر	۶۴	۷۴۰	بیگم اسد حسین صاحب فرخ آبادی ،	عـہ ر
۴۱	۱۹۱۶	حاجی منور الدین صاحب کلکتہ	عـہ ر	۵۳	۱۷۰۹	مولانا ممتاز علی بیگ صاحب اجین	عـہ ر	۶۵	۷۴۵	محمد الیاس خانصاحب ،	۶ر
۴۲	۱۹۱۷	محمد یعقوب محمد حسین صاحبان ،	عـہ	۵۴	۱۷۱۰	اخلاق حسین صاحب ،	عـہ ر	۶۶	۷۴۸	ایک مسلمان ،	عـہ ر
۴۳	۲۰۴۷	منشی لال گپت صاحب بلند شہر	۸ر	۵۵	۱۱[illegible]	[illegible]	عـہ ر	۶۷	۱۲۷۹	محمد اسلام خانصاحب دہلی	عـہ
۴۴	۲۲۱۲	عبد الرحمٰن صاحب ،	۴ر	۵۶	۱۷۱۲	قاضی عزیز الرحمٰن صاحب ،	۴ر	۶۸	۲۱۵۲	مصباح الدین صاحب ،	عـہ ر
۴۵	۲۲۱۴	ننھے خانصاحب بیگم آباد ،	۲ر	۵۷	۱۷۱۳	شمس الضحیٰ صاحب ،	۲ر			میزان کل رقم ...	

بقیہ ...

نمبر شمار	چندہ نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	چندہ نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	چندہ نمبر	اسم گرامی جناب
۵۲	۲۷۷۰	محمد شفیع اللہ صاحب گونڈہ	۵۸	۲۷۷۶	علی صغیر صاحب گورکھپور	۶۴	۲۷۸۲	محمد اسحٰق ہاشمی صاحب گورکھپور
۵۳	۲۷۷۱	ملک محمد عمر صاحب ،	۵۹	۲۷۷۷	محمد عبد المجید صاحب ،	۶۵	۲۷۸۳	مرزا احمد بیگ صاحب مومن آباد
۵۴	۲۷۷۲	سید نذر حسین صاحب ،	۶۰	۲۷۷۸	محمد محمود الحسن صاحب ،	۶۶	۲۷۸۴	محمد سلیمان خانصاحب ،
۵۵	۲۷۷۳	محمود بیگ صاحب ،	۶۱	۲۷۷۹	صفوۃ اللہ صاحب ،	۶۷	۲۷۸۵	عبد الحفیظ خانصاحب بیڑ
۵۶	۲۷۷۴	نسیم جان صاحب گورکھپور	۶۲	۲۷۸۰	سبحان اللہ صاحب ،	۶۸	۲۷۸۶	راجہ سنگھ لال گورے چا صاحب ،
۵۷	۲۷۷۵	ڈاکٹر عبد الرؤف صاحب ،	۶۳	۲۷۸۱	سراج الدین احمد مرزا صاحب ،	۶۹	۲۷۸۷	عبد الغفار صاحب ،

حالات جامعہ

مولانا آزاد سبحانی صاحب ابھی حال میں، اسلامی ممالک کی سیاحت کے لئے تشریف لے گئے تھے۔ مصر، عرب، شام، ترکی، ایران، فلسطین اور افغانستان سے پانچ مہینے کی سیاحت کے بعد واپس تشریف لاتے تو انجمن اتحاد کی درخواست پر جامعہ میں ایک مفصل اور مبسوط تقریر کی اور اپنے تاثرات کا اظہار کیا۔ تقریر نہایت اہم مباحث پر مشتمل تھی اس لئے اس کا خلاصہ ذیل میں درج کیا جاتا ہے۔

مولانا نے اپنی سیاحت کے دوران میں، سب سے زیادہ جو چیز محسوس کی وہ یہ کہ سیاسی غلامی، جس میں جمود اور قناعت بھی شامل ہو سب سے بڑی برائی اور ناقابل عفو گناہ ہے، آپ نے فرمایا کہ ہندوستانی مسلمانوں کی غلامی نے یہ ناممکن کر دیا ہے کہ وہ ان ممالک کے ساتھ بھی تعلقات پیدا کر سکیں، جو سیاسی لحاظ سے، ان سے کچھ بھی بہتر ہیں۔ غلامی نے انھیں اچھوت کے درجہ تک پہونچا دیا ہے۔ عالم اسلام کے مسلمانوں کا ہندوستانی مسلمانوں کے نام پیغام یہ ہے کہ یا تو وہ غلامی کے بند مولے کو توڑنے کا ارادہ کریں یا مسلم اقوام کی برادری سے اپنے کو خارج کرلیں۔

مولانا نے فرمایا کہ ہندوستان کے باہر کے مسلمانوں میں مذہبیت بہت کچھ کم ہوگئی ہے مگر یہ واقعہ ہے کہ اسی کے ساتھ انھوں نے حقیقی اور مصنوعی اسلام میں امتیاز کرنا بھی سیکھ لیا ہے، بیرونی مسلمانوں نے یہ طے کر لیا ہے کہ وہ اس مذہب کے سوا جو سادہ، عقلی، اور سیاسی واجتماعی لحاظ سے ولولہ انگیز اور نشاط انگیز ہے اور کوئی مذہب تسلیم نہیں کریں گے۔ اس میں کوئی شبہ نہیں کہ عالم اسلام کے مسلمانوں نے مغربی تہذیب کے نظر فریب ظواہر کو قبول کر لیا ہے، لیکن وہ سطحیت سے اتنی ہی دلی نفرت کرتے ہیں جتنی کہ اس بھونڈی سے جو مغربی تہذیب کہلاتی ہے۔

مولانا نے فرمایا کہ اسلامی اخوت کا تخیل جو پان اسلامزم کی شکل میں تھا۔ اب بالکل ختم ہوگیا ہے۔ یہ تخیل ان قربانیوں کا مطالبہ کرتا ہے جو سربرآوردہ مسلم اقوام، صرف ان لوگوں کی مذہبی تسکین کے

پانچ سو روپے سالانہ کا عطیہ

جامعہ کے قدیم بہی خواہ اور کرم فرما مولوی سجاد مرزا صاحب پرنسپل عثمانیہ ٹریننگ کالج حیدر آباد نے حلقۂ تعلیم و ترقی کو پانچ سو روپے سالانہ تین سال کے لئے عنایت فرمانے کا وعدہ کیا ہے، جنوری سنہ ۴۱ء میں دو سو کلدار کی پہلی قسط ادارہ کو موصول ہوئی ہے۔

ہم کارکنان جامعہ و حلقۂ تعلیم و ترقی کی طرف سے موصوف کی خدمت میں ہدیۂ تشکر و امتنان پیش کرتے ہیں۔

سے جنگ نہیں ہو بلکہ بھی ہندو اکثریت کے خلاف ہو تا اور اس کو تباہ کرنا بھی ہندوستانی مسلمان نہیں سمجھتے ہیں۔ آپس کے تعلقات کو کسی نہ کسی شکل میں قائم رکھنے کی خواہش ضرور موجود ہے۔

آپنے مزید فرمایا کہ ہندوستان کے باہر کے مسلمانوں کو یہ سنکر بہت دکھ ہوا کہ آزادی کی جنگ کی قیادت ہندوؤں کے ہاتھ میں ہے جب پورے حالات سے انھیں روشناس کرایا گیا تو ہندوستانی مسلمانوں کے خلاف ان کا غصہ کم ہوا لیکن پھر بھی وہ چوٹی کی اس چال سے بہت بے چین ہیں جو ہندوستان کے مسلمانوں نے اختیار کر رکھی ہے۔

مولانا آزاد سبحانی نے، مسلمان عالم کو مارکزم یا بالشوزم کی طرف بالکل مائل نہیں پایا۔ عام طور پر مسلمان روس کی تعریف نہیں کرتے بلکہ ایک حد تک اس سے بیزار ہیں۔ اسلامی ممالک اس اشتراکیت کے ساتھ مذہب اسلام رکھنا چاہتے اور کسی اشتراکیت کو تسلیم کرنے کے لئے تیار نہیں ہیں۔ آپنے فرمایا کہ اسلامی ممالک میں اسلام برائے نام ہے لیکن معاشی اور سیاسی لحاظ سے ایک مکمل اور آرام دہ زندگی کے حصول میں ساعی ہیں۔

آخر میں مولانا نے ترکی اور ترکوں کی بہت تعریف کی جو نہ صرف عالم اسلام میں سب سے ممتاز ہیں بلکہ، ان کے نقطۂ نظر کے مطابق دنیا کے سربرآوردہ اقوام کی صف میں باعزت جگہ پانے کے مستحق ہیں۔ ترکی اور دوسرے ممالک اسلامی، اپنی وطنیت کے جذبہ کے باوجود اپنے کو الگ نہیں رکھنا چاہتے۔ مولانائے موصوف کا خیال ہے کہ

ایک ایسا ادارہ جہاں مسلمانوں کی زندگی کا مطالعہ کرنے والے طالب علم جمع ہو سکیں اور عالم اسلام کے متعلق اہم مسائل پر غور کیا جا سکے سیاسی اور تمدنی اشتراک عمل کے لئے بہت مفید ہوگا۔

مولانا سعد الدین صاحب انصاری ندوی استاد جامعہ نے، مصر سے واپسی کے بعد، تعطیل موسم سرما کے بعد، باقاعدہ تعلیم وتعلم کا کام شروع کر دیا ہے۔

بزم ادب نمبر ا نے آپ کو سفر اور مصر کے عام حالات بیان کرنے کی دعوت دی، چنانچہ آپنے سفر کے حالات اور مصر کی سیاسی اور تعلیمی کیفیت پر ایک مبسوط اور مفصل تقریر کی۔ تقریر کے بعد حسب روایت طلبہ نے آپ سے سوالات بھی کئے، جن کے موصوف نے تشفی بخش جوابات دئے۔

اس کے بعد انجمن اتحاد نے آپ کے اعزاز میں ایک عصرانہ دیا اور ان کی خدمت میں ایک سپاسنامہ پیش کیا جس میں انجمن سے مولانا کے گہرے اور قدیم تعلق کا اظہار اور درجہ تخصص (ڈاکٹریٹ) میں ان کی قابل فخر اور شاندار کامیابی پر مبارک باد دی گئی تھی۔ موصوف نے سپاسنامہ کے جواب میں ایک مختصر تقریر کی اور مصر خصوصاً عالم اسلام کی سیاسی اور تعلیمی حالت پر ایک جامع نظر ڈالی۔

ہزار روپے کا عطیہ

جامعہ کے سابق طالب علم اور ناظم صاحب ادارۂ تعلیم وترقی کے مخلص دوست مولوی محمود حسین صاحب نے گذشتہ مہینے (فروری) مبلغ ایک ہزار روپے کا گراں قدر عطیہ ادارۂ تعلیم وترقی کو عنایت فرمایا ہے۔ کارکنان ادارہ خصوصاً اور کارکنان جامعہ عموماً آپکی اس عنایت کے بہت ممنون ہیں۔

۲۰ر جنوری کو عربک کالج دہلی میں سلیکت آل انڈیا اردو مباحثہ تھا موضوع یہ تھا کہ "موجودہ فرقہ وارانہ مسائل کا حل صرف اس شکل میں ممکن ہے کہ ہندوستان کو تہذیب اور رسم و رواج کے مطابق تقسیم کر دیا جائے" اس مباحثہ میں شرکت کے لئے انجمن اتحاد کی طرف سے جامعہ کے دو طالب علم بھی شریک ہوتے تھے، موافقت میں مولوی عبدالمنان صاحب قاسمی متعلم درجہ خاص اول مخالفت میں عبداللطیف صاحب اعظمی متعلم سندی آخر.

عبداللطیف اعظمی نے سب سے اچھی تقریر کی اس لئے پہلا انعام ان کو اور تیسرا انعام مولوی عبدالمنان صاحب کو دیا گیا اور چونکہ جامعہ کے مجموعی نمبر دوسرے تمام شرکت کرنے والے کالجوں اور یونیورسٹیوں سے زیادہ تھے اس لئے ٹرافی جامعہ کو دی گئی۔

اس کے بعد عثمانیہ کلب ہائی سکول کے مباحثہ میں تعلیمی مرکز اور مدرسہ ثانوی کے طالب علموں نے شرکت کی۔

سلطان احمد اللہ والے متعلم ابتدائی پنجم اور خورشید مصطفےٰ زبیری متعلم ابتدائی پنجم کو بچوں کی انجمن نے اپنے نمائندہ کی حیثیت سے بھیجا تھا۔ ان نو عمر بچوں کی تقریریں عام طور پر بہت پسند کی گئیں۔

فی البدیہہ تقریر میں پہلا انعام سلطان احمد کو اور خورشید مصطفےٰ کو ایک مخصوص انعام ملا۔ اور چونکہ معینہ اور فی البدیہہ دونوں تقریروں کے مجموعی نمبر جامعہ کے، تمام شرکت کرنے والی دوسری درس گاہوں سے زیادہ تھے اس لئے ٹرافی جامعہ کو دی گئی۔ ہمدردان جامعہ کو غالباً یاد ہوگا کہ گذشتہ سال بھی تعلیمی مرکز کے بچے یہاں سے ٹرافی جیت کر لائے تھے۔

مدرسہ ثانوی کی طرف سے عبدالرؤف متعلم ثانوی اول اور مشتاق صدیق متعلم ثانوی اول نے شرکت کی تھی. گو انھیں ٹرافی نہیں ملی مگر ان کی تقریریں بہت پسند کی گئیں اور انھیں مخصوص انعامات دئے گئے۔ امسال کالج کے مقابلہ میں بعض وجوہ سے شرکت نہ کی جا سکی البتہ گذشتہ سال شرکت کی گئی تھی اور حافظ احمد علی صاحب علوی کو فی البدیہہ تقریر میں پہلا انعام ملا تھا۔

۱۸ر فروری کو دار العلوم ندوۃ العلماء لکھنؤ کے طلبہ کی ایک جماعت مولوی عبدالسلام صاحب قدوائی جامعی کی سرکردگی میں تاریخی سفر کے سلسلہ میں دلی دیکھنے آئی اور جامعہ کو اپنے قیام سے نوازا۔ ۴ - ۵ روز قیام رہا۔ اس میں انھوں نے دلی کی سیر کے علاوہ جامعہ کے تمام شعبوں کا تفصیل کے ساتھ مطالعہ کیا، اسباق میں شرکت کی، اقامت گاہوں کو دیکھا اساتذہ سے ملاقات کی، اور ان سے، خصوصاً شیخ الجامعہ صاحب سے مختلف مسائل پر گفتگو کی۔

شیخ الجامعہ صاحب اور طلبائے انصاری منزل کے علاوہ جامعہ کے ندویطلبہ نے بھی ان کے اعزاز میں ایک دعوت دی، جس سے

(بقیہ صث پر)

ڈھائی سو روپے کا عطیہ

جامعہ کے قدیم ہمدرد اور ادارۂ تعلیم و ترقی کے خیر خواہ جناب احمد اسلام صاحب نے، مستقل ماہانہ امداد کے علاوہ ڈھائی سو روپے، تعلیم و ترقی کے کاموں کے لئے، اسی مہینے میں (مارچ) عطا فرمائے ہیں۔

کارکنان جامعہ اور حلقۂ تعلیم و ترقی کی طرف سے ہم موصوف کا صمیم قلب سے شکریہ ادا کرتے ہیں۔

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ فروری سنہ ۴۲ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۷۲۸۸	ایم تنزیل الرحمن صاحب مرادآباد	۱۶	۷۳۰۳	مولوی کمال الدین صاحب ڈھاکہ	۳۱	۷۳۱۸	خانبہادر عبدالجلیل صاحب ڈھاکہ
۲	۷۲۸۹	محمد فاضل صاحب 〃	۱۷	۷۳۰۴	مولوی عبدالرحمن صاحب 〃	۳۲	۷۳۱۹	سید ظفر حسین صاحب آزاد 〃
۳	۷۲۹۰	محمد اسمٰعیل محمد فاضل صاحبان 〃	۱۸	۷۳۰۵	قاضی عبدالجلیل صاحب 〃	۳۳	۷۳۲۰	مولوی اللہ بخش صاحب 〃
۴	۷۲۹۱	محبوب الٰہی صاحب 〃	۱۹	۷۳۰۶	مولوی شمس الدین صاحب 〃	۳۴	۷۳۲۱	حاجی مولوی شریف حسین صاحب 〃
۵	۷۲۹۲	محمد زین العابدین خاں صاحب بدایوں	۲۰	۷۳۰۷	مولوی عبدالحی صاحب 〃	۳۵	۷۳۲۲	حاجی انیس الرحمن صاحب بنگسال 〃
۶	۷۲۹۳	ذکاء اللہ خاں صاحب مرادآباد	۲۱	۷۳۰۸	عبدالحفیظ صاحب 〃	۳۶	۷۳۲۳	عبدالعزیز میمن صاحب 〃
۷	۷۲۹۴	محمد رضا خاں صاحب 〃	۲۲	۷۳۰۹	ممتاز الدین صاحب 〃	۳۷	۷۳۲۴	مولوی محمد عبدالرب صاحب کلکتہ
۸	۷۲۹۵	محمد یعقوب بٹ صاحب 〃	۲۳	۷۳۱۰	عبدالغنی صاحب 〃	۳۸	۷۳۲۵	ڈاکٹر وجاہت حسین صاحب ڈھاکہ
۹	۷۲۹۶	محمد علی صاحب 〃	۲۴	۷۳۱۱	عبدالحمید صاحب 〃	۳۹	۷۳۲۶	عبدالغفور صاحب علیگڑھ
۱۰	۷۲۹۷	ڈاکٹر عبدالعزیز خاں صاحب 〃	۲۵	۷۳۱۲	حفیظ الدین صاحب 〃	۴۰	۷۳۲۷	حاجی حافظ حنیف الدین صاحب دہلی
۱۱	۷۲۹۹	ڈاکٹر سراج احمد صاحب ڈھاکہ	۲۶	۷۳۱۳	نور القدوس صاحب 〃	۴۱	۷۳۲۸	ح۔ ط معرفت ڈاکٹر عابد حسین صاحب 〃
۱۲	۷۳۰۰	حاکم علی صاحب 〃	۲۷	۷۳۱۴	امین الدین صاحب 〃	۴۲	۷۳۲۹	محمد احمد صاحب 〃
۱۳	۷۳۰۱	خان بہادر ڈاکٹر محمود حسین خاں صاحب 〃	۲۸	۷۳۱۵	محمد یٰسین صاحب 〃	۴۳	۷۳۳۰	ایس نیاز میاں صاحب
۱۴	۷۳۰۱	ڈاکٹر محمد شہید اللہ صاحب 〃	۲۹	۷۳۱۶	عبدالمنان صاحب 〃	۴۴	۷۳۳۱	محمد فاروق صاحب 〃
۱۵	۷۳۰۲	عسکر علی صاحب 〃	۳۰	۷۳۱۷	عبدالرحمن صاحب 〃	۴۵	۷۳۳۲	محمد نور خاں صاحب 〃
						۴۶	۷۳۳۳	فیض احمد صاحب 〃

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۷	۲۲۰۵	شیخ محمد انیس الرحمٰن صاحب نئی دہلی	عہ/	۶۱	۲۲۲۹	سید محمد شفیع صاحب نئی دہلی	۲/	۸۵	۲۲۵۳	منشی خورشید عالم صاحب نئی دہلی	عہ/
۳۸	۲۲۰۶	اویس بخش چودھری عمرالدین صاحبان 〃	عہ/	۶۲	۲۲۳۰	سعید الرحمٰن صاحب 〃	۴/	۸۶	۲۲۵۴	عبدالحق صاحب 〃	صہ/
۳۹	۲۲۰۷	منشی محمد احسن صاحب 〃	۸/	۶۳	۲۲۳۱	حکیم شریف الدین صاحب 〃	۴/	۸۷	۲۲۵۵	حاجی عبدالرحمٰن عبدالرحیم صاحبان 〃	عہ/
۴۰	۲۲۰۸	سید حفیظ الدین صاحب 〃	۸/	۶۴	۲۲۳۲	محمد احمد صاحبان 〃	۸/	۸۸	۲۲۵۶	سراج الدین صاحب 〃	۴/
۴۱	۲۲۰۹	مولوی عبدالصمد صاحب 〃	عہ/	۶۵	۲۲۳۳	عوض خاں محمد اسمعیل صاحبان 〃	صہ/	۸۹	۲۲۵۷	محمود علی صاحب علوی 〃	عا/
۴۲	۲۲۱۰	محمد احمد صاحب چانولا 〃	صہ/	۶۶	۲۲۳۴	ایچ فضل الرحمٰن صاحب برادرز 〃	صہ/	۹۰	۲۲۵۸	پیر محمد صاحب 〃	ہیر
۴۳	۲۲۱۱	مرزا فیاض بیگ صاحب 〃	۴/	۶۷	۲۲۳۵	مرغوب احمد توفیق صاحب 〃	عا/	۹۱	۲۲۵۹	مرزا محمد سلیمان صاحب 〃	عہ/
۴۴	۲۲۱۲	حاجی نور الدین صاحب 〃	۸/	۶۸	۲۲۳۶	حافظ عبدالحق سراج الحق صاحبان 〃	عہ/	۹۲	۲۲۶۰	رفیع اللہ خانصاحب 〃	۸/
۴۵	۲۲۱۳	غضنفر الدین صاحب 〃	۸/	۶۹	۲۲۳۷	علی احمد خانصاحب 〃	عہ/	۹۳	۲۲۶۱	آفتاب الدین صاحب 〃	عہ/
۴۶	۲۲۱۴	حافظ عبدالحکیم حبیب الرحمٰن صاحبان 〃	۴/	۷۰	۲۲۳۸	شمس العارفین صاحب 〃	عہ/	۹۴	۲۲۶۲	حاجی آغا احمد اقبال احمد صاحبان 〃	عہ/
۴۷	۲۲۱۵	محمد عبدالخالق شہاب الدین صاحبان 〃	عا/	۷۱	۲۲۳۹	کلو صاحب تالے والے 〃	۴/	۹۵	۲۲۶۳	منشی شمس الدین صاحب 〃	۴/
۴۸	۲۲۱۶	مولانا اصغر علی صاحب 〃	۸/	۷۲	۲۲۴۰	ناصر حسین صاحب 〃	۸/	۹۶	۲۲۶۴	عبدالمغنی صاحب 〃	عہ/
۴۹	۲۲۱۷	ملک آفتاب احمد صاحب 〃	عہ/	۷۳	۲۲۴۱	خواجہ سرور حسین صاحب 〃	عا/	۹۷	۲۲۶۵	غازی عبدالجبار صاحب 〃	عہ/
۵۰	۲۲۱۸	محمد ابراہیم صاحب 〃	۲/	۷۴	۲۲۴۲	سلیم الزماں صاحب صدیقی 〃	للعہ/	۹۸	۲۲۶۶	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۴/
۵۱	۲۲۱۹	مولانا عبدالرحمٰن صاحب 〃	۸/	۷۵	۲۲۴۳	نلی سلیم الزماں صاحب 〃	عا/	۹۹	۲۲۶۷	شیخ انیس الرحمٰن صاحب 〃	۴/
۵۲	۲۲۲۰	عبداللطیف صاحب 〃	۴/	۷۶	۲۲۴۴	محمد حسین خادم صاحب 〃	۸/	۱۰۰	۲۲۶۸	میاں محمد رفیق صاحب 〃	صہ/
۵۳	۲۲۲۱	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان 〃	عہ/	۷۷	۲۲۴۵	حاجی بشیر احمد صاحب 〃	۸/	۱۰۱	۲۲۶۹	رحمت اللہ صاحب 〃	۴/
۵۴	۲۲۲۲	حافظ عبدالجلیل صاحب 〃	۴/	۷۸	۲۲۴۶	بشیہ مرزا صاحب 〃	عہ	۱۰۲	۲۲۷۰	منشی ناظر حسین صاحب 〃	عہ/
۵۵	۲۲۲۳	مولوی حفیظ الرحمٰن صاحب 〃	۴/	۷۹	۲۲۴۷	محمد تقی صاحب اینڈ سنز 〃	۴/	۱۰۳	۲۲۷۱	حاجی عبدالمغنی فضل الحق صاحبان 〃	عا/
۵۶	۲۲۲۴	قمر الدین صاحب 〃	۴/	۸۰	۲۲۴۸	شمس العارفین صاحب 〃	۴/	۱۰۴	۲۲۷۲	محمد یٰسین صاحب 〃	عہ/
۵۷	۲۲۲۵	ایم انعام الحق صاحب 〃	۴/	۸۱	۲۲۴۹	محمد عارف صاحب 〃	عہ/	۱۰۵	۲۲۷۳	حکیم احمد حسین خانصاحب 〃	۲/
۵۸	۲۲۲۶	ارشاد حسین صاحب بقائی 〃	۴/	۸۲	۲۲۵۰	حاجی عبدالحمید عبدالمجید صاحبان 〃	۴/	۱۰۶	۲۲۷۴	سرفراز الحق صاحب 〃	۴/
۵۹	۲۲۲۷	منشی حشمت اللہ صاحب 〃	۴/	۸۳	۲۲۵۱	ڈاکٹر حسین بخش صاحب 〃	۴/	۱۰۷	۲۲۷۵	منشی بشیر بیگ صاحب 〃	۲/
۶۰	۲۲۲۸	حکیم حامد میاں صاحب 〃	۴/	۸۴	۲۲۵۲	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب 〃	عہ/	۱۰۸	۲۲۷۶	دفتر رسالہ عصمت 〃	۸/

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو ماہ فروری سنہ ء میں ہمیں اپنے ہمتمین اور سفرا کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے ، دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصول یابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انہیں آیندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئے۔

(مرتب)

فروری سنہ ۱۳۴۷ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۴۶	سید شاہد علی صاحب مع برادران دہلی	عـہ ر	۱۳	۲۲۳۰ ڈی	فضل الحق صاحب دہلی	۴ ر	۲۵	۲۲۴۲ ڈی	احمد اسلام خانصاحب دہلی	عـہ ر
۲	۲۴۸	محمد عمر صاحب اینڈ سنز ،	صہ ر	۱۴	۲۲۳۱	فیض محمد صاحب ،	۸ ر	۲۶	۲۲۴۳	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان ،	سے ر
۳	۲۵۰	خواجہ عبد المجید خانصاحب ،	سے ر	۱۵	۲۲۳۲	سید محمد احمد صاحب ،	عہ ر	۲۷	۲۲۴۵	اقبال حسین صاحب ،	عہ ر
۴	۷۷ وڈی	قاضی مجتبیٰ حسین صاحب زنجانی نئی دہلی	سے ر	۱۶	۲۲۳۳	عبد اللطیف خانصاحب ،	عہ ر	۲۸	۲۲۴۶	محمد جمیل احمد صاحب ،	۸ ر
۵	۲۲۲۲	حکیم حاجی عبد الحمید خانصاحب دہلی	صہ	۱۷	۲۲۳۴	سید عبد اللطیف شاہ صاحب ،	۸ ر	۲۹	۲۲۴۷	غلام نبی صاحب ،	عگ ر
۶	۲۲۲۳	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب ،	عہ ر	۱۸	۲۲۳۵	سید شمس الدین صاحب ،	۸ ر	۳۰	۲۲۴۸	ایس محمد یوسف صاحب ،	عگ ر
۷	۲۲۲۴	محمد شفیع صاحب ،	۸ ر	۱۹	۲۲۳۶	سید بنیاد علی صاحب ،	عہ ر	۳۱	۲۲۴۹	بیگم محمد یعقوب صاحب ،	عہ ر
۸	۲۲۲۵	حاجی بنیاد اللہ خانصاحب ،	عگ ر	۲۰	۲۲۳۷	محمد علی صاحب ،	۸ ر	۳۲	۲۲۵۰	عبد اللطیف صاحب ،	عہ ر
۹	۲۲۲۶	منشی حفیظ الدین صاحب ،	۴ ر	۲۱	۲۲۳۸	آغا محمد امین صاحب ،	عہ ر	۳۳	۲۳۰۱	زاہد حسین صاحب نئی دہلی	صہ ر
۱۰	۲۲۲۷	رحمت خانصاحب ،	۴ ر	۲۲	۲۲۳۹	محمد اسمٰعیل صاحب ،	۴ ر	۳۴	۲۳۰۲	میاں غلام علی خانصاحب ،	۴ ر
۱۱	۲۲۲۸	زرین خانصاحب ،	عگ ر	۲۳	۲۲۴۰	سید غلام حسین شاہ صاحب ،	عگ ر	۳۵	۲۳۰۳	میر خیر الدین صاحب ،	عہ
۱۲	۲۲۲۹	والدہ محمد الیاس صاحب ،	عہ ر	۲۴	۲۲۴۱	رفیق احمد صاحب ،	عہ ر	۳۶	۲۳۰۴	مولانا بشیر احمد صاحب ،	۴ ر

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۰۹	۲۲۷۷	خواجہ غلام السبطین صاحب دہلی	عہ/	۳	۲۷۳	ڈاکٹر سید المظفر شاہ صاحب بھوپال	۱۲۰/	۲۷	۹۹۴	خاں محمد شاکر صاحب مرادآباد	سے/
۱۱۰	۲۲۷۸	محبوب علی صاحب 〃	عہ/	۴	۲۷۷	عبدالعزیز خاں صاحب شمس آباد	۵ے/	۲۸	۹۹۵	نواب احمد اللہ خاں صاحب 〃	عہ/
۱۱۱	۲۲۷۹	حکیم عزیز الدین صاحب 〃	۸/	۵	۸۹۴	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب علیگڑھ	عہ/	۲۹	۹۹۶	شجاعت علی خاں صاحب 〃	سے/
۱۱۲	۲۲۸۰	حافظ سراج احمد صاحب 〃	۴/	۶	۸۹۵	شاہ محمد ادریس صاحب 〃	عہ/	۳۰	۹۹۷	ہدایت علی خاں صاحب 〃	سے/
۱۱۳	۲۲۸۱	میاں حاجی منور الدین محمد گلزار صاحبان 〃	صہ/	۷	۸۹۶	حکیم عبداللہ نصر صاحب 〃	عگ/	۳۱	۹۹۸	مولوی محمد مہدی صاحب 〃	عہ/
۱۱۴	۲۲۸۲	ممتاز الدین صاحب 〃	عہ/	۸	۸۹۷	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب 〃	عہ/	۳۲	۹۹۹	عبدالہادی صاحب 〃	عگ/
۱۱۵	۲۲۸۳	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان 〃	۸/	۹	۸۹۸	بیگم صاحبہ حکیم عبداللطیف صاحب	عگ/	۳۳	۱۰۰۱	حبیب اللہ صاحب علیگڑھ	عہ/
۱۱۶	۲۲۸۴	محمد ادریس صاحب بارڈی اینڈ کو 〃	عہ/	۱۰	۸۹۹	پروفیسر محمد حبیب صاحب 〃	۵ے/	۳۴	۱۰۰۲	ڈاکٹر ازہر قدوائی صاحب 〃	عہ/
۱۱۷	۲۲۸۵	عبدالرحیم صاحب 〃	۸/	۱۱	۹۰۰	مولوی امین خاں صاحب 〃	عگ/	۳۵	۱۰۰۳	عظمت الٰہی صاحب زبیری 〃	صہ/
۱۱۸	۲۲۸۶	ایم اکرام الدین صاحب 〃	۸/	۱۲	۹۷۸	مولوی عبدالقیوم صاحب مرادآباد	عہ/	۳۶	۱۰۰۴	چودھری محمد رفیع صاحب 〃	عہ/
۱۱۹	۱۳۳۸	تاج الدین صاحب نئی دہلی	عہ/	۱۳	۹۷۹	مولوی عبدالمجید خاں صاحب 〃	عگ/	۳۷	۱۰۰۵	ڈاکٹر بابر مرزا صاحب 〃	عہ/
۱۲۰	۱۳۳۹	ملک غلام حیدر صاحب 〃	۸/	۱۴	۹۸۰	ایس ایم قاسم صاحب 〃	عیر/	۳۸	۱۰۰۶	پروفیسر محمد شریف صاحب 〃	للعہ/
۱۲۱	۱۳۴۰	محمد غیور صاحب 〃	۸/	۱۵	۹۸۱	حکیم محمد انتظار احمد صاحب 〃	عیر/	۳۹	۱۰۰۷	بیگم صاحبہ خواجہ منظور حسین صاحب 〃	عگ/
۱۲۲	۱۳۴۱	صوفی غلام قادر صاحب 〃	۸/	۱۶	۹۸۲	محمد جمیل صاحب 〃	عہ/	۴۰	۱۰۰۸	بیگم صاحبہ ڈاکٹر محمد اسحاق صاحب 〃	عہ/
۱۲۳	۱۳۴۲	سید ضمیر الحسن صاحب برنی 〃	۸/	۱۷	۹۸۳	محمد اسمٰعیل محمد فاضل صاحبان 〃	عہ/	۴۱	۱۸۵۱	مولوی محمد یوسف صاحب سہارنپور	عہ/
۱۲۴	۱۳۴۳	آغا علی مصطفٰے صاحب 〃	۴/	۱۸	۹۸۵	ڈاکٹر عبدالعزیز خاں صاحب 〃	عہ/	۴۲	۱۸۵۲	قاضی محمد مشہود صاحب 〃	سے/
۱۲۵	۱۳۴۴	سید محمد ذاکر صاحب 〃	۴/	۱۹	۹۸۶	ایم تنزیل الرحمٰن صاحب 〃	صہ/	۴۳	۱۸۵۳	ایس ایم امام محمد اکرام صاحبان 〃	سے/
۱۲۶	۱۳۴۵	منشی حبیب الرحمٰن صاحب 〃	۴/	۲۰	۹۸۷	محبوب الٰہی صاحب 〃	عہ/			میزان کل ماللعہ	
		میزان کل ۱۶۵		۲۱	۹۸۸	مولوی عبدالسلام صاحب 〃	سے/			**بنگال**	
				۲۲	۹۸۹	مولوی ضیاء الرحمٰن صاحب 〃	عہ/				
		یوپی		۲۳	۹۹۰	مولوی زین العابدین صاحب 〃	عہ/	۱	۲۴۱	مسز رحیمن بخش محمد صاحبان کلکتہ	ما
				۲۴	۹۹۱	مولوی ذکاء اللہ صاحب 〃	عہ/	۲	۲۷۲	محمد سرور صاحب 〃	عہ/
۱	۲۶۴	بتول بیگم صاحبہ قائم گنج	عہ/	۲۵	۹۹۲	محمد رضا خاں صاحب 〃	عہ/	۳	۲۷۳	شیخ محمد رفیع صاحب 〃	سے/
۲	۲۷۱	عبدالغفور صاحب علیگڑھ	عہ/	۲۶	۹۹۳	محمد یعقوب صاحب 〃	عہ/	۴	۲۷۴	شیخ محمد تقی صاحب 〃	۴/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۵	۳۷۵ ڈی	محمد عثمان اجمیری صاحب کلکتہ	۴ر	۲۹	۳۹۹ ڈی	محمد تقی صاحب کلکتہ	۸ر	۵۳	۱۹۷۳ ڈی	حاجی عبدالکریم صاحب کلکتہ	عہ ر
۶	۳۷۶	علی محمد عثمان اجمیری صاحب ،	۸ر	۳۰	۴۰۰	عبدالستار بنلہ صاحب ،	۸ر	۵۴	۱۹۷۵	صوفی حبیب اللہ صاحب ،	۸ر
۷	۳۷۷	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب ،	۸ر	۳۱	۱۹۵۱	میاں محمد یوسف صاحب سہگل ،	عہ ر	۵۵	۱۹۷۶	فیاض الدین اینڈ کو ،	ہے ر
۸	۳۷۸	عبدالکریم صاحب ،	عہ ر	۳۲	۱۹۵۲	مولوی رحیم الدین صاحب ،	عہ ر			میزان کل - ۱۷۸ روپے	
۹	۳۷۹	اے ایم خیرادی صاحب ،	۸ر	۳۳	۱۹۵۳	پروفیسر محمد محفوظ الحق صاحب ،	عہ ر			**بمبئی**	
۱۰	۳۸۰	ایف اے خاں صاحب ،	۸ر	۳۴	۱۹۵۴	مولوی محمد یحییٰ صاحب ،	۸ر				
۱۱	۳۸۱	مس آر ایس خاں صاحب ،	۴ر	۳۵	۱۹۵۵	محمد صالحین صاحب ،	لعہ ر	۱	۲۴۳	جیب گلاس ویر اسٹورز احمد آباد	ے ر
۱۲	۳۸۲	مس کی کی خاں صاحب ،	۴ر	۳۶	۱۹۵۶	محمد احمد صاحب ،	عہ ر	۲	۲۴۷	ڈاکٹر خواجہ عبدالحمید صاحب بمبئی	۱۰۰ر
۱۳	۳۸۳	عبدالوہاب صاحب ،	۴ر	۳۷	۱۹۵۷	حاجی محمد فصیح صاحب ،	عہ ر	۳	۲۰۹۱ بی	معین الدین حارث صاحب ،	عہ ر
۱۴	۳۸۴	ایم ایوب علی محمد صاحب ،	۴ر	۳۸	۱۹۵۸	محمد وزیر خاں صاحب ،	۸ر	۴	۲۰۹۲	اہلیہ ، ،	عہ
۱۵	۳۸۵	مولوی حبیب الرحمن صاحب ،	ے ر	۳۹	۱۹۵۹	حاجی عبدالوہاب صاحب تنکی ،	عہ ر	۵	۲۰۹۳	ایم اے باسط صاحب ،	عہ ر
۱۶	۳۸۶	مولوی عبدالعزیز صاحب ،	صہ ر	۴۰	۱۹۶۰	الٰہی بخش دوست محمد صاحبان ،	عیہ ر	۶	۲۰۹۴	عثمان حسین خاں صاحب ،	عہ ر
۱۷	۳۸۷	نصیر الدین صاحب ،	۲ر	۴۱	۱۹۶۱	بیگم نور الرحمن صاحب ،	عہ ر	۷	۲۰۹۵	قاضی عبدالرحمن صاحب ،	۱۲ر
۱۸	۳۸۸	سید آغا آفندی صاحب ،	عہ ر	۴۲	۱۹۶۲	مولوی عبدالاحد صاحب ،	عہ ر	۸	۲۰۹۶	محمد ابراہیم صاحب قزلباش ،	لعہ ر
۱۹	۳۸۹	سید کشور حسین صاحب زیدی ،	۸ر	۴۳	۱۹۶۳	خواجہ سراج الدین صاحب ،	ے ر	۹	۲۰۹۷	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب ،	عہ ر
۲۰	۳۹۰ ڈی	محمد ابراہیم معراج الدین صاحبان ،	عہ ر	۴۴	۱۹۶۴	منور برادرس ،	لعہ ر	۱۰	۲۰۹۸	جے ایل پارس صاحب ،	۴ر
۲۱	۳۹۱	شیخ عبدالرشید صاحب ،	عسہ ر	۴۵	۱۹۶۵	غلام حیدر چانولا صاحب ،	لعہ ر	۱۱	۲۰۹۹	سید حسین صاحب ،	۴ر
۲۲	۳۹۲	خواجہ محمد شفیع صاحب ،	عہ ر	۴۶	۱۹۶۶	عبدالمنان صاحب ،	عہ ر	۱۲	۲۱۰۰	میر اصغر علی صاحب ،	عہ ر
۲۳	۳۹۳	ایس خلیل الرحمن صاحب برادرس ،	عجہ ر	۴۷	۱۹۶۷	ایس مولا بخش برادرس ،	۱۲ر	۱۳	۲۱۰۱	حبیب رحیم صاحب پارپیا ،	صہ ر
۲۴	۳۹۴	رحمٰن الٰہی صاحب ،	عہ ر	۴۸	۱۹۶۸	ایس ایم عمر صاحب ،	۱۲ر	۱۴	۲۱۰۲	ابراہیم عمادی صاحب ،	۴ر
۲۵	۳۹۵	ہدایت اللہ صاحب ،	۸ر	۴۹	۱۹۶۹	عبدالرزاق صاحب ،	۸ر	۱۵	۲۱۰۳	قمر میرٹھی صاحب ،	۴ر
۲۶	۳۹۶	قاضی محمد بشیر صاحب ،	لعہ ر	۵۰	۱۹۷۰	شیخ محمد فاروق صاحب ،	عہ ر	۱۶	۲۱۰۴	رحیم اللہ صاحب ،	۸ر
۲۷	۳۹۷	محمد لیاقت اللہ خاں صاحب ،	عہ ر	۵۱	۱۹۷۱	سید احمد فضل صاحب ،	عہ ر	۱۷	۲۱۰۵	خواجہ غلام جیلانی صاحب ،	۴ر
۲۸	۳۹۸	شیخ محمد صدیق صاحب ،	عہ ر	۵۲	۱۹۷۲	خیر علی اصغر علی صاحبان ،	۸ر	۱۸	۲۱۰۶	محمد امین محمد بشیر صاحب ،	عہ ر

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۹	۲۱۰۶	خواجہ احمد عباس صاحب بمبئی	عہ ر	۳	۲۶۱	سید محمد یعقوب صاحب گیا	ے ر	۵	۱۳۴۹	محمد ساجد صاحب اورنگ آباد	۴ ر
۲۰	۲۱۰۸	ایس اے بریلوی صاحب ،	ے ر			میزان کل۔ [illegible]		۶	۱۳۵۰	علیم اللہ صاحب ،	۴ ر
۲۱	۲۱۰۹	سیٹھ حاجی عبداللہ صاحب ،	۴ ر					۷	۱۳۵۴	خواجہ حیات اللہ صاحب ،	۴ ر
۲۲	۲۱۱۰	سید نعمان شاہ صاحب ،	۸ ر			**پنجاب و سرحد**		۸	۱۳۵۵	وناترے راؤ صاحب ،	۳ ر
۲۳	۲۱۱۱	مسز کے اے حمید صاحب ،	[illegible]	۱	۲۶۳	خان صاحب ڈاکٹر محمد ایوب صاحب بلوچستان	[illegible]	۹	۱۳۵۶	محی الدین صاحب ،	۳ ر
۲۴	۲۱۱۲	ڈی زرداخ صاحب ،	عہ ر			میزان کل۔ [illegible]		۱۰	۱۳۵۷	وشنو ناتھ داؤکرے صاحب ،	۳ ر
۲۵	۲۱۱۳	ڈاکٹر محمد اسحاق صاحب ،	[illegible]					۱۱	۱۳۵۸	بشیر الدین صاحب ،	۳ ر
۲۶	۲۱۱۴	ابوبکر صاحب چھوٹانی ،	عہ ر			**سندھ**		۱۲	۱۳۵۹	رام لال صاحب ،	۳ ر
۲۷	۲۱۱۵	عبدالرزاق داؤد صاحب ،	صہ ر	۱	۲۷۸	او ایم انصاری صاحب کراچی	[illegible]			میزان کل۔ [illegible]	
۲۸	۲۱۱۶	شیخ احمد سنگے صاحب ،	۴ ر			میزان کل۔ [illegible]					
۲۹	۲۱۱۷	آصف اے اے فیضی صاحب ،	عہ							**دیگر**	
		میزان کل۔ [illegible]				**حیدرآباد۔ دکن**		۱	۲۵۷	عالی مرتبت مشیر الممالک ملکی قاضی	-
				۱	۲۵۶	ڈاکٹر اے ایس سید صاحب حیدرآباد دکن	صہ ر			قاضی علی حیدر عباسی صاحب	
		بہار		۲	۱۳۴۶	شمس الحسن صاحب زبیری اورنگ آباد	[illegible]			بھوپال	صہ ر
۱	۲۵۱	سید ابوالعاص صاحب بانکی پور	عہ ر	۳	۱۳۴۷	سید محمود مغربی صاحب ،	۴ ر			میزان کل۔ صہ ر	
۲	۲۶۰	مولوی محمد الیاس صاحب جہان آباد گیا	ے ر	۴	۱۳۴۸	سید صادق علی صاحب ،	۴ ر				

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۳۷	والدہ محمد صادق خان صاحب قائم گنج	[illegible]	۶	۲۴۴	بیگم طفیل احمد صاحب علیگڑھ	۴ ر	۱۱	۲۷۰	پیرجی محمد ابراہیم صاحب نئی دہلی	[illegible]
۲	۲۳۸	حافظ محمد گل صاحب کراچی	عہ ر	۷	۲۴۷	محمد یونس خان صاحب بھوپال	[illegible]	۱۲	۲۷۶	عبدالقادر خان صاحب [illegible]	[illegible]
۳	۲۳۹	خیر محمد صاحب ،	۸ ر	۸	۲۵۳	انعام الحق صاحب صدیقی متھرا	[illegible]	۱۳	۹۴۴	شیخ عبدالغفور صاحب مراد آباد	۴ ر
۴	۲۴۰	ایس ایم حمید اللہ صاحب بریلی	عہ ر	۹	۲۵۴	ایم عبدالعزیز [illegible] راولپنڈی	عہ ر	۱۴	۱۴۴۳	احمد سلام خان صاحب دہلی	[illegible]
۵	۲۴۲	محمد حامد مرزا صاحب گلبرگہ حیدرآباد	[illegible]	۱۰	۲۶۶	مولوی محمد حسین صاحب حیدرآباد دکن	[illegible]			میزان کل [illegible]	

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو مارچ سنہ ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۳۳۴	مرزا نعیم اللہ بیگ صاحب چغتائی گلدم	۱۸	۴۳۵۱	محمد عبدالشکور صاحب حیدرآباد	۳۵	۴۳۶۸	سید معین الدین محمد عزیز احمد صاحبان مکہ
۲	۴۳۳۵	شیخ رحمت اللہ صاحب نئی دہلی	۱۹	۴۳۵۲	محمد ولی اللہ صاحب "	۳۶	۴۳۶۹	محمد حسن مجددی صاحب "
۳	۴۳۳۶	شمس الاسلام صاحب "	۲۰	۴۳۵۳	فیض الحسن صاحب "	۳۷	۴۳۷۰	محمد جمیل ارون دہلوی "
۴	۴۳۳۷	سید منظور علی صاحب نقوی "	۲۱	۴۳۵۴	سید تقی الدین صاحب "	۳۸	۴۳۷۱	تاج الدین صاحب "
۵	۴۳۳۸	سید فضل حق صاحب حیدرآباد	۲۲	۴۳۵۵	سید باسط علی صاحب "	۳۹	۴۳۷۲	محمد نجے خاں صاحب "
۶	۴۳۳۹	محمد عبدالقادر صاحب "	۲۳	۴۳۵۶	حاجی محمد حید رشہاب الدین صاحب گلبرگہ	۴۰	۴۳۷۳	شیخ فضل الٰہی صاحب نیروبی
۷	۴۳۴۰	سید عارف الدین صاحب "	۲۴	۴۳۵۷	بشیر الدین احمد صاحب "	۴۱	۴۳۷۴	سید عبداللہ شاہ صاحب "
۸	۴۳۴۱	محمد صفی اللہ صاحب عثمان آباد	۲۵	۴۳۵۸	حیدر سکیر صاحب اورنگ آباد	۴۲	۴۳۷۵	ابراہیم کریم بخش صاحب نکورو
۹	۴۳۴۲	افضل حق خاں صاحب محمد آباد بیدر	۲۶	۴۳۵۹	محمد افضل الدین فاروقی صاحب آرمور	۴۳	۴۳۷۶	احمد سلیمان مرزا اینڈ برادر مکہ
۱۰	۴۳۴۳	سید محمود صاحب رضوی حیدرآباد	۲۷	۴۳۶۰	جیون بخش محمد جان صاحبان کلکتہ	۴۴	۴۳۷۷	محمد شبیر صاحب محی الدین پور گیا
۱۱	۴۳۴۴	سید ہاشم علی صاحب "	۲۸	۴۳۶۱	محمد علی صاحب قریشی "	۴۵	۴۳۷۸	لیڈی راس مسعود صاحبہ علی گڈھ
۱۲	۴۳۴۵	بیگم احمد محی الدین صاحب انصاری "	۲۹	۴۳۶۲	گلہ ریڈیو آفس معرفت محمد مجیب صاحب دہلی	۴۶	۴۳۷۹	حکیم نواب احمد صاحب الہ آباد
۱۳	۴۳۴۶	محمد عبدالغفار صاحب حمایت نگر "	۳۰	۴۳۶۳	غلام صابر صاحب "	۴۷	۴۳۸۰	اسرار النبی صاحب بارہ بنکی
۱۴	۴۳۴۷	حامد علی صاحب "	۳۱	۴۳۶۴	شیخ محمد عظیم صاحب "	۴۸	۴۳۸۱	حامد علی صاحب "
۱۵	۴۳۴۸	محمد صدیق حسین صاحب "	۳۲	۴۳۶۵	محمد جمیل صاحب "	۴۹	۴۳۸۲	احمد علی خاں صاحب لکھنؤ
۱۶	۴۳۴۹	محمد ظہیر الدین صدیقی صاحب "	۳۳	۴۳۶۶	نور الحسن ہاشمی صاحب "	۵۰	۴۳۸۳	سید خلیل احمد اشرفی صاحب "
۱۷	۴۳۵۰	سید غلام محمد صاحب ناگپور	۳۴	۴۳۶۷	محمد احمد خاں صاحب مکہ	۵۱	۴۳۸۴	سید عباد علی صاحب "

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۵۲	۴۳۸۵	محمد عمران خاں صاحب ندوی لکھنؤ	۵۹	۴۳۹۲	مولوی وحید الدین صاحب ایم اے بریلی	۶۶	۴۳۹۹	ملک فضل حق صاحب جموں
۵۳	۴۳۸۶	محمد یعقوب حسن خاں صاحب پنڈاری	۶۰	۴۳۹۳	محمود حسن خاں صاحب "	۶۷	۴۴۰۰	محمد یٰسین صاحب دہلی
۵۴	۴۳۸۷	محمد حسن خاں صاحب نئے بریلی	۶۱	۴۳۹۴	زاہد حسین صاحب "	۶۸	۴۴۰۱	حاجی عبد العزیز صاحب "
۵۵	۴۳۸۸	منیر الدین صاحب "	۶۲	۴۳۹۵	محمد جلیل خاں صاحب "	۶۹	۴۴۰۲	مولانا محمد صاحب "
۵۶	۴۳۸۹	ریاست حسین صاحب "	۶۳	۴۳۹۶	سید وصی رضا صاحب "	۷۰	۴۴۰۳	شجاعت علی صدیقی صاحب "
۵۷	۴۳۹۰	شیخ اشفاق احمد صاحب "	۶۴	۴۳۹۷	محمد رحمت علی صاحب "	۷۱	۴۴۰۴	حمیدہ ایم یوسف صاحب "
۵۸	۴۳۹۱	نہال حسن خاں صاحب "	۶۵	۴۳۹۸	وحید احمد صاحب "			

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو مارچ سنہ [illegible]ء میں ہمیں اپنے مہتممین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینہ میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے۔ (مرتب)

مارچ سنہ [illegible]ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۸۱	شاہد علی اینڈ برادرس دہلی	صہ/	۶	۳۰۶	شمس الاسلام صاحب نئی دہلی	عہ/	۱۱	۲۲۷۳	محمد عبد الحق شہاب الدین صاحبان	۶/
۲	۲۸۲	شمعون احمد صاحب "	صہ/	۷	۳۰۷	محمد شاغل صاحب "	سہ/	۱۲	۲۲۷۴	زرین خاں عبد الحمید خاں صاحبان	۶/
۳	۲۸۶	شیخ رحمت اللہ صاحب "	ے/	۸	۳۲۱	شیخ محمد علیم صاحب دہلی	ے/	۱۳	۲۲۷۴ ڈی	نذیر حسین صاحب دہلی	عہ/
۴	۳۰۳	خواجہ عبد المجید صاحب "	ے/	۹	۳۲۰	حمیدہ ایم یوسف صاحب "	عہ/	۱۴	۲۲۷۵	محمد انیس صاحب "	عہ/
۵	۳۰۶	سید منظور علی نقوی صاحب "	ے/	۱۰	۳۳۳	ح: ظ معرفت ڈاکٹر عابد حسین صاحب	صہ/	۱۵	۲۲۷۶	تعظیم الحق صاحب "	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۶	۲۲۷۷	[illegible] صاحب دہلی	۴ر	۴۰	ڈی ۲۳۸۷	مولا بخش چودھری مہر دین صاحبان "	عہ	۶۴	ڈی ۲۲۶۱	آغا حسین صاحب دہلی	۱۰ر
۱۷	۲۲۷۸ "	حکیم علمدار میاں صاحب "	۴ر	۴۱	۲۳۸۸ "	محمد احسن صاحب "	۸ر	۶۵	۲۲۶۲ "	ایس محمد یوسف صاحب "	۸ر
۱۸	۲۲۷۹ "	شیخ عبدالمجید صاحب "	۸ر	۴۲	۲۳۸۹ "	محمد شفیع صاحب "	۸ر	۶۶	۲۲۶۳ "	بیگم محمد یعقوب صاحب "	۸ر
۱۹	۲۲۸۰ "	سید محمد شفیع صاحب "	۴ر	۴۳	۲۳۹۰ "	فضل الحق صاحب "	۴ر	۶۷	۲۲۶۴ "	سید غلام حسنین صاحب "	۶ر
۲۰	۲۲۸۱ "	حکیم شریف الدین خانصاحب "	۴ر	۴۴	۲۳۹۱ "	سید ضیاء علی صاحب "	عہ	۶۸	۲۲۶۵ "	محمد رفیق صاحب "	عہ
۲۱	۲۲۸۲ "	سعید الرحمٰن صاحب "	۴ر	۴۵	۲۳۹۲ "	محمد علی صاحب "	۸ر	۶۹	۲۲۶۶ "	احمد اسلام خانصاحب "	عہ
۲۲	۲۲۸۳ "	سید سلیم الدین صاحب "	۴ر	۴۶	۲۳۹۳ "	سید شمس الدین صاحب "	۸ر	۷۰	۲۲۶۸ "	میاں محمد رفیق صاحب "	صہ
۲۳	۲۲۸۴ "	حکیم کبیر الدین صاحب "	۶ر	۴۷	۲۳۹۴ "	سید حفیظ الدین صاحب "	۸ر	۷۱	۲۲۶۹ "	عیوض خاں محمد اسمٰعیل صاحبان "	صہ
۲۴	۲۲۸۵ "	عبداللطیف صاحب "	عہ	۴۸	۲۳۹۵ "	آغا محمد امین صاحب "	عہ	۷۲	۲۲۷۰ "	عبدالحمید صاحب "	ے
۲۵	۲۲۸۶ "	قدیر اعظم صاحب "	۸ر	۴۹	۲۳۹۶ "	زاہد حسین صاحب "	صہ	۷۳	۲۲۷۱ "	محمد اسمٰعیل صاحب "	۴ر
۲۶	۲۲۸۷ "	ریاض الحسن صاحب "	۴ر	۵۰	۲۳۹۷ "	میر عزیز الدین صاحب "	عہ	۷۴	۲۴۰۰ "	محمد یٰسین صاحب "	۴ر
۲۷	۲۲۸۸ "	قدیر الدین احمد صاحب "	عہ	۵۱	۲۳۹۸ "	حکیم عبدالحمید خانصاحب "	صہ	۷۵	۲۴۰۱ "	مولانا محمد صاحب "	عہ
۲۸	۲۲۸۹ "	عزیز محمد صاحب "	عہ	۵۲	۲۳۹۹ "	ارشاد حسین صاحب لغانی "	۴ر	۷۶	۲۴۰۲ "	حاجی عبدالعزیز صاحب "	۴ر
۲۹	۲۲۹۰ "	شہاب الدین محمد دین صاحبان "	۴ر	۵۳	۲۴۰۰ "	منشی حفیظ احمد صاحب "	۴ر	۷۷	۱۸۶۰ "	عبدالرب صاحب "	۶ر
۳۰	۲۲۹۱ "	خواجہ غلام السبطین صاحب "	عہ	۵۴	۲۲۵۱ "	حاجی عباد اللہ خانصاحب "	۶ر	۷۸	۱۸۶۱ "	حافظ عبدالحکیم صاحب "	معہ
۳۱	۲۲۹۲ "	ایم اکرام الدین صاحب "	۴ر	۵۵	۲۲۵۲ "	رحمت اللہ خانصاحب "	۴ر	۷۹	۱۸۶۲ "	ایم طفیل محمد صاحب "	۸ر
۳۲	۲۲۹۳ "	ایچ فضل الرحمٰن صاحب "	صہ	۵۶	۲۲۵۳ "	میاں غلام علی خانصاحب "	۴ر	۸۰	۱۸۶۳ "	خواجہ غلام یٰسین صاحب "	سے
۳۳	۲۲۹۴ "	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان "	عہ	۵۷	۲۲۵۴ "	محمد ابراہیم صاحب "	۲ر	۸۱	۱۸۶۴ "	سید مرتضیٰ علی صاحب "	سے
۳۴	۲۲۹۵ "	حافظ عبدالجلیل صاحب "	۲ر	۵۸	۲۲۵۵ "	شمس الدین صاحب "	۴ر	۸۲	۱۸۶۵ "	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم "	سے
۳۵	۲۲۹۶ "	عبدالرحمٰن عبدالرحیم صاحبان "	عہ	۵۹	۲۲۵۶ "	شیخ عبدالرشید صاحب "	۸ر	۸۳	۱۸۶۶ "	محمد اشرف صاحب "	۸ر
۳۶	۲۲۹۷ "	سراج الدین صاحب "	۴ر	۶۰	۲۲۵۷ "	عبدالرحمٰن صاحب "	۸ر	۸۴	۱۸۶۷ "	شیخ کریم بخش صاحب "	۶ر
۳۷	۲۲۹۸ "	قادر بخش مولا بخش صاحبان "	ے	۶۱	۲۲۵۸ "	غازی عبدالجبار صاحب "	عہ	۸۵	۱۸۶۸ "	عبدالحق صاحب "	۸ر
۳۸	۲۲۹۹ "	خورشید عالم صاحب "	عہ	۶۲	۲۲۵۹ "	عملہ ریڈیو آفس "	۶ر	۸۶	۱۸۶۹ "	عبدالرحمٰن صاحب "	۸ر
۳۹	۲۳۰۰ "	سید عبداللطیف شاہ صاحب "	۸ر	۶۳	۲۲۶۰ "	خواجہ سرور حسن صاحب "	۶ر	۸۷	۱۸۷۰ "	معصوم علی صاحب "	۸ر

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۸۸	ڈی ۱۸۶۱	میاں محمد صاحب دہلی	۶ر	۱۴	۲۲۲۹ دہلی	محمد عبدالقوی صاحب لکھنؤ	۶ر	۳۸	ڈی ۲۲۵۳	شیخ منیرالدین صاحب رائے بریلی	عہ
۸۹	۱۸۶۲ ؍	تاج الدین صاحب ؍	عہ	۱۵	۲۲۳۰ ؍	سراج حسین صاحب ؍	۶ر	۳۹	۲۲۵۴ ؍	محمد حسن خاں صاحب ؍	عہ
۹۰	۱۸۶۳ ؍	ملک غلام حیدر صاحب ؍	۸ر	۱۶	۲۲۳۱ ؍	قمرالحسن صاحب بارہ بنکی	۸ر	۴۰	۲۲۵۵ ؍	پنڈت جواہر لال صاحب ہوا	سعہ
۹۱	۱۸۶۴ ؍	محمد غیور صاحب ؍	۸ر	۱۷	۲۲۳۲ ؍	وسیم صاحب ؍	۱۲ر	۴۱	۲۲۵۶ ؍	ایس ایم عبدالحق صاحب ؍	عہ
۹۲	۱۸۶۵ ؍	غلام قادر صاحب ؍	۸ر	۱۸	۲۲۳۳ ؍	اہلیہ اطہر حسن صاحب ؍	عہ	۴۲	۲۲۵۷ ؍	محمد یونس صاحب ؍	سے
۹۳	۱۸۶۶ ؍	سید ضمیر الحسن صاحب بہنی ؍	۸ر	۱۹	۲۲۳۴ ؍	حسن علی صاحب ؍	۴ر	۴۳	۲۲۵۸ ؍	عبدالحمید صاحب ؍	۸ر
۹۴	۱۸۶۷ ؍	آغا علی مصطفیٰ صاحب ؍	۴ر	۲۰	۲۲۳۵ ؍	اسرار الغنی صاحب ؍	عہ	۴۴	۲۲۵۹ ؍	محمد احمد صاحب کاظمی ؍	۶ر
۹۵	۱۸۶۸ ؍	سید محمد ذاکر صاحب ؍	۴ر	۲۱	۲۲۳۶ ؍	حامد علی صاحب ؍	سے	۴۵	۲۲۶۰ ؍	معتمد کلیم الرحمن صاحب ؍	۶ر
۹۶	۱۸۶۹ ؍	حبیب الرحمن صاحب ؍	۴ر	۲۲	۲۲۳۷ ؍	ملک علی افضل صاحب ؍	سے	۴۶	۲۲۶۱ ؍	ذوالفقار اللہ صاحب ؍	[illegible]
		میزان [illegible]	[illegible]	۲۳	۲۲۳۸ ؍	شیخ زین العابدین صاحب ؍	ے ر	۴۷	۲۲۶۲ ؍	فخر الاسلام صاحب ؍	۸ر
		یو پی		۲۴	۲۲۳۹ ؍	عبدالعلیم صاحب احراری لکھنؤ	۶ر	۴۸	۲۲۶۳ ؍	محمد ارشد علی صاحب زیدی ؍	سے
۱	۲۰۷	ذوالفقار احمد صاحب صدیقی رامپور	۸ر	۲۵	۲۲۴۰ ؍	اشفاق علی صاحب ؍	ے ر	۴۹	۲۲۶۴ ؍	عبدالکبیر خاں صاحب ؍	سے
۲	۳۰۱	سید فرخ حیدر صاحب شمس آباد	ے ر	۲۶	۲۲۴۱ ؍	حکیم محمد امین صاحب ؍	للعہ	۵۰	۲۲۶۵ ؍	ایم اے عزیز صاحب ؍	عہ
۳	۳۱۳	بیگم مصباح الاسلام صاحب کانپور	عہ	۲۷	۲۲۴۲ ؍	عظمت الرحمن صاحب ؍	عہ	۵۱	۲۲۶۶ ؍	حسین محی الدین صاحب ؍	۶ر
۴	۳۲۷	محمد وسیم صاحب لکھنؤ	عہ	۲۸	۲۲۴۳ ؍	قطب الدین عبدالوالی صاحب ؍	۶ر	۵۲	۲۲۶۷ ؍	سید محمد یوسف صاحب ؍	سے
۵	ڈی ۱۰۰۰	رفیع الدین سمیع الدین خاں صاحب مرادآباد	عہ	۲۹	۲۲۴۴ ؍	محمد خضر صاحب زبیری ؍	عہ	۵۳	۲۲۶۸ ؍	ڈاکٹر مرزا زید احمد صاحب ؍	سے
۶	۱۰۱۲ ؍	نفیس الحسن صاحب اٹاوہ	عہ	۳۰	۲۲۴۵ ؍	مشرف رسول صاحب ؍	۶ر	۵۴	۲۲۶۹ ؍	محمد علی نامی صاحب ؍	عہ
۷	۱۰۱۳ ؍	عبدالقیوم صاحب ؍	عہ	۳۱	۲۲۴۶ ؍	وحید الرحمن صاحب ؍	عہ	۵۵	۲۲۷۰ ؍	نعیم الرحمن صاحب ؍	سے
۸	۱۰۱۵ ؍	الطاف حسین صاحب ؍	۶ر	۳۲	۲۲۴۷ ؍	علی حسن صاحب ؍	۶ر	۵۶	۲۲۷۱ ؍	سید محبوب علی صاحب ؍	۸ر
۹	۲۲۲۴ ؍	مبشر حسین صاحب لکھنؤ	عہ	۳۳	۲۲۴۸ ؍	محمد مصباح الدین صاحب ؍	عہ	۵۷	۲۲۷۲ ؍	محمد حفیظ سید صاحب ؍	سے
۱۰	۲۲۲۵ ؍	رفیع احمد صاحب قدوائی ؍	عہ	۳۴	۲۲۴۹ ؍	نیاز صاحب فتحپوری ؍	سے	۵۸	۲۲۷۳ ؍	نواب احمد صاحب ؍	۶ر
۱۱	۲۲۲۶ ؍	حکیم عبدالحسیب صاحب ؍	للعہ	۳۵	۲۲۵۰ ؍	سید نصیرالدین احمد صاحب ؍	عہ	۵۹	۲۲۷۴ ؍	سید احمد حسین صاحب ؍	عہ
۱۲	۲۲۲۷ ؍	محمد عبداللہ صاحب ؍	۶ر	۳۶	۲۲۵۱ ؍	حکیم وحید الدین صاحب رائے بریلی	عہ	۶۰	۲۲۷۵ ؍	رکن الدین خاں صاحب پرنسپل [illegible]	سے
۱۳	۲۲۲۸ ؍	حکیم شمس الدین صاحب ؍	عہ	۳۷	۲۲۵۲ ؍	وحید احمد صاحب ؍	۶ر	۶۱	۲۲۷۶ ؍	وحید الرحمن صاحب لکھنؤ	عہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۲	[illegible]	عبد الجلیل انصاری صاحب لکھنؤ	۶/	۸۶	وی ۲۵۷۰	بشیر الدین صاحب علیگڑھ	۸ہ/	۱۱۰	وی ۲۶۷۴	ابرار حسین صاحب میرٹھ	عہ/
۶۳	۲۵۴۷	حافظ محی الدین صاحب "	۶/	۸۷	۲۵۷۱	محمد حبیب صاحب "	عہ/	۱۱۱	۲۶۷۵	سید محمد یحییٰ صاحب "	عہ/
۶۴	۲۵۴۸	محمد منظر اللہ صاحب "	عہ/	۸۸	۲۶۵۱	فیاض احمد صاحب غازی آباد	عہ/	۱۱۲	۲۶۷۶	مفتی محمد اشفاق صاحب "	۸ہ/
۶۵	۲۵۴۹	محمد حنیف صاحب "	۶/	۸۹	۲۶۵۲	شیخ احمد علی صاحب "	عہ/	۱۱۳	۲۶۷۷	حافظ حفیظ الدین صاحب "	عہ/
۶۶	۲۵۵۰	فاروق احمد صاحب "	۶/	۹۰	۲۶۵۳	خالد نصیر صاحب "	عہ/	۱۱۴	۲۶۷۸	حافظ محمد اسحٰق صاحب "	۸/
۶۷	۲۵۵۱	احمد حسن صاحب "	۶/	۹۱	۲۶۵۴	نادر علی اینڈ کو میرٹھ	للعہ/	۱۱۵	۲۶۷۹	عزیز احمد صاحب نظامی "	عہ/
۶۸	۲۵۵۲	حبیب اللہ خان صاحب علی گڑھ	عہ/	۹۲	۲۶۵۵	محمد مرتضیٰ صاحب نقی "	۸ہ/	۱۱۶	۲۶۸۰	سید محمد مختار حسین صاحب "	۶/
۶۹	۲۵۵۳	حکیم عبد اللہ خان صاحب نصر "	۶/	۹۳	۲۶۵۶	محمد یحییٰ صاحب تنہا "	عہ/	۱۱۷	۲۶۸۲	کپتان عطاء اللہ صاحب "	صہ/
۷۰	۲۵۵۴	محمد بابر مرزا صاحب "	عہ/	۹۴	۲۶۵۷	مفتی محمد طیب صاحب "	عہ/	۱۱۸	۲۶۸۳	سید علی احمد صاحب "	۸/
۷۱	۲۵۵۵	انوار الہدیٰ صاحب "	عہ/	۹۵	۲۶۵۸	حاجی شیخ وحید الدین صاحب "	للعہ/	۱۱۹	۲۶۸۴	قاضی عبد السلیم بخش صاحب "	۸/
۷۲	۲۵۵۶	زاہر قدوائی صاحب "	عہ/	۹۶	۲۶۵۹	محمد اسمٰعیل صاحب "	عہ/	۱۲۰	۲۶۸۵	بندو صاحب "	۱/
۷۳	۲۵۵۷	محمد عقیل صاحب فاروقی "	۴ہ/	۹۷	۲۶۶۰	سجاد حسین صاحب رضوی "	۴/	۱۲۱	۲۶۸۷	مقصود علی خان صاحب "	۸/
۷۴	۲۵۵۸	محمد رفیق صاحب "	صہ/	۹۸	۲۶۶۱	شیخ بشیر الدین صاحب "	للعہ/	۱۲۲	۲۶۸۸	محمد حسنین صاحب زیدی "	۱/
۷۵	۲۵۵۹	اختر حسین صاحب "	عہ/	۹۹	۲۶۶۲	شیخ عبد الغفار صاحب "	۴/	۱۲۳	۲۶۸۹	سید لائق علی صاحب "	۴/
۷۶	۲۵۶۰	محمد یونس صاحب "	۶/	۱۰۰	۲۶۶۴	سید عقیل احمد صاحب "	۴/	۱۲۴	۲۶۹۰	ثریا بیگم صاحبہ "	عہ/
۷۷	۲۵۶۱	مرزا مقبول بیگ صاحب "	عہ/	۱۰۱	۲۶۶۵	حافظ نعیم الدین صاحب "	ے/	۱۲۵	۲۶۹۱	محمد اسرائیل صاحب "	عہ/
۷۸	۲۵۶۲	بیگم رشید احمد صاحب صدیقی "	ے/	۱۰۲	۲۶۶۶	رضی الدین صاحب "	ے/	۱۲۶	۲۶۹۲	ڈاکٹر احمد الدین صاحب "	۶/
۷۹	۲۵۶۳	رشید احمد صاحب صدیقی "	ے/	۱۰۳	۲۶۶۷	عبد الصمد صاحب "	عہ/	۱۲۷	۲۶۹۳	وحید الحسن صاحب "	عہ/
۸۰	۲۵۶۴	آل احمد صاحب سرور "	للعہ/	۱۰۴	۲۶۶۸	شریف احمد صاحب "	عہ/	۱۲۸	۲۶۹۴	طبیس احمد صاحب "	عہ/
۸۱	۲۵۶۵	بیگم عبد اللطیف صاحب "	۶/	۱۰۵	۲۶۶۹	سید فضل شاہ صاحب "	۶/	۱۲۹	۲۶۹۵	ریاض الدین صاحب "	۸/
۸۲	۲۵۶۶	سید شبیر علی صاحب "	صہ/	۱۰۶	۲۶۷۰	سید ریاض الدین احمد صاحب "	صہ/	۱۳۰	۲۶۹۶	مرزا فیروز بخت صاحب غازی آباد	۸/
۸۳	۲۵۶۷	خواجہ عبد الحی صاحب "	ے/	۱۰۷	۲۶۷۱	محمد عزیز اللہ صاحب "	للعہ/	۱۳۱	۲۶۹۷	سید محمد اظہار الحسن صاحب "	۸/
۸۴	۲۵۶۸	خواجہ عبد العلی صاحب "	ے/	۱۰۸	۲۶۷۲	عبد اللطیف صاحب "	۸/	۱۳۲	۲۶۹۸	عبد الرزاق صاحب "	۲/
۸۵	۲۵۶۹	لیڈی راس مسعود صاحب "	للعہ/	۱۰۹	۲۶۷۳	حاجی امیر احمد صاحب "	ے/	۱۳۳	۲۶۹۹	حاجی سراج احمد صاحب "	عہ/

میزان اسا ۳۲۶ [illegible]

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی صاحبان	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی صاحبان	رقم چندہ
		بمبئی		۲۴	۲۱۴۱	ڈاکٹر نذیر احمد صاحب بمبئی	عہ	۲۸	۳۰۴۸	عبدالسلام صاحب بمبئی	۴ر
۱	۲۱۱۸	چودھری صاحب معرفت داؤد برادرز	عہ	۲۵	۲۱۴۲	قاضی بابو صاحب	۸ر	۲۹	۳۰۴۹	عبدالحمید صاحب	۴ر
۲	۲۱۱۹	شیخ انور صاحب	۴ر	۲۶	۲۱۴۳	عثمان حاجی محمد صاحب	عمر			میزان کل [illegible]	
۳	۲۱۲۰	محمد ذکریا صاحب برادرز	۴ر	۲۷	۲۱۴۴	عبدالعزیز غلام نبی صاحب	۴ر			**بنگال**	
۴	۲۱۲۱	حسن میاں کالے سلطان صاحب	عہ	۲۸	۲۱۴۵	سید فضل شاہ صاحب	۸ر	۱	۲۸۴	مسز جیون بخش محمد جاجان صاحب کلکتہ	للعہ
۵	۲۱۲۲	محمد قمر الدین صاحب	۸ر	۲۹	۲۱۴۶	محمد امین محمد بشیر صاحب	عمر	۲	۱۹۷۴	عبدالمجید صاحب انور دلتہ	۸ر
۶	۲۱۲۳	عبدالسلام صاحب	۴ر	۳۰	۲۱۴۷	حبیب رحیم صاحب بابو بھائی	مصر	۳	۱۹۷۶	سعیدہ خاتون صاحبہ	عمر
۷	۲۱۲۴	خلیل الرحمن صاحب	۴ر	۳۱	۲۱۴۸	رحیم اللہ صاحب	۸ر	۴	۱۹۷۸	ملا محمد فضل کریم صاحب	صہ
۸	۲۱۲۵	خلیل شرف الدین صاحب	۴ر	۳۲	۲۱۴۹	ابراہیم عبادی صاحب	۴ر	۵	۱۹۷۹	غلام محمد صاحب	عمر
۹	۲۱۲۶	معین الدین عارف صاحب	عہ	۳۳	۲۱۵۰	قمر بیرشی صاحب	۴ر	۶	۱۹۸۰	محمد فرزل حسین صاحب	۴ر
۱۰	۲۱۲۷	اہلیہ " "	عمر	۳۴	۳۰۵۱	خواجہ احمد عباس صاحب	عہ	۷	۱۹۸۱	شیخ محمد شفیع صاحب	ے
۱۱	۲۱۲۸	ایم اے باسط صاحب	عمر	۳۵	۳۰۵۲	خواجہ غلام جیلانی صاحب	۴ر	۸	۱۹۸۲	محمد تقی صاحب	۴ر
۱۲	۲۱۲۹	عثمان حسین خاں صاحب	عہ	۳۶	۳۰۵۳	ابوبکر صاحب جیونانی	عمر	۹	۱۹۸۳	محمود سعید صاحب	ے
۱۳	۲۱۳۰	عبدالحمید صاحب	۴ر	۳۷	۳۰۵۴	مسٹر کے اے حمید صاحب	۶ر	۱۰	۱۹۸۴	سعیدہ خاتون صاحبہ	عمر
۱۴	۲۱۳۱	عابد علی ولد عاشق علی صاحب	۸ر	۳۸	۳۰۵۵	ڈی زور راغ صاحب	عمر	۱۱	۱۹۸۵	عبدالکریم صاحب	عمر
۱۵	۲۱۳۲	شیخ احمد صاحب سنگے	۴ر	۳۹	۳۰۵۶	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب	۶ر	۱۲	۱۹۸۶	اے ایم خیرادی صاحب	۸ر
۱۶	۲۱۳۳	محمد ابراہیم علی صاحب	۶ر	۴۰	۳۰۵۷	امیر حسن صاحب	۴ر	۱۳	۱۹۸۷	الیف اے خاں صاحب	۸ر
۱۷	۲۱۳۴	اے کے رفیق صاحب	ے	۴۱	۳۰۵۸	حسن میاں کالے سلطان صاحب	عمر	۱۴	۱۹۸۸	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب	۸ر
۱۸	۲۱۳۵	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب	عمر	۴۲	۳۰۵۹	قاضی عبدالرحمن صاحب	۴ر	۱۵	۱۹۸۹	علی محمد عثمان اجمیری صاحب	۸ر
۱۹	۲۱۳۶	عبدالحمید منظوری صاحب	ے	۴۳	۳۰۶۰	شیخ احمد صاحب	۴ر	۱۶	۱۹۹۰	سی آر ایس خاں صاحب	۴ر
۲۰	۲۱۳۷	عبدالقادر صاحب	۸ر	۴۴	۳۰۶۱	محمد ذکریا برادرز	۴ر	۱۷	۱۹۹۱	محمد عثمان اجمیری صاحب	۴ر
۲۱	۲۱۳۸	میر اصغر علی صاحب	عمر	۴۵	۳۰۶۲	چودھری صاحب معرفت داؤد برادرز	عمر	۱۸	۱۹۹۲	سی کے جی خاں صاحب	۴ر
۲۲	۲۱۳۹	سید حسین صاحب	۴ر	۴۶	۳۰۶۳	خلیل الرحمن صاحب	۴ر	۱۹	۱۹۹۳	عبدالوہاب صاحب	۴ر
۲۳	۲۱۴۰	جے ایل پارس صاحب	۴ر	۴۷	۳۰۶۴	خلیل شرف الدین صاحب	۴ر	۲۰	۱۹۹۴	ممتاز الدین صاحب	عمر

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
[illegible]	[illegible]	[illegible] صاحب کلکتہ	عہ
[illegible]	[illegible]	عبدالعزیز صاحب ″	عہ
[illegible]	[illegible]	ضمیر الدین صاحب ″	۲/
[illegible]	[illegible]	محمد سرور صاحب ″	عہ
۲۵	۱۹۹۹	سید کاظم آفندی صاحب ″	عہ
۲۶	۲۰۰۰	سید کشور حسین صاحب زیدی ″	۸/
۲۷	۲۰۰۱	معراج الدین محمد ابراہیم صاحب ″	عہ
		میزان [illegible]	
		پنجاب و سرحد	
۱	۲۰۹	نذیر احمد صاحب کیمبل پور	عہ
۲	۳۱۵	خواجہ غلام السیدین صاحب کشمیر	ے
۳	۳۲۳	دختر عبدالمتین صاحب رہتک	صہ
۴	۱۸۱ ڈی	حیر ابوالحسن صاحب کرنال	۶/
۵	۴۸۲	رحیم الدین صاحب ″	عہ
۶	۴۸۳	کفایت اللہ صاحب ″	عہ
۷	۴۸۴	سمیع اللہ صاحب ″	عہ
۸	۴۸۵	ظہیر الدین صاحب ″	عہ
۹	۴۸۶	لال دین صاحب ″	صہ
۱۰	۴۸۸	نذیر احمد خان صاحب ″	صہ
۱۱	۴۹۰	خواجہ سجاد حسین صاحب پانی پت	عہ
۱۲	۴۹۱	شیخ محمد فاضل صاحب ″	۴/
۱۳	۴۹۲	رشید الاسلام صاحب ″	۸/
۱۴	۴۹۳	منشی اشفاق حسین صاحب ″	۴/
۱۵	۴۹۴	رحیم الدین صاحب ″	۴/

سی پی

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۷۶۰	اسرار احمد صاحب ناگپور	ے
۲	۷۶۱	محمد دین صاحب ″	ے
۳	۷۶۲	عبدالقادر محمد مختار صاحب	صہ
۴	۷۶۳	اے آر احمدی صاحب ″	۶/
۵	۷۶۴	محمد جمال الدین صاحب ″	ے
۶	۷۶۵	عبدالسلام صاحب ″	عہ
۷	۷۶۶	محمد یوسف شریف صاحب	ے
۸	۷۶۷	خواجہ لطیف احمد صاحب امروتی	صہ
۹	۷۶۸	قادر علی صاحب ″	۶/
۱۰	۷۶۹	محمود علی خان صاحب ″	عہ
۱۱	۷۷۰	سلیم عبداللہ صاحب ″	عہ
۱۲	۷۷۲	کریم بھائی رسول صاحب ایوت محل	۶/
۱۳	۷۷۴	رحمت اللہ منشی بھائی صاحب ″	صہ
۱۴	۷۷۳	داؤد عثمان صاحب ″	صہ
۱۵	۷۷۵	سید کریم الدین صاحب ″	صہ
۱۶	۷۷۷	حاجی عثمان حاجی عمر صاحب کارنجہ	صہ
۱۷	۷۷۸	حاجی طیب غنی ساہ محمد صاحبان ″	صہ
۱۸	۷۷۹	محمد حسن صاحب صدیقی ″	صہ
۱۹	۲۲۷۸	سراج احمد صاحب جبلپور	عہ
۲۰	۲۲۷۹	عبدالصمد صاحب ″	ے
۲۱	۲۲۸۰	محمد ایوب خان صاحب ″	عہ
۲۲	۲۲۸۱	احمد علی رجب علی صاحب ″	۶/

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۲۳	۲۲۸۳ ڈی	محمد عبدالمجید صاحب جبلپور	عہ
۲۴	۲۲۸۴	سید امتیاز حسین صاحب ″	ے
۲۵	۲۲۸۵	محمد مقبول الکریم صاحب ″	عہ
۲۶	۲۲۸۶	عبدالجبار خان صاحب ″	ے
		میزان ۹۶/	
		بہار	
۱	۲۹۱	محمد شوکت علی صاحب سہسرام	صہ
۲	۲۵۰۲ ڈی	منظور احسن صاحب گیا	عہ
۳	۲۵۰۴	محمد حبیب صاحب ″	ے
۴	۲۵۰۵	ابوالخیر صاحب ″	ے
۵	۲۵۰۶	لیاقت حسین صاحب ″	۶/
		میزان عہ	
		حیدرآباد دکن	
۱	۳۲۶	مشتاق احمد خان صاحب سکندرآباد	عہ
۲	۳۳۰	اے ایل سعید صاحب حیدرآباد	صہ
۳	۱۵۶۷ ڈی	میر باسط علی صاحب ″	[illegible]
۴	۱۵۶۸	نواب اکبر یار جنگ بہادر صاحب ″	[illegible]
۵	۱۸۸۰	شمس الحسن صاحب زبیری اورنگ آباد	۸/
۶	۱۸۸۱	سید محمود مغربی صاحب ″	۴/
۷	۱۸۸۲	سید صادق علی صاحب ″	۴/
۸	۱۸۸۳	محمد ساجد صاحب ″	۴/
۹	۱۸۸۴	علیم اللہ صاحب ″	۴/
۱۰	۱۸۸۵	حیات اللہ صاحب ″	۴/
۱۱	۱۸۸۶	دتاترے داؤ صاحب ″	۴/

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۱۲	ڈی ۱۰۸۸	محی الدین صاحب اورنگ آباد	۳/	د	یگر			۸	ڈی ۱۱۵۶	تاج الدین صاحب مکہ	۷/
۱۳	۱۰۸۸	دشونا تھ راؤ کھرے صاحب ،	۳/	۱	۲۹۰	عالیمرتبت علی حیدر صاحب [illegible]	۴/	۹	۱۱۵۷	محمد جمیل اردوی صاحب ،	[illegible]
۱۴	۱۰۸۹	بشیر الدین صاحب ،	۳/	۲	۳۰۴	فیضی یونس صاحب ،	۶/	۱۰	۱۱۵۸	محمد حسن مجددی صاحب ،	[illegible]
۱۵	۱۰۹۰	رام لال صاحب ،	۳/	۳	ڈی ۱۱۵۱	احمد سلیمان مرزا صاحب مکہ	[illegible]	۱۱	۱۱۵۹	سید معین الدین احمد [illegible]	[illegible]
		میزان [illegible]		۴	۱۱۵۲	سید عبد الشہنشاہ صاحب نیروبی	عہ/	۱۲	۱۱۶۰	محمد احمد خانصاحب ،	[illegible]
مدراس				۵	۱۱۵۳	ابراہیم کریم بخش صاحب نکورو	صہ/				
۱	۳۲۲	یعقوب حسن صاحب مرحوم مدراس	عہ/	۶	۱۱۵۴	شیخ فضل الٰہی صاحب نیروبی	عہ/			میزان [illegible]	
		میزان عہ		۷	۱۱۵۵	محمد نسیم خانصاحب مکہ	[illegible]				

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۰۵	رشید خاں صاحب دہلی	عہ	۱۱	ڈی ۱۰۰۷	حاجی عمر علان صاحب الوت محل	سے/	۲۱	ڈی ۲۶۸۱	عبد الوحید صاحب میرٹھ	عہ/
۲	۳۳۶	حافظ عبد الرشید خانصاحب مظفرپور	عہ	۱۲	۷۰۶	حاجی نور محمد عیسیٰ صاحب [illegible]	عہ/	۲۲	۲۶۸۶	مشتاق حسین صاحب ،	عہ/
۳	۳۳۷	ولایت حسین صاحب سوار پور	سے/	۱۳	۷۸۶	احسان اللہ خانصاحب کرنال	[illegible]	۲۳	۲۶۶۳	منظور محی الدین صاحب ،	۲/
۴	ڈی ۱۵۶۶	سعد الدین صاحب حیدرآباد دکن	[illegible]	۱۴	۷۰۹	نصیر احمد خانصاحب ،	عہ/	۲۴	۱۰۱۰	لیاقت علیخاں صاحب منیڈو	۸/
۵	۲۵۷۴	عبد الشکور صاحب گیا	ے/	۱۵	۷۹۵	عبد السلام صاحب دہلی	۴/	۲۵	۱۰۱۱	بیگم معظم علیخاں صاحب سوکنہ	۲/
۶	۲۴۶۶	جسٹس محمد اسمٰعیل صاحب الہ آباد	عہ/	۱۶	۷۹۶	والدہ سمیع اللہ صاحب	۴/	۲۶	۱۰۱۴	عبد المجید صاحب تحصیلدار اٹاوہ	صہ/
۷	۲۴۶۷	سر سید عبد الرؤف صاحب ،	عہ/	۱۷	۷۹۷	سلیمہ خاتون سلمہا ،	۴/	۲۷	۲۲۶۷	احمد اسلام خانصاحب دہلی	عہ/
۸	۲۴۶۸	سر شفاعت احمد صاحب ،	عہ/	۱۸	۷۹۸	بیگم احمد اللہ صاحب ،	۴/				
۹	۲۴۷۱	محمد ظہیر احسن صاحب ،	عہ/	۱۹	۷۹۹	بیگم سمیع اللہ صاحب ،	۴/			میزان [illegible]	
۱۰	۲۴۸۲	محمد انور خاں صاحب جبلپور	عہ/	۲۰	۸۰۰	مولوی سمیع اللہ صاحب ،	۴/				

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو اپریل ۱۹۴۰ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۲۰۵	ناظم علی صاحب دہرہ دون
۲	۲۰۶	لال دین صاحب کرنال
۳	۲۰۷	رحمت اللہ صاحب قلعی دہرہ دون
۴	۲۰۸	معین الدین صدیقی صاحب نئی دہلی
۵	۲۰۹	مرزا افضل محمد صاحب "
۶	۲۱۰	محمد یوسف صاحب بٹ شملہ
۷	۲۱۱	بیگم عطاء الرحمن صاحب علی گڈھ
۸	۲۱۲	حاجی عثمان حاجی عربی صاحب کانجہ
۹	۲۱۳	عثمان مستی خاں صاحب رنگون
۱۰	۲۱۴	شیخ محمد بشیر صاحب "
۱۱	۲۱۵	داؤجی دادا بجائی صاحب "
۱۲	۲۱۶	حاجی دادا شریف صاحب "
۱۳	۲۱۷	عبدالاحد صاحب رنگون
۱۴	۲۱۸	اے رحیم صاحب میمو
۱۵	۲۱۹	بابو ابراہیم صاحب رنگون
۱۶	۲۲۰	سید کشفی شاہ صاحب "
۱۷	۲۲۱	سلیمان آدم جی صاحب "

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو اپریل ۱۹۴۰ء میں ہمیں اپنے مہتممین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئے۔ (مرتب)

اپریل ۱۹۴۰ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۳۲	شاہد علی صاحب مع برادران دہلی	صہ/
۲	۳۶۶	خواجہ عبدالمجید خانصاحب "	ے/
۳	۳۸۴	سید ابوالحیات صاحب "	صہ/
۴	-	لیاقت اللہ خاں صاحب "	۶/
۵	۶۰۲ دہلی	سید محمد شفیع صاحب "	۲/
۶	۶۰۳"	حکیم حامد میاں صاحب "	۴/
۷	۶۰۴"	حشمت اللہ خاں صاحب "	۴/
۸	۶۰۵"	لیڈی ڈاکٹر الف ڈی محمود صاحب "	۶/
۹	۶۰۶"	رفیع اللہ خانصاحب "	۸/
۱۰	۶۰۷"	رفیق احمد صاحب "	عہ/
۱۱	۶۰۸"	ڈاکٹر حسین بخش صاحب "	۴/
۱۲	۶۰۹"	حاجی شیخ نھنے عبدالرزاق صاحب "	ے/
۱۳	۶۱۰"	میاں محمد رفیق صاحب "	صہ/
۱۴	۶۱۱"	عبدالخالق شہاب الدین صاحبان "	۶/
۱۵	۶۱۲"	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان	ے/
۱۶	۶۱۳"	آغا محمد امین صاحب "	صہ/
۱۷	۶۱۴"	عبدالرحمٰن صاحب "	۴/
۱۸	۶۱۵"	اے ڈی اطہر صاحب "	عے/
۱۹	۶۱۶"	صوفی اصغر علی صاحب "	عہ/
۲۰	۶۱۷"	معین الدین صاحب صدیقی "	۸/
۲۱	۶۱۸"	محمود علی صاحب علوی "	۶/
۲۲	۶۱۹ دہلی	محمد لٰسین صاحب دہلی	عہ/
۲۳	۶۲۰"	ایچ فضل الرحمٰن صاحب "	صہ/
۲۴	۶۲۱"	حاجی نور الدین صاحب "	۸/
۲۵	۶۲۲"	غفران الدین صاحب "	۸/
۲۶	۶۲۳"	عبدالحکیم حبیب الرحمٰن صاحب "	۴/
۲۷	۶۲۴"	ایم انعام الحق صاحب "	۸/
۲۸	۶۲۵"	عبدالحق سراج الحق صاحبان "	۸/
۲۹	۶۲۶"	مولا بخش مہر دین صاحبان "	عہ/
۳۰	۶۲۷"	محمد احسن صاحب "	۸/
۳۱	۶۲۸"	مرغوب احمد صاحب توفیق "	۶/
۳۲	۶۲۹"	قدیر الدین احمد صاحب "	۶/
۳۳	۶۳۰"	عبدالحی صاحب "	صہ/
۳۴	۶۳۱"	علی احمد صاحب "	عہ/
۳۵	۶۳۲"	محمد تقی صاحب "	۴/
۳۶	۶۳۳"	ایم اکرام الدین صاحب "	۴/
۳۷	۶۳۴"	بشیر بیگ صاحب "	۲/
۳۸	۶۳۵"	احمد حسن خاں صاحب "	۲/
۳۹	۶۳۶"	محمد صدیق صاحب "	عہ/
۴۰	۶۳۷"	رحمت اللہ صاحب "	۴/
۴۱	۶۳۸"	مشتاق احمد صاحب "	عہ/
۴۲	۶۳۹"	عیوض خاں محمد اسمٰعیل خاں "	صہ/
۴۳	۶۴۰ دہلی	عبدالحمید عبدالمجید صاحبان دہلی	۴/
۴۴	۶۴۱"	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان "	عہ/
۴۵	۶۴۲"	ضیاء الدین صاحب "	۸/
۴۶	۶۴۳"	شمس العارفین صاحب "	مہ/
۴۷	۶۴۴"	محمد حسین خادم صاحب "	۸/
۴۸	۶۴۵"	مرزا سلیمان صاحب "	عہ/
۴۹	۶۴۶"	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸/
۵۰	۶۴۷"	محمد محفوظ الٰہی صاحب "	۴/
۵۱	۶۴۸"	حاجی نور محمد صاحب "	۸/
۵۲	۶۴۹"	حفیظ الرحمٰن صاحب "	۴/
۵۳	۶۵۰"	حاجی بشیر احمد صاحب "	۸
۵۴	۶۵۱"	محمود علی صاحب علوی "	۶/
۵۵	۶۵۲"	ڈاکٹر حسین بخش صاحب "	۴/
۵۶	۶۵۳"	شفیع الدین صاحب نیر "	۶/
۵۷	۶۵۴"	صالحہ خاتون صاحبہ "	عہ/
۵۸	۶۵۵"	حاجی رشید احمد صاحب "	للعہ/
۵۹	۶۵۶"	عبدالحکیم صاحب "	عہ/
۶۰	۶۵۷"	محمد حسین خادم صاحب "	۸/
۶۱	۶۵۸"	رفیع اللہ خاں صاحب "	۸/
۶۲	۶۵۹"	شمس العارفین صاحب "	عہ/
۶۳	۶۶۰"	عبدالحق سراج الحق صاحبان	۸/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۴	[illegible]	مشتاق احمد صاحب دہلی	عہ/	۸۸	ڈی ۳۲۸۶	مرغوب احمد صاحب محتسب دہلی	ع/	۱۱۲	ڈی ۳۳۱۰	حنیفا احمد صاحب دہلی	۴/
۶۵	۳۲۶۳ "	حاجی شیخ عبدالرزاق صاحب "	عہ/	۸۹	۳۲۸۷ "	عبدالمغنی صاحب "	عہ/	۱۱۳	۳۳۱۱ "	رحمت اللہ خاں صاحب "	۴/
۶۶	۳۲۶۳ "	[illegible] صاحب "	۴/	۹۰	۳۲۸۸ "	ممتاز الدین صاحب "	عہ/	۱۱۴	۳۳۱۲ "	ایس محمد یوسف صاحب "	۸/
۶۷	۳۲۶۴ "	مکتبہ آفتاب احمد صاحب "	عہ/	۹۱	۳۲۸۹ "	اصغر علی صاحب "	۴/	۱۱۵	۳۳۱۳ "	بیگم محمد یعقوب صاحب "	۸/
۶۸	۳۲۶۵ "	اشتیاق حسین صاحب "	ے/	۹۲	۳۲۹۰ "	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان "	۸/	۱۱۶	۳۳۱۴ "	شجاعت علی صاحب صدیقی "	ع/
۶۹	۳۲۶۶ "	غلام صابر صاحب "	عہ/	۹۳	۳۲۹۱ "	انوار الحق صاحب "	عہ/	۱۱۷	۳۳۱۵ "	زاہد حسین صاحب "	ھ/
۷۰	۳۲۶۷ "	مرزا نیاض علی بیگ صاحب "	۴/	۹۴	۳۲۹۲ "	بشیر احمد صاحب "	۸/	۱۱۸	۳۳۱۶ "	سید غلام حسنین صاحب "	ع/
۷۱	۳۲۶۸ "	عبدالحکیم حبیب الرحمن صاحبان "	۴/	۹۵	۳۲۹۳ "	سلیم الزماں صاحب صدیقی "	ھ/	۱۱۹	۳۳۱۷ "	غلام نبی صاحب "	ھ/
۷۲	۳۲۶۹ "	محمد عارف صاحب "	عہ/	۹۶	۳۲۹۴ "	حاجی نور الدین صاحب "	۸/	۱۲۰	۳۳۱۸ "	محمد جمیل صاحب "	ے/
۷۳	۳۲۷۰ "	شیخ محمد تقی صاحب "	۸/	۹۷	۳۲۹۵ "	عزان الدین صاحب "	۸/	۱۲۱	۳۳۱۹ "	سیڈیو آفس "	ع/
۷۴	۳۲۷۲ "	صبیح الدین احمد صاحب "	عہ/	۹۸	۳۲۹۶ "	محبوب بخش رفیع الدین صاحبان "	عـہ/	۱۲۲	۳۳۲۰ "	ایم محمد دین صاحب "	عـــہ/
۷۵	۳۲۷۳ "	عبدالحق صاحب "	ھ/	۹۹	۳۲۹۷ "	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب "	۴/	۱۲۳	۳۳۲۱ "	محمد علی صاحب "	۸/
۷۶	۳۲۷۴ "	مرزا اسلیمان صاحب "	عہ/	۱۰۰	۳۲۹۸ "	عبدالحمید عبدالمجید صاحبان "	۴/	۱۲۴	۳۳۲۲ "	سید حنیفا الدین صاحب "	۸/
۷۷	۳۲۷۵ "	حاجی عبدالغنی فضل الحق صاحبان "	ع/	۱۰۱	۳۲۹۹ "	محمد تقی صاحب "	۴/	۱۲۵	۳۳۲۳ "	سید شمس الدین صاحب "	۸/
۷۸	۳۲۷۶ "	شیخ رفیع صاحب "	عہ/	۱۰۲	۳۳۰۰ "	اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان "	عہ/	۱۲۶	۳۳۲۴ "	شیخ عبدالرشید صاحب "	۴/
۷۹	۳۲۷۷ "	دفتر رسالہ عصمت "	۸/	۱۰۳	۳۳۰۱ "	جمیل الرحمن صاحب "	ع/	۱۲۷	۳۳۲۵ "	شمس الدین صاحب "	۴/
۸۰	۳۲۷۸ "	سرفراز الحق صاحب "	۴/	۱۰۴	۳۳۰۲ "	محمد ادریس صاحب باڑی "	عہ/	۱۲۸	۳۳۲۶ "	محمد ابراہیم صاحب "	۲/
۸۱	۳۲۷۹ "	حکیم احمد حسن خاں صاحب "	۲/	۱۰۵	۳۳۰۳ "	محمد ایوب صاحب "	۸/	۱۲۹	۳۳۲۷ "	محمد شفیق صاحب "	عہ/
۸۲	۳۲۸۰ "	رحمت اللہ صاحب "	۴/	۱۰۶	۳۳۰۴ "	عبدالغنی صاحب "	عـــہ/	۱۳۰	۳۳۲۸ "	سراج الدین صاحب "	۴/
۸۳	۳۲۸۱ "	بشیر احمد صاحب "	۴/	۱۰۷	۳۳۰۵ "	سید محمد علی صاحب "	عہ/	۱۳۱	۳۳۲۹ "	شمس العارفین صاحب "	۴/
۸۴	۳۲۸۲ "	حفیظ الرحمن صاحب "	۴/	۱۰۸	۳۳۰۶ "	شیخ محمد ادریس صاحب "	۴/	۱۳۲	۳۳۳۰ "	میر عزیز الدین صاحب "	عہ/
۸۵	۳۲۸۳ "	قمر الدین صاحب "	۴/	۱۰۹	۳۳۰۷ "	حکیم عبدالحمید صاحب "	ھ/	۱۳۳	۳۳۳۱ "	فیض محمد صاحب "	عہ/
۸۶	۳۲۸۴ "	محمد انیس الرحمن صاحب "	۴/	۱۱۰	۳۳۰۸ "	محمد شفیع صاحب "	۸/	۱۳۴	۳۳۳۲ "	سید عبداللطیف شاہ صاحب "	۸/
۸۷	۳۲۸۵ "	منور الدین محمد گلزار صاحبان "	ھ/	۱۱۱	۳۳۰۹ "	حاجی عباد اللہ خاں صاحب "	ع/	۱۳۵	۳۳۳۳ "	محمد اقبال حسین صاحب "	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۳۶	۳۳۳۴ ڈی	محمد احمد صاحب دہلی	عمر	۱۶۰	۳۷۵۹ ڈی	ظہیر الدین صاحب دہلی	عمر	۱۸۴	۳۷۸۳ ڈی	صالحہ خاتون صاحبہ دہلی	۸/
۱۳۷	۳۳۳۵	محمد نور خاں صاحب "	۴/	۱۶۱	۳۷۶۰	جمیل احمد صاحب "	۸/	۱۸۵	۱۸۹۱	عبدالرب صاحب "	عمر
۱۳۸	۳۳۳۶	محمد اسمٰعیل صاحب "	۴/	۱۶۲	۳۷۶۱	عبدالحکیم خاں صاحب "	۸/	۱۸۶	۱۸۹۲	حافظ عبدالحکیم صاحب "	۶/
۱۳۹	۳۳۳۷	احمد اسلام خاں صاحب "	عہ	۱۶۳	۳۷۶۲	شیخ محمد یوسف صاحب "	۸/	۱۸۷	۱۸۹۳	ایم طفیل محمد صاحب "	۸/
۱۴۰	۳۳۳۹	غازی عبدالجبار خاں صاحب "	عمر	۱۶۴	۳۷۶۳	محمد یوسف صاحب اللہ والے "	عمر	۱۸۸	۱۸۹۴	خواجہ غلام یٰسین صاحب	عمر
۱۴۱	۳۳۴۰	محمد عبدالرؤف صاحب "	عہ	۱۶۵	۳۷۶۴	خورشید عالم صاحب "	عہ	۱۸۹	۱۸۹۵	سید مرتضیٰ علی صاحب "	عہ
۱۴۲	۳۳۴۱	سعید احمد صاحب "	عمر	۱۶۶	۳۷۶۵	الطاف حسین صاحب "	عمر	۱۹۰	۱۸۹۶	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم "	عمر
۱۴۳	۳۳۴۲	چودھری مہر دین صاحب "	۸/	۱۶۷	۳۷۶۶	ممتاز الدین صاحب "	عمر	۱۹۱	۱۸۹۷	محمد اشرف صاحب "	۸/
۱۴۴	۳۳۴۳	محمد احمد صاحب چاولہ "	عہ	۱۶۸	۳۷۶۷	محمد ادریس صاحب دہلی	عمر	۱۹۲	۱۸۹۸	شیخ کریم بخش صاحب "	عہ
۱۴۵	۳۳۴۴	سکریٹری صاحب برلا ملز "	عہ	۱۶۹	۳۷۶۸	عبدالرحیم صاحب "	۱۲/	۱۹۳	۱۸۹۹	عبدالحق صاحب "	۴/
۱۴۶	۳۳۴۵	زرین خاں صاحب "	۶/	۱۷۰	۳۷۶۹	اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان	عمر	۱۹۴	۱۹۰۰	عبدالرحمٰن صاحب "	۴/
۱۴۷	۳۳۴۶	ملک آفتاب احمد صاحب "	عمر	۱۷۱	۳۷۷۰	محمد انیس الرحمٰن صاحب "	۴/	۱۹۵	۳۹۵۱	معصوم علی صاحب "	۴/
۱۴۸	۳۳۴۷	غلام علی خاں صاحب "	۴/	۱۷۲	۳۷۷۱	محبوب بخش رفیع الدین صاحبان	صر	۱۹۶	۳۹۵۲	میاں محمد صاحب "	عمر
۱۴۹	۳۳۴۸	سعید الرحمٰن صاحب "	۴/	۱۷۳	۳۷۷۲	شیخ محمد ادریس صاحب "	۲/	۱۹۷	۳۹۵۳	تاج الدین صاحب "	عمر
۱۵۰	۳۳۴۹	حکیم شریف الدین خاں صاحب	۴/	۱۷۴	۳۷۷۳	محبوب الٰہی صاحب "	۸/	۱۹۸	۳۹۵۴	ملک غلام حیدر صاحب "	۸/
۱۵۱	۳۳۵۰	سید سلیم الدین صاحب "	۴/	۱۷۵	۳۷۷۴	اصغر علی صاحب "	۴/	۱۹۹	۳۹۵۵	محمد غیور صاحب "	۸/
۱۵۲	۳۳۵۱	حاجی عبدالمغنی فضل الحق صاحبان "	۶/	۱۷۶	۳۷۷۵	اشتیاق حسین صاحب "	عمر	۲۰۰	۳۹۵۶	صوفی غلام قادر صاحب "	۸/
۱۵۳	۳۳۵۲	محمد تقی صاحب "	۴/	۱۷۷	۳۷۷۶	حاجی رشید احمد صاحب "	۶/	۲۰۱	۳۹۵۷	سید ضمیر الحسن صاحب برنی "	۸/
۱۵۴	۳۳۵۳	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب "	۴/	۱۷۸	۳۷۷۷	محمد اشفاق صاحب "	صر	۲۰۲	۳۹۵۸	آغا علی مصطفیٰ صاحب "	۴/
۱۵۵	۳۳۵۴	حاجی عبدالرحمٰن عبدالرحیم صاحبان "	عہ	۱۷۹	۳۷۷۸	انوار الحق صاحب "	۸/	۲۰۳	۳۹۵۹	سید محمد ذاکر صاحب "	۴/
۱۵۶	۳۳۵۵	حافظ شہاب الدین محمد دین صاحبان "	۴/	۱۸۰	۳۷۷۹	نور الحسن صاحب "	عمر	۲۰۴	۳۹۶۰	حبیب الرحمٰن صاحب "	۴/
۱۵۷	۳۳۵۶	احسن حامد علی صاحب "	۸/	۱۸۱	۳۷۸۰	سرفراز الحق صاحب "	۴/	۲۰۵	۳۹۶۱	محمد حشمت علی صاحب "	۶/
۱۵۸	۳۳۵۷	محمد عارف صاحب "	عہ	۱۸۲	۳۷۸۱	مقبول احمد صاحب "	عمر	۲۰۶	۳۹۶۲	عبدالعلی صاحب "	۶/
۱۵۹	۳۳۵۸	منور الدین محمد گلزار صاحبان	صر	۱۸۳	۳۷۸۲	شفیع الدین صاحب نیر "	عمر	۲۰۷	۳۹۶۳	محمد خلیل صاحب "	عہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۲۰۸	۲۵۶۶	اکرام اللہ خانصاحب دہلی	عہ
۲۰۹	[illegible]	غلام حسن صاحب "	سہ
۲۱۰	۲۵۹۹	چودھری محمد سرور صاحب "	للعہ
۲۱۱	۲۵۷۷	عبدالرزاق صاحب "	۶ر
		میزان ۲۱۲ [illegible]	۵ر

یو پی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۵۰	محمود اسلم خانصاحب بلند شہر	۶ر
۲	۳۵۶	عبدالخبیر علی صاحب علیگڑھ	عہ
۳	۳۵۸	محمد اسمٰعیل صاحب متھرا	عہ
۴	۳۷۱	حکیم عطاء الرحمٰن صاحب علیگڑھ	عہ
۵	۳۸۴	حکیم مصباح الاسلام صاحب سنبھل	عہ
۶	ڈاک ۱۰۱۲	رشید احمد صاحب صدیقی علیگڑھ	۶ر
۷	۱۰۱۷	آذر فردائی صاحب "	عہ
۸	۱۰۱۸	عبداللہ خان صاحب نصر "	۶ر
۹	۱۰۱۹	پروفیسر محمد حبیب صاحب "	عہ
۱۰	۱۰۲۰	حکیم عبداللطیف صاحب "	۶ر
۱۱	۱۰۲۱	ڈاکٹر بابر مرزا صاحب "	عہ
۱۲	۱۰۲۲	حبیب اللہ خان صاحب "	عہ
۱۳	۱۰۲۳	لیڈی راس مسعود صاحبہ "	للعہ
۱۴	۱۰۲۴	محمد ظہیر الدین صاحب "	عہ
۱۵	۱۰۲۵	محمد انس خان صاحب "	۶ر
۱۶	۱۰۲۶	عبدالخالق صاحب "	صہ
۱۷	۲۶۰۱	ناظم علی صاحب ڈیرہ دون	عہ
۱۸	۲۶۰۲	اے ای فٹ صاحب "	صہ
۱۹	ڈی ۲۶۰۳	سلطان احمد بیگ صاحب ڈیرہ دون	عہ
۲۰	۲۶۰۴	حافظ محمد یامین صاحب "	صہ
۲۱	۲۶۰۵	حاجی عبدالحکیم صاحب "	عہ
۲۲	۲۶۰۸	کے اے احمد صاحب "	صہ
۲۳	۲۶۰۹	غلام محمد حاضر صاحب "	سہ
۲۴	۲۶۱۰	ممتاز حسین صاحب "	۸ر
		میزان [illegible]	۸ر

بمبئی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	ڈی ۳۰۶۰	عابد علی ولد عاشق علی صاحب بمبئی	عہ
۲	۳۰۶۸	معین الدین صاحب حارث "	صہ
۳	۳۰۶۹	بیگم " "	صہ
۴	۳۰۷۰	ایم اے باسط صاحب "	۶ر
۵	۳۰۷۱	عثمان حسین خان صاحب "	عہ
۶	۳۰۷۲	محمد ابراہیم علی صاحب قزلباش	۶ر
۷	۳۰۷۳	عبدالحمید مظفری صاحب "	عہ
۸	۳۰۷۴	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب "	۶ر
۹	۳۰۷۵	میاں نور علی صاحب جامعی "	عہ
۱۰	۳۰۷۶	اسمٰعیل حجی صاحب "	عہ
۱۱	۳۰۷۷	جے ایل پارس صاحب "	للعہ
۱۲	۳۰۷۸	عبدالکریم صاحب "	عہ
۱۳	۳۰۷۹	عبدالعزیز غلام نبی صاحب "	۶ر
۱۴	۳۰۸۰	شیخ احمد صاحب سنگے "	صہ
۱۵	۳۰۸۱	سید فضل شاہ صاحب "	عہ
۱۶	۳۰۸۲	آئی کے خانصاحب "	صہ
۱۷	ڈی ۳۰۸۳	حبیب نعیم صاحب بارپیٹا بمبئی	عہ
۱۸	۳۰۸۴	خواجہ احمد عباس صاحب "	عہ
۱۹	۳۰۸۵	محمد ابن محمد بشیر صاحب "	عہ
۲۰	۳۰۸۶	حاجی عبداللہ صاحب "	۴ر
۲۱	۳۰۸۷	قاضی عبدالرحمٰن صاحب "	۴ر
۲۲	۳۰۸۸	قاضی بالو صاحب بھیلانی "	۴ر
۲۳	۳۰۸۹	رحیم اللہ صاحب "	۸ر
۲۴	۳۰۹۰	خواجہ غلام جیلانی صاحب	۴ر
۲۵	۳۰۹۱	قمر میرٹھی صاحب "	۴ر
۲۶	۳۰۹۲	یو جے مستری صاحب "	عہ
۲۷	۳۰۹۳	ابراہیم عمادی صاحب "	۴ر
۲۸	۳۰۹۴	مسز کے اے حمید صاحب "	۶ر
۲۹	۳۰۹۵	ڈی زورانغ صاحب "	عہ
۳۰	۳۰۹۶	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب "	۶ر
۳۱	۳۰۹۷	ابوبکر چھوٹانی صاحب "	عہ
۳۲	۳۰۹۸	حسن میاں کالے سلطان صاحب	عہ
۳۳	۳۰۹۹	چودھری لیاقت صاحب منروائز برادرز	عہ
۳۴	۳۱۰۰	شیخ احمد صاحب "	۴ر
۳۵	۳۱۰۱	حافظ زکریا برادرس "	۴ر
۳۶	۳۱۰۲	عبدالسلام صاحب "	۴ر
۳۷	۳۱۰۳	احمد غلام محی الدین صاحب	عہ
۳۸	۳۱۰۴	خلیل شرف الدین صاحب "	۴ر
۳۹	۳۱۰۵	خلیل الرحمٰن صاحب "	۴ر
		میزان ۲۲ للعہ	۴ر

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
پنجاب		**و سرحد**		۳	۲۸۹۸ ڈی	شمس الدین صاحب زبیری افغانستان	ٹہ			**مدراس**	
۱	۲۹۰۴	محمد یوسف صاحب بٹ شنز	ہے	۴	۲۸۹۹	صادق علی صاحب "	۱۲ر	۱	۳۴۹	محمد علی آصف بکری صاحب بنگلور	عہ
۲	۲۹۱۱ ڈی	نذیر حسین صاحب امرتسر	عہ	۵	۲۹۰۰	سید محمود مغربی صاحب "	۱۲ر			میزان	عہ
۳	۲۹۱۲	محمد امین صاحب "	عہ	۶	۲۹۰۱	محمد ساجد صاحب "	۱۲ر			**برما**	
۴	۲۹۱۳	مولا بخش محمد شفیع صاحب "	للعہ	۷	۲۹۰۲	لیم اللہ صاحب "	۱۲ر	۱	۱۱۶۱ ڈی	احمد قاسم صاحب رنگون	عہ
۵	۲۹۱۴	شیخ عبد الخالق صاحب "	۶ر	۸	۲۹۰۳	خواجہ حیات اللہ صاحب "	۱۲ر	۲	۱۱۶۲	عثمان ستی خان صاحب "	۱؍عہ
۶	۲۹۱۵	شیخ عبد الرحیم صاحب "	لعہ	۹	۲۹۰۴	بشیر الدین صاحب "	۹ر	۳	۱۱۶۳	محمد قمر صاحب "	۸ر
۷	۲۹۱۶	حاجی عبد الکریم صاحب "	لعہ	۱۰	۲۹۰۵	محی الدین صاحب "	۹ر	۴	۱۱۶۷	عبد الاحد صاحب "	عہ
۸	۲۹۱۷	نذیر حسین صاحب "	عہ	۱۱	۲۹۰۶	وشنو نارائن راؤ صاحب کھرے	۹ر	۵	۱۱۶۸	اے رحیم صاحب "	عہ
۹	۲۹۱۸	شیخ محمد عمر صاحب "	عہ	۱۲	۲۹۰۷	رام لال صاحب "	۹ر	۶	۱۱۶۹	خان بہادر ابراہیم صاحب "	عہ
۱۰	۲۹۱۹	ڈاکٹر فرزند علی صاحب جالندھر	صہ	۱۳	۲۹۰۸	دتاترے راؤ صاحب "	۹ر	۷	۱۱۷۰	سیٹھ شاہ صاحب نظامی "	ار
۱۱	۲۹۲۰	نذیر اللہ شاہ صاحب "	صہ			میزان	۶۶	۸	۱۱۷۱	سلیمان آدم جی ملا صاحب "	ار
۱۲	۲۹۲۱	بخش الٰہی صاحب "	عہ			**بنگال**				میزان ۱۰۹۵	
۱۳	۲۹۲۲	حبیب احمد صاحب "	ےر	۱	۳۵۹	جیون بخش محمد جان صاحب کلکتہ	۸ر			**دیگر**	
		میزان	۱۱۳			میزان	۸ر	۱	۳۴۸	غلام حسین عبد القادر صاحب جی بڑودہ	عہ
		حیدرآباد دکن				**بہار**		۲	۳۶۸	محمد یونس صاحب بھوپال	۶ر
۱	۳۷۷	اے ایل سعید صاحب حیدرآباد	صہ	۱	۳۶۷	سید محمد رشید صاحب بانکی پور	۶ر	۳	۳۶۹	قاضی علی حید عباسی صاحب "	عہ
۲	۳۸۰	نواب دست محمد خان صاحب "	صہ			میزان	۶ر			میزان	۱۲

عطیات

۱	۳۵۵	عبد الرشید صاحب بڑودہ	ار	۵	۱۱۶۴ جنوری	دادجی دادا بھائی صاحب رنگون	صہ	۹	۲۶۰۰ ڈی	عبد الشکور صاحب دہرہ دون	عہ
۲	۳۶۱	مجید الدین صاحب علیگڈھ	عہ	۶	۱۱۶۵	حاجی داؤد اشرف صاحب "	عہ	۱۰	۲۲۲۸	احمد اسلام خان صاحب دہلی	عہ
۳	۳۷۰	حبیب الحق صاحب الہ آباد	عہ	۷	۱۱۶۶	احمد قاسم کنڈا صاحب "	عہ			میزان ۲۱۴	
۴	۳۸۶	نصر اللہ خان صاحب عزیز لاہور	صہ	۸	۲۶۰۶	رحمت اللہ صاحب نظامی دہرہ دون	عہ				

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ مئی سنہ ۴۴ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۲۲ء	محمد اختر الدین صاحب دہلی	۷	۴۲۸ء	حافظ حفیظ الدین صاحب میرٹھ	۱۳	۴۳۴ء	فرہاد صاحب نئی دہلی
۲	۴۲۳ء	بدر الدین احمد صاحب "	۸	۴۲۹ء	حافظ محمد اسحٰق صاحب "	۱۴	۴۳۵ء	شہاب الدین احمد کرمانی صاحب "
۳	۴۲۴ء	خلیب الرحمن صاحب حیدرآباد دکن	۹	۴۳۰ء	سید مختار حسین صاحب "	۱۵	۴۳۶ء	غلام غوث فریدی صاحب تیارپور
۴	۴۲۵ء	محمود خاں امیر خاں صاحب عثمان آباد	۱۰	۴۳۱ء	عبدالوحید صاحب "	۱۶	۴۳۷ء	حاجی محمد حسن صاحب بالوپور
۵	۴۲۶ء	شیخ عبدالغفار صاحب میرٹھ	۱۱	۴۳۲ء	کپتان عطاء اللہ صاحب "			
۶	۴۲۷ء	ابرار حسین صاحب "	۱۲	۴۳۳ء	عبدالغفور چودھری صاحب دہلی			

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو مئی سنہ ۴۴ء میں ہمیں اپنے مہتمین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے، دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے (مرتب)

مئی سنہ ۴۴ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۹۱	شاہ علی صاحب اینڈ برادرس دہلی	صہ/	۲	۳۹۸	خواجہ عبدالمجید خاں صاحب دہلی	۷/	۳	۴۰۵	مرغوب احمد صاحب توفیق دہلی	۶/

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۴	۱۸۱۴	لیاقت اللہ خانصاحب نئی دہلی	صہ/	۲۸	ذی ۳۸۰۷	حاجی اللہ بخش محمد بخش صاحبان	ے	۵۲	ذی ۳۸۳۳	شہاب الدین محمد گلزار صاحبان دہلی	صہ/
۵	ذی ۳۷۸۴	حکیم عبدالحمید خانصاحب دہلی	صہ/	۲۹	۳۸۰۸	عبدالخالق شہاب الدین صاحبان	کہ/	۵۳	۳۸۳۴	عیوض محمد اسمٰعیل خانصاحب ″	صہ/
۶	۳۷۸۵	حاجی عباد اللہ خاں صاحب ″	کہ/	۳۰	۳۸۰۹	میاں محمد رفیق صاحب ″	صہ/	۵۴	۳۸۳۵	محمد عارف صاحب ″	عہ/
۷	۳۷۸۶	منشی حفیظ الدین صاحب ″	۴/	۳۱	۳۸۱۰	خورشید عالم صاحب ″	عہ/	۵۵	۳۸۳۶	عبداللطیف صاحب ″	عہ/
۸	۳۷۸۷	رحمت اللہ خاں صاحب ″	۴/	۳۲	۳۸۱۱	ارشاد حسین صاحب ″	۴/	۵۶	۳۸۳۷	قدیر الدین احمد صاحب ″	عہ/
۹	۳۷۸۸	حاجی نور الدین صاحب ″	۸/	۳۳	۳۸۱۲	حشمت اللہ صاحب ″	۴/	۵۷	۳۸۳۸	ڈاکٹر حسین بخش صاحب ″	۴/
۱۰	۳۷۸۹	غفران الدین صاحب ″	۸/	۳۴	۳۸۱۳	حکیم حامد میاں صاحب ″	۴/	۵۸	۳۸۳۹	محمد اسمٰعیل صاحب ″	۴/
۱۱	۳۷۹۰	محمد علی صاحب ″	۸/	۳۵	۳۸۱۴	حکیم احمد حسن خانصاحب ″	۲/	۵۹	۳۸۴۰	قمر الدین صاحب ″	۴/
۱۲	۳۷۹۱	سید ضیاء الدین صاحب ″	۸/	۳۶	۳۸۱۵	سید محمد شفیع صاحب ″	۲/	۶۰	۳۸۴۱	محمود علی صاحب علوی ″	کہ/
۱۳	۳۷۹۲	سید شمس الدین صاحب ″	۸/	۳۷	۳۸۱۶	سعید الرحمٰن صاحب ″	۴/	۶۱	۳۸۴۲	خواجہ غلام السبطین صاحب ″	کہ/
۱۴	۳۷۹۳	مرزا افضل محمد صاحب ″	عہ/	۳۸	۳۸۱۷	حکیم شریف الدین صاحب ″	۴/	۶۲	۳۸۴۳	ایچ فضل الرحمٰن صاحب ″	صہ/
۱۵	۳۷۹۴	سید غلام حسنین صاحب ″	کہ/	۳۹	۳۸۱۸	احمد اسلام خاں صاحب ″	عہ	۶۳	۳۸۴۴	زرین خانصاحب ″	کہ/
۱۶	۳۷۹۵	شجاعت علی صاحب ″	کہ/	۴۰	۳۸۲۰	تنظیم الحق صاحب ″	عہ/	۶۴	۳۸۴۵	ایم محمد دین صاحب ″	عہ/
۱۷	۳۷۹۶	میر عزیز الدین صاحب ″	عہ/	۴۱	۳۸۲۲	ضیاء الدین صاحب ″	۲/	۶۵	۳۸۴۶	ایم انعام الحق صاحب ″	۴/
۱۸	۳۷۹۷	محلہ ریڈیو آفس ″	کہ/	۴۲	۳۸۲۳	محمد احمد صاحب ″	عہ/	۶۶	۳۸۴۷	حافظ عبدالحکیم حبیب الرحمٰن صاحبان ″	۴/
۱۹	۳۷۹۸	طاہر علی صاحب ″	کہ/	۴۳	۳۸۲۴	محمد شفیع صاحب ″	۸/	۶۷	۳۸۴۸	عبدالحق سراج الحق صاحبان ″	عہ/
۲۰	۳۷۹۹	رفیق احمد صاحب ″	عہ/	۴۴	۳۸۲۵	فیض محمد صاحب ″	۸/	۶۸	۳۸۴۹	عبدالغنی فضل الحق صاحبان ″	کہ/
۲۱	۳۸۰۰	کلو صاحب ″	۴/	۴۵	۳۸۲۶	جمیل احمد صاحب ″	۸/	۶۹	۳۸۵۰	لیڈی ڈاکٹر الیف ڈی محمود صاحبہ	عہ/
۲۲	۳۸۰۱	ناصر حسین صاحب ″	۸/	۴۶	۳۸۲۷	محمد محفوظ الٰہی صاحب ″	۴/	۷۰	۴۰۰۱	محمد ادریس صاحب باڑی ″	عہ/
۲۳	۳۸۰۲	محمد ابراہیم صاحب ″	۲/	۴۷	۳۸۲۸	ملک آفتاب احمد صاحب ″	عہ/	۷۱	۴۰۰۲	عبدالرحیم صاحب ″	۴/
۲۴	۳۸۰۳	شمس الدین صاحب ″	۴/	۴۸	۳۸۲۹	حافظ حنیف الدین صاحب ″	کہ/	۷۲	۴۰۰۳	عبدالحق صاحب ″	صہ/
۲۵	۳۸۰۴	زرین خاں صاحب ″	کہ/	۴۹	۳۸۳۰	عبدالرحمٰن صاحب ″	۸/	۷۳	۴۰۰۴	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸/
۲۶	۳۸۰۵	الٰہی بخش مہر دین صاحبان ″	عہ/	۵۰	۳۸۳۱	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان ″	عہ/	۷۴	۴۰۰۵	حاجی بشیر احمد صاحب ″	۸/
۲۷	۳۸۰۶	محمد احسن صاحب ″	۸/	۵۱	۳۸۳۲	عبدالجلیل صاحب ″	۴/	۷۵	۴۰۰۶	قاضی عبدالجبار صاحب ″	صہ/

نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	قیمت موصولہ	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	قیمت موصولہ	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	قیمت موصولہ
۷۶	۴۰۰۷	[illegible] حسن صاحب دہلی	صہ	۱۰۰	ڈی ۴۰۳۲	حکیم مسعود حسن صاحب دہلی	۸ر	۱۲۴	ڈی ۳۹۸۴	بیگم حامد علی صاحب مرحوم دہلی	عہ
۷۷	۴۰۰۸	حاجی عبدالرحمن عبدالرحیم صاحبان	عہ	۱۰۱	۴۰۳۳	مشتاق احمد صاحب "	عہ	۱۲۵	۳۹۸۵	کریم بخش صاحب "	عہ
۷۸	۴۰۰۹	سراج الدین صاحب "	۴ر	۱۰۲	۴۰۳۴	شہاب الدین محمد دین صاحبان	۲ر	۱۲۶	۳۹۸۶	محمد خلیل صاحب "	عہ
۷۹	۴۰۱۰	محبوب بخش رفیع الدین صاحبان	صہ	۱۰۳	۴۰۳۵	حافظ سراج احمد صاحب "	۴ر	۱۲۷	۳۹۸۷	محمد سرور صاحب "	عہ
۸۰	۴۰۱۱	محمد نواز خان صاحب "	۴ر	۱۰۴	۴۰۳۶	حکیم عزیز الدین صاحب "	۸ر			میزان ۱۶۰ مالہ	
۸۱	۴۰۱۲	محمد احمد صاحب "	عہ	۱۰۵	۴۰۳۷	شیخ ننھے عبدالرزاق صاحبان "	عہ			**یو پی**	
۸۲	۴۰۱۳	رفیع اللہ خانصاحب "	۸ر	۱۰۶	۴۰۳۸	شمس العارفین صاحب "	عہ	۱	۴۰۶	محمد وسیم صاحب لکھنؤ	عہ
۸۳	۴۰۱۴	شیخ محمد رفیع صاحب "	۸ر	۱۰۷	۴۰۳۹	کلو صاحب "	۴ر	۲	ڈی ۱۰۲۷	قاضی محمد یونس صاحب علیگڑھ	عہ
۸۴	۴۰۱۵	مرزا سلیمان صاحب "	عہ	۱۰۸	۴۰۴۰	محمد ادریس صاحب "	۲ر	۳	۱۰۲۸	حبیب اللہ خانصاحب "	عہ
۸۵	۴۰۱۶	دفتر رسالہ عصمت "	۸ر	۱۰۹	۴۰۴۱	شمس العارفین صاحب "	۴ر	۴	۱۰۲۹	بابر مرزا صاحب "	عہ
۸۶	۴۰۱۷	سرفراز الحق صاحب "	۴ر	۱۱۰	۴۰۴۲	شیخ محمد تقی صاحب "	۴ر	۵	۱۰۳۰	ازہر قدوائی صاحب	عہ
۸۷	۴۰۱۸	حاجی رشید احمد صاحب "	۶ر	۱۱۱	۴۰۴۳	محمد تقی صاحب "	۴ر	۶	۱۰۳۱	اختر حسین صاحب "	عہ
۸۸	۴۰۱۹	مرزا فیاض بیگ صاحب "	۴ر	۱۱۲	۴۰۴۴	ممتاز الدین صاحب "	عہ	۷	۱۰۳۲	طاہر رضوی صاحب "	سے
۸۹	۴۰۲۰	عبدالکریم صاحب "	عہ	۱۱۳	۴۰۴۵	انوار الحق صاحب "	عہ	۸	۱۰۳۳	عظمت الٰہی صاحب زبیری "	سے
۹۰	۴۰۲۱	حاجی اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان "	عہ	۱۱۴	۴۰۴۶	نور الحسن صاحب "	عہ	۹	۱۰۳۴	خواجہ عبدالعلی صاحب "	عہ
۹۱	۴۰۲۲	شیخ سلیم الزماں صاحب "	صہ	۱۱۵	۴۰۴۷	محمد احمد صاحب "	۸ر	۱۰	۱۰۳۵	حکیم عبداللطیف صاحب "	۶ر
۹۲	۴۰۲۴	علی احمد صاحب "	عہ	۱۱۶	۴۰۴۸	مقبول احمد صاحب "	عہ	۱۱	۱۰۶۷	سید سلیمان صاحب ندوی اعظم گڑھ	للعہ
۹۳	[illegible]	آفتاب الدین صاحب "	عہ	۱۱۷	۴۰۴۹	عبدالغنی صاحب "	عہ	۱۲	۱۰۶۸	محمد عزیز صاحب "	عہ
۹۴	۴۰۲۶	محمد زبیر صاحب قریشی "	عہ ۸ر	۱۱۸	۴۰۵۰	اصغر علی صاحب "	۸ر	۱۳	۱۰۶۹	" "	عہ
۹۵	۴۰۲۷	محمد صدیق صاحب "	عہ	۱۱۹	۳۹۷۹	عبدالرب صاحب "	عہ	۱۴	۱۰۷۰	بشیر احمد صاحب "	عہ
۹۶	۴۰۲۸	رحمت اللہ صاحب "	۴ر	۱۲۰	۳۹۸۰	حافظ عبدالحکیم صاحب "	۶ر	۱۵	۱۰۷۱	عبدالغفور صاحب "	صہ
۹۷	۴۰۲۹	حاجی عبدالحمید عبدالمجید صاحبان "	۴ر	۱۲۱	۳۹۸۱	ایم طفیل محمد صاحب "	۸ر			میزان ۳۶ للعہ	
۹۸	۴۰۳۰	میاں غلام علی خان صاحب "	۴ر	۱۲۲	۳۹۸۲	خواجہ غلام لیٰسین صاحب "	عہ			**بمبئی**	
۹۹	۴۰۳۱	محمد حسین خادم صاحب "	۸ر	۱۲۳	۳۹۸۳	سید مرتضیٰ علی صاحب "	عہ	۱	۲۹۳	عبدالرشید خانصاحب احمد آباد	سے

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۲	ڈی ۳۱۰۶	عبدالحمید صاحب بمبئی	۴/
۳	〃 ۳۱۰۷	امیر حسن صاحب 〃	۴/
۴	〃 ۳۱۰۸	معین الدین حارث صاحب 〃	عہ/
۵	〃 ۳۱۰۹	بیگم 〃	۴/
۶	〃 ۳۱۱۰	ایچ اے باسط صاحب 〃	عہ/
۷	〃 ۳۱۱۱	عثمان حسین خان صاحب 〃	عہ/
۸	〃 ۳۱۱۲	محمد ابراہیم علی صاحب 〃	۶/
۹	〃 ۳۱۱۳	عبدالحمید صاحب مظفری 〃	عہ/
۱۰	〃 ۳۱۱۴	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب 〃	عہ/
۱۱	〃 ۳۱۱۵	اسمٰعیل سبجی صاحب 〃	۴/
۱۲	〃 ۳۱۱۶	جے ایل پارس صاحب 〃	۴/
۱۳	〃 ۳۱۱۷	سید حسین صاحب 〃	۸/
۱۴	〃 ۳۱۱۸	میر اصغر علی صاحب 〃	عہ/
۱۵	〃 ۳۱۱۹	حبیب رحیم پار رہیا صاحب 〃	سے/
۱۶	〃 ۳۱۲۰	عابد علی ولد عاشق علی صاحب 〃	۸/
۱۷	〃 ۳۱۲۱	قاضی بابو صاحب 〃	۴/
۱۸	〃 ۳۱۲۲	قاضی عبدالرحمٰن صاحب 〃	۴/
۱۹	〃 ۳۱۲۳	محمد امین محمد بشیر صاحب 〃	عہ/
۲۰	〃 ۳۱۲۴	ابوبکر چھوٹانی صاحب 〃	عہ/
۲۱	〃 ۳۱۲۵	سید فضل شاہ صاحب 〃	۸/
۲۲	〃 ۳۱۲۶	خواجہ احمد عباس صاحب 〃	عہ/
۲۳	〃 ۳۱۲۷	مسز کے اے حمید صاحب 〃	۶/
۲۴	〃 ۳۱۲۸	ڈی زوراغ صاحب 〃	عہ/
۲۵	〃 ۳۱۲۹	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب 〃	۶/
۲۶	ڈی ۳۱۳۰	شیخ احمد صاحب بمبئی	۴/
۲۷	〃 ۳۱۳۱	سید حاجی عبداللہ صاحب 〃	۴/
۲۸	〃 ۳۱۳۲	خواجہ غلام جیلانی صاحب 〃	۴/
۲۹	〃 ۳۱۳۳	حسن میاں کلے سلطان صاحب	عہ/
۳۰	〃 ۳۱۳۴	چودھری صاحب معرفت دارالتجارت	عہ/
۳۱	〃 ۳۱۳۵	خلیل شرف الدین صاحب 〃	۴/
۳۲	〃 ۳۱۳۶	شیخ احمد صاحب 〃	۴/
۳۳	〃 ۳۱۳۷	عبدالسلام صاحب 〃	۴/
		میزان ۳۲ ...	

بنگال

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۹۲	مسز جیونی بخش محمد جان صاحب کلکتہ	۱۸/
۲	ڈی ۲۴۲۴	شیخ محمد صدیق صاحب 〃	سے/
۳	〃 ۲۴۲۵	عبدالمنان صاحب 〃	۶/
۴	〃 ۲۴۲۶	حاجی عبدالوہاب صاحب 〃	۶/
۵	〃 ۲۴۲۷	مولوی مشتاق احمد صاحب 〃	۱۵/
۶	〃 ۲۴۲۸	محمد نقی صاحب 〃	عہ/
۷	〃 ۲۴۲۹	ایم رحمٰن اینڈ کو 〃	عہ/
۸	〃 ۲۴۳۰	محمد صالحین صاحب 〃	للعہ/
۹	〃 ۲۴۳۱	محمد احمد صاحب 〃	۶/
۱۰	〃 ۲۴۳۲	عبدالخالق عبدالرشید صاحبان 〃	عہ/
		میزان ۲۶۶ ۱۸ ...	

دیگر

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۹۵	محمد یونس صاحب بھوپال	۶/
۲	۴۰۳	قاضی علی حیدر صاحب عباسی 〃	۴/
۳	ڈی ۲۴۳۳	ڈاکٹر محمد ... صاحب بھوپال	...
۴	〃 ۲۴۳۴	امین الملک سلام الدین صاحب 〃	صہ/
۵	〃 ۲۴۳۵	زین الملک سید منصب علی صاحب 〃	للعہ/
۶	〃 ۲۴۳۶	معتمد الدولہ سید سخاوت حسین صاحب 〃	۶/
۷	〃 ۲۴۳۷	قاضی ولی محمد صاحب 〃	سے/
۸	〃 ۲۴۳۸	راجہ اودھ نراین صاحب 〃	سے/
۹	〃 ۲۴۳۹	سردار معظم ابراہیم خان صاحب 〃	للعہ/
۱۰	〃 ۲۴۴۰	ایم اختر علی خان صاحب 〃	ے/
۱۱	〃 ۲۴۴۱	ایم ایم حیات صاحب 〃	صہ/
۱۲	〃 ۲۴۴۲	خان صاحب محمد حسام الدین صاحب	ے/
۱۳	〃 ۲۴۴۳	ایس اے رحمٰن صاحب 〃	للعہ/
۱۴	〃 ۲۴۴۴	لفٹنٹ سید جمیل الرحمٰن صاحب 〃	صہ/
۱۵	〃 ۲۴۴۵	سید اصغر حسن صاحب 〃	للعہ/
۱۶	〃 ۲۴۴۶	کے الف حیدر صاحب 〃	ے/
۱۷	〃 ۲۴۴۷	چودھری محمد اطہر صاحب 〃	صہ/
		میزان ...	

پنجاب و سرحد

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۹۴	خواجہ غلام السیدین صاحب جموں	صہ/
		میزان عہ/	

بہار

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	ڈی ۲۴۲۳	سید حیدر امام صاحب پٹنہ	صہ/
		میزان صہ/	

حیدرآباد دکن

نمبر شمار	خریداری نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۴۱۲	مشتاق احمد خان صاحب سکندرآباد دکن	۹/
		میزان ...	

(بقیہ بر صفحہ ۱۲)

کے لئے طوطوں کی تعلیم کے نتائج بالکل تباہ کن ہوتے ہیں۔ صحیح تعلیم کے لئے لازم ہے کہ طلبہ کے سامنے مختلف قسم کے مشاغل ہوں جس میں فکر اور تخیل دونوں کو آزادی کے ساتھ اظہار کے مواقع حاصل ہوں، جس میں ادب، آرٹ اور سائنس کے وہ تمام خزانے موجود ہوں جو انسانوں کی دماغی اور روحانی تربیت کے لئے ضروری ہیں جس میں ان کو خود اعتمادی جدت اور رائے کے ساتھ کام کرنے کی ترغیب ہو۔ تاکہ وہ تعلیم حاصل کر کے اپنی قوم اور ملک کے کارکن، مفید اور عملی رکن بن سکیں جو مجبوروں کی طرح صبر نہ کریں بلکہ اپنی صلاحیت سے اپنے گردونواح کی زندگی کو متاثر کریں۔ اس قسم شخصیت کی تشکیل میں طوطوں کا طریقۂ تعلیم سراسر مضر ہے۔ اس کے لئے انگریزی بولنا کافی نہیں بلکہ اس علمی قوت کو حاصل کرنے کی ضرورت ہے جو تمام علوم کے سربستہ رازوں کو کھول دیتی ہے اور جس کی مدد سے انسان اقلیم علم کو اپنی کوشش سے تسخیر کر سکتا ہے اس کے لئے گویا فون ریکارڈ جیسے معلم کی ضرورت نہیں بلکہ ایسے معلم درکار ہیں جن کو تجربہ کرنے کا شوق اور جدت پیدا کرنے کی صلاحیت ہو اور بچوں کی ذہنی زندگی کو سمجھ کر اس کے مطابق اپنے طریقۂ تعلیم میں تبدیلی اور ترمیم کر کے اس کے لئے جلوہ گر و شاداب حافظہ کو تیز کرنا کافی نہیں بلکہ استدلال، فیصلہ، تخیل اور اس قسم کی اعلیٰ دماغی قوتوں کی تربیت کی ضرورت ہے جن کے لئے حافظہ کی حیثیت محض ایک خادم کی ہے۔ ہمارے لئے اس سے بلند تر نصب العین کیا ہو سکتا ہے کہ ہم اس معنی خیز اور خیالی شخصیت کی نشوونما کے لئے اپنی کوششیں وقف کر دیں۔

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	ڈی ۲۳۰۴	عبد الجلیل صاحب رامپور	۵ر	۱۰	ڈی ۱۵۶۹	والدہ محمد فاروق صاحب "	سے	۱۹	ڈی ۲۹۵۴	سید نذیر احمد شاہ صاحب کشمیر	صر
۲	۲۵۰۰	غلام احمد خاں صاحب قائم گنج	عہ	۱۱	۱۵۷۷	حاجی عبد اللطیف صاحب "	۵ر	۲۰	۲۹۵۵	مکٹ پرشاد صاحب "	صہ
۳	۲۵۰۹	عبد الشاہ خاں صاحب "	[illegible]	۱۲	۱۲۵۱	سید سلطان صاحب حسن آباد	عہ	۲۱	۲۹۵۶	خان بہادر عبد العزیز صاحب "	سہ
۴	۲۵۹۳	والدہ کبیر خاں صاحب "	۸ر	۱۳	۱۲۵۹	محمد عباس صاحب بمبئی "	صر	۲۲	۲۹۵۸	آغا رکشن صاحب کچلو سری نگر	معہ
۵	[illegible]	فاطمہ معین الدین صاحب "	عہ	۱۴	۱۲۹۰	احمد شیر شاہ خاں صاحب "	۸ر	۲۳	۲۹۵۹	اسٹاف اسلامیہ کالج پشاور	عہ ۸ر
۶	۲۵۹۹	منظور احمد خاں صاحب "	۵ر	۱۵	۲۲۵۰	آمنہ بیگم بنت الملا عتمند خاں صاحب	سے	۲۴	۲۹۶۰	خان خاناں صاحب "	۸ر
۷	۲۶۰۰	سید عبد الجلیل صاحب "	عہ	۱۶	ڈی ۲۰۵۹	رحیم الدین صاحب کلکتہ	۵ر ۸ر	۲۵	۲۹۶۲	سردار محمد اورنگ زیب خاں صاحب پشاور	صہ
۸	[illegible]	محمد عثمان خاں صاحب "	عہ	۱۷	۲۲۹۶	ابراہیم اسحٰق صاحب بمبئی	عہ				
۹	۲۶۰۶	محمد شفیع خاں صاحب "	عہ	۱۸	۲۵۰۰	نیاز احمد صاحب کشمیر	صر			میزان	۸ر ماعہ

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو جون ۱۹۴۰ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسمائے گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسمائے گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسمائے گرامی جناب
۱	۲۳۸ ،	سید جمیل الرحمن صاحب بھوپال	۱۰	۲۴۷ ،	احمد شکوہ صاحب لکھنؤ	۱۹	۲۵۶ ،	نظام الدین صاحب دہلی
۲	۲۳۹ ،	سید منور حسین صاحب بمبئی "	۱۱	۲۴۸ ،	ڈاکٹر ایس ایم الہیٰ صاحب نینی تال	۲۰	۲۵۷ ،	محمد صدیق صاحب "
۳	۲۴۰ ،	محمود علی خاں صاحب "	۱۲	۲۴۹ ،	محمد عبد الطالع صاحب فریدی "	۲۱	۲۵۸ ،	شیخ عبد القیوم صاحب نینی تال
۴	۲۴۱ ،	چودہری اکبر علی صاحب رامپور	۱۳	۲۵۰ ،	محمد ادریس صاحب ہیڈ برانزر "	۲۲	۲۵۹ ،	محمد انور شیخ صاحب سری نگر
۵	۲۴۲ ،	مولوی محسن علی صاحب لکھنؤ	۱۴	۲۵۱ ،	منشی شمس الدین صاحب "	۲۳	۲۶۰ ،	سید محمد حسن احسن طباطبائی لکھنؤ
۶	۲۴۳ ،	ایس عبد الواحد صاحب ہیڈ کو نینی تال	۱۵	۲۵۲ ،	ریاض الدین فیاض الدین صاحبان "	۲۴	۲۶۱ ،	بیگم وہاج الدین صاحبہ
۷	۲۴۴ ،	امجد علی شاہ صاحب "	۱۶	۲۵۳ ،	حافظ علاء الدین صاحب "	۲۵	۲۶۲ ،	عبد القیوم خاں صاحب نینی تال
۸	۲۴۵ ،	سرفراز علی صاحب "	۱۷	۲۵۴ ،	افتخار احمد عبد العزیز صاحبان "	۲۶	۲۶۳ ،	نواب سلام اللہ خاں صاحب بسہچہ
۹	۲۴۶ ،	سید محمد احمد رضوی صاحب "	۱۸	۲۵۵ ،	مجیب الرحمن صاحب دہلی	۲۷	۲۶۴ ،	کرنل سلامت اللہ صاحب لکھنؤ

مستقل امداد وعطیات

ذیل کی رقوم جو جون ۴۰ء میں ہمیں اپنے مہتمین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصول یابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے آئندہ مہینے میں منسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے۔

(مرتب)

جون سنہ ۱۹۴۰ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۲۵	سیٹھ شاہ جمال صاحب مع برادر دہلی	صہ	۲۲	۱۱۱۸م نئی	حکیم احمد حسن خانصاحب دہلی	۲ر	۴۳	۱۲۰م دہلی	عبدالرحمٰن صاحب دہلی	۸ر
۲	۲۲۶	محمد عبدالمجید خاں صاحب "	سے	۲۳	۱۱۱۹م"	حکیم عبدالرزاق صاحب نظامی "	۸ر	۴۴	۱۱۲۸م"	علاؤالدین اینڈ یار ہیڈیو "	۶ر
۳	۲۶۰	میاں محمد صاحب نئی "	۶ر	۲۴	۱۱۲۰م"	سید محمد شفیع صاحب "	۲ر	۴۵	۱۱۲۹م"	حاجی نادر بخش صاحب "	سے
۴	۲۶۱	معصوم علی صاحب "	۸ر	۲۵	۱۱۲۱م"	حکیم شریف الدین خانصاحب "	۴ر	۴۶	۱۱۴۰م"	ظہیرالدین صاحب "	عہ
۵	۱۰۰۱م شمالی	ایم اکرام الدین صاحب دہلی	۴ر	۲۶	۱۱۲۲م"	سعیدالرحمٰن صاحب "	۴ر	۴۷	۱۱۷۱م"	سید عبداللطیف شاہ صاحب "	۸ر
۶	۱۰۰۲م"	حکیم عبدالحمید خاں صاحب "	صہ	۲۷	۱۱۲۳م"	محمد شفیع صاحب "	۸ر	۴۸	۱۱۴۲م"	محمد اسمٰعیل صاحب "	۴ر
۷	۱۰۰۳م"	محمد جمیل صاحب "	۴ر	۲۸	۱۱۲۴م"	میاں غلام علی خانصاحب "	۴ر	۴۹	۱۱۴۳م"	محمد ایوب صاحب "	۸ر
۸	۱۰۰۴م"	محمد اقبال حسین صاحب "	عہ	۲۹	۱۱۲۵م"	محمد فاروق صاحب "	۱۲ر	۵۰	۱۱۴۴م"	بشیر احمد صاحب "	۴ر
۹	۱۰۰۵م"	فضل الحق صاحب "	۴ر	۳۰	۱۱۲۶م"	غلام غوث فرید صاحب "	۸ر	۵۱	۱۱۴۵م"	ایچ فضل الرحمٰن صاحب "	صہ
۱۰	۱۰۰۶م"	سید حفیظ الدین صاحب "	۸ر	۳۱	۱۱۲۷م"	شہاب الدین احمد صاحب "	عہ	۵۲	۱۱۴۶م"	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان "	عہ
۱۱	۱۰۰۷م"	سید شمس الدین صاحب "	۸ر	۳۲	۱۱۲۸م"	خواجہ سرور حسین صاحب "	۱ے	۵۳	۱۱۴۷م"	حافظ عبدالجلیل صاحب نئی	۲ر
۱۲	۱۰۰۸م"	سید غلام حسین صاحب "	عہ	۳۳	۱۱۲۹م"	محمد احسن صاحب "	۸ر	۵۴	۱۱۴۸م"	حاجی عبدالرحمٰن عبدالرحیم صاحب	عہ
۱۳	۱۰۰۹م"	طاہر علی صاحب "	عہ	۳۴	۱۵۰۲"	نظام الدین صاحب "	عہ	۵۵	۲۰۵۱"	سراج الدین صاحب "	۴ر
۱۴	۱۱۱۰م"	مرزا افضل محمد صاحب "	۸ر	۳۵	۱۵۰۱"	مجیب الرحمٰن صاحب "	صہ	۵۶	۲۰۵۲"	ایم محمد دین صاحب "	عہ
۱۵	۱۱۱۱م"	محمد بدرالدین احمد صاحب "	صہ	۳۶	۱۱۳۰م"	محمد عبدالخالق صاحب "	۶ر	۵۷	۲۰۵۳"	حافظ عبدالحکیم صاحب "	۴ر
۱۶	۱۱۱۲م"	حاجی عباد اللہ خاں صاحب "	۶ر	۳۷	۱۱۳۱م"	میاں محمد رفیق صاحب "	صہ	۵۸	۲۰۵۴"	اشتیاق حسین قریشی صاحب	عا
۱۷	۱۱۱۳م"	حفیظ احمد صاحب "	۴ر	۳۸	۱۱۳۲م"	خورشید عالم صاحب "	عہ	۵۹	۲۰۵۵"	ملک آفتاب احمد صاحب "	عہ
۱۸	۱۱۱۴م"	رحمت اللہ خاں صاحب "	۴ر	۳۹	۱۱۳۳م"	حاجی منورالدین صاحب "	صہ	۶۰	۲۰۵۶"	رفیق احمد صاحب "	عہ
۱۹	۱۱۱۵م"	میر عزیزالدین صاحب "	صہ	۴۰	۱۱۳۴م"	فیض محمد صاحب "	۸ر	۶۱	۲۰۵۷"	شیخ محمد یوسف صاحب "	۸ر
۲۰	۱۱۱۶م"	شجاعت علی صاحب صدیقی "	۸ر	۴۱	۱۱۳۵م"	سید محمد احمد صاحب "	۶ر	۶۲	۲۰۵۸"	محمد عمر صاحب "	عہ
۲۱	۱۱۱۷م"	خورشید صاحب "	صہ	۴۲	۱۱۳۶م"	محمد ابراہیم صاحب "	۲ر	۶۳	۲۰۵۹"	شان الحق صاحب "	۴ر

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۴	۴۰۶۰ دہلی	حشمت اللہ صاحب دہلی	۳ر	۸۸	۴۰۸۴ دہلی	شیخ ... الدین صاحب ...	۶ر	۱۱۲	۳۹۹۷ دہلی	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم	عہ
۶۵	۴۰۶۱	حکیم حامد میاں صاحب "	۴ر	۸۹	۴۰۸۵	مالک خاتون صاحبہ "	عہ	۱۱۳	۳۹۹۸	بیگم ... صاحبہ	عہ
۶۶	۴۰۶۲	ضیاء الدین صاحب "	۴ر	۹۰	۴۰۸۶	نور الحسن صاحب "	[illegible]	۱۱۴	۳۹۹۹	تاج الدین صاحب	[illegible]
۶۷	۴۰۶۳	مرغوب احمد صاحب توفیق "	۶ر	۹۱	۴۰۸۷	محمد احمد صاحب "	۸ر	۱۱۵	۴۰۰۰	ملک غلام قادر صاحبہ	۸ر
۶۸	۴۰۶۴	محمد عارف صاحب "	عہ	۹۲	۴۰۸۸	فیاض بیگ صاحب "	۴ر	۱۱۶	۴۳۵۱	محمد غیور صاحب "	۸ر
۶۹	۴۰۶۵	محمد یوسف صاحب "	۸ر	۹۳	۴۰۸۹	حاجی بشیر احمد صاحب "	۸ر	۱۱۷	۴۳۵۲	صوفی غلام قادر صاحب "	۸ر
۷۰	۴۰۶۶	مرزا سلیمان صاحب "	عہ	۹۴	۴۰۹۰	حاجی عبد المغنی صاحب "	۶ر	۱۱۸	۴۳۵۳	سید ضمیر الحسن صاحب برنی "	۸ر
۷۱	۴۰۶۷	رفیع اللہ خان صاحب "	۸ر	۹۵	۴۰۹۱	ایم اکرام الدین صاحب "	۴ر	۱۱۹	۴۳۵۴	آغا علی مصطفےٰ صاحب "	۴ر
۷۲	۴۰۶۸	محمود علی صاحب "	۶ر	۹۶	۴۰۹۲	ایم انعام الحق صاحب "	۳ر	۱۲۰	۴۳۵۵	سید محمد ذاکر صاحب "	۴ر
۷۳	۴۰۶۹	بشیر مرزا صاحب "	[illegible]	۹۷	۴۰۹۳	حاجی نور الدین صاحب "	عہ	۱۲۱	۴۳۵۶	مفتی حبیب الرحمن صاحب "	۵ر
۷۴	۴۰۷۰	بابو عبد الحکیم صاحب "	۸ر	۹۸	۴۰۹۴	غفران الدین صاحب "	عہ	۱۲۲	۳۹۸۸	شیخ محمد حشمت علی صاحب "	۶ر
۷۵	۴۰۷۱	قمر الدین صاحب "	۸ر	۹۹	۴۰۹۵	حاجی اخلاق احمد صاحب "	عہ	۱۲۳	۳۹۸۹	عبد العلی صاحب "	عہ
۷۶	۴۰۷۲	ضیاء الرحمن صاحب "	۸ر	۱۰۰	۴۰۹۶	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب "	عہ	۱۲۴	۳۹۹۰	عبد الرزاق صاحب "	عہ
۷۷	۴۰۷۳	عبد اللطیف صاحب قریشی "	عہ	۱۰۱	۴۰۹۷	سلیم الزمان صاحب صدیقی "	صہ	۱۲۵	۳۹۹۱	عبد الغفار خاں صاحب "	عہ
۷۸	۴۰۷۴	محمد ظہیر علی صاحب "	عہ	۱۰۲	۴۰۹۸	زرین خاں صاحب "	۶ر			میزان ...	
۷۹	۴۰۷۵	سرفراز الحق صاحب "	۱۲ر	۱۰۳	۴۰۹۹	عیوض خاں صاحب "	صہ			یو پی	
۸۰	۴۰۷۶	خواجہ غلام السیدین صاحب "	عہ	۱۰۴	۴۱۰۰	حاجی عبد الحمید صاحب "	۸ر	۱	۲۲۴	بیگم ضمیر ہاشمی صاحب رامپور	عہ
۸۱	۴۰۷۷	شیخ نبیے عبد الرزاق صاحب "	عہ	۱۰۵	۴۰۴۹	احمد اسلام خاں صاحب "	۶ر	۲	۲۴۲	بیگم مصباح الاسلام صاحب ...	صہ
۸۲	۴۰۷۸	عزیز محمد صاحب "	عہ	۱۰۶	۴۰۵۰	" " "	عہ	۳	۴۲۵۱	اکبر علی خاں صاحب رامپور	عہ
۸۳	۴۰۷۹	حافظ عبد الحق صاحب "	عہ	۱۰۷	۳۹۹۲	عبد الرب صاحب "	عہ	۴	۴۲۵۲	صاحبزادہ عبد الجلیل صاحب "	سے
۸۴	۴۰۸۰	حکیم محمد کبیر الدین صاحب "	[illegible]	۱۰۸	۳۹۹۳	حافظ عبد الحکیم صاحب "	۶ر	۵	۴۲۵۴	بشیر حسن صاحب ... "	[illegible]
۸۵	۴۰۸۱	حافظ حنیف الدین صاحب "	عہ	۱۰۹	۳۹۹۴	ایم طفیل احمد صاحب "	۸ر	۶	۴۲۵۵	فیاض علی خاں صاحب "	للعہ
۸۶	۴۰۸۲	حاجی رشید احمد صاحب "	۶ر	۱۱۰	۳۹۹۵	غلام یٰسین صاحب "	صہ	۷	۴۲۵۶	اکرام حسین صاحب "	[illegible]
۸۷	۴۰۸۳	عبد الحق صاحب "	صہ	۱۱۱	۳۹۹۶	سید مرتضیٰ علی صاحب "	صہ	۸	۴۲۵۸	محمد اعظم خاں صاحب ...	[illegible]

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۹	[illegible]	حکیم محمد عالم صاحب گنج	عہ	۳۳	[illegible]	محمد عبد السلام صاحب نینی تال	صہ	۸	۲۶۵۶	قاضی محمد بشیر صاحب کلکتہ	ہے
۱۰	۱۵۰۰	حکیم محمد علی صاحب	عہ	۳۴	۱۵۰۵	شیخ محمد ادریس صاحب	ہے	۹	۲۶۵۷	سعیدہ خاتون بیگم صاحبہ	؏
۱۱	۱۵۰۱	چراغ الدین صاحب	؏	۳۵	۱۵۰۸	علاء الدین صاحب	ہے	۱۰	۲۶۵۸	بشیر احمد وائن صاحب	ہے
۱۲	[illegible]	بیگم حسن الدین صاحب	عہ	۳۶	۱۵۰۹	امجد علی شاہ صاحب	عہ	۱۱	۲۶۵۹	رحیم الدین محمد صاحب	؏
۱۳	۱۵۰۴	سکندر خان صاحب	عہ	۳۷	۱۵۸۰	ڈاکٹر الہی ابراہیم صاحب	صہ	۱۲	۲۶۶۰	حاجی عبد الرحمن صاحب	صہ
۱۴	[illegible]	قدر علی خان صاحب	عہ	۳۸	۱۵۸۱	افتخار احمد صاحب	صہ	۱۳	۲۸۰۱	عبد المنان صاحب	؏
۱۵	۱۵۸۴	مردان علی خان صاحب	عہ	۳۹	۱۵۸۳	محمد صدیق صاحب کانپور	عہ	۱۴	۳۳۵۰	حاجی عبد الوہاب صاحب	عہ
۱۶	۱۵۸۵	ڈاکٹر محمد ابراہیم صاحب	ہے	۴۰	۱۶۵۸	سید فرخ حید رضا صاحب شمس آباد	ہے	۱۵	۳۳۵۸	شیخ محمد صدیق صاحب	؏
۱۷	[illegible]	امجد خان صاحب	عہ	۴۱	۱۶۶۱	شیخ شفیق احمد صاحب سیوہارہ	عہ	۱۶	۳۳۵۹	حکیم محمد مزمل حسن صاحب	۴ر
۱۸	۱۵۸۹	عبد الحق خان صاحب	ہے	۴۲	۱۶۶۲	شہزاد علی صاحب بجنور	عہ	۱۷	۳۳۶۰	محمد اشفاق صاحب	۸ر
۱۹	۱۵۹۰	علی نواز خان صاحب	؏	۴۳	۱۵۸۵	ریاض الدین صاحب نینی تال	؏	۱۸	۳۳۶۱	محمد دین صاحب	عہ
۲۰	۱۵۹۱	والدہ سرفراز خان صاحب	عہ	۴۴	۱۵۸۶	کرنل سلامت اللہ صاحب لکھنؤ	عہ	۱۹	۳۳۶۲	محمد سلیمان داؤد صاحب	عہ
۲۱	۱۵۹۴	عبد المجید خان صاحب	عہ	۴۵	۱۵۸۷	نواب سلام اللہ خان صاحب بجنور	عہ	۲۰	۳۳۶۳	عبد الرزاق صاحب	عہ
۲۲	۱۵۹۵	کاظم علی خان صاحب	عہ	۴۶	۱۵۸۹	بیگم تاج الدین صاحب	صہ	۲۱	۳۳۶۴	محمد صابر صاحب	؏
۲۳	۱۵۹۶	محمد ایوب خان صاحب	؏	۴۷	۱۵۹۰	شیخ عبد القیوم صاحب نینی تال	صہ	۲۲	۳۳۶۵	محمد احمد صاحب	عہ
۲۴	۱۵۹۷	ابرار حسن خان صاحب	؏			میزان	[illegible]			میزان	[illegible]
۲۵	[illegible]	صندل خان صاحب	عہ			**بنگال و آسام**				**بمبئی**	
۲۶	۱۶۵۱	نادر شاہ خان صاحب	عہ	۱	۴۲۳	جیون بخش محمد جان صاحب کلکتہ	۸ر	۱	۴۲۶	عبد الرشید خان صاحب [illegible]	ہے
۲۷	۱۶۵۲	محمد شرف خان صاحب	للعہ	۲	۴۲۴	حاجی عبد الکریم صاحب	ہے	۲	۳۱۳۸	معین الدین صاحب [illegible] بمبئی	عہ
۲۸	[illegible]	رفیع الدین شاہ صاحب	عہ	۳	۴۲۵	محمد عبد العزیز انصاری صاحب	عہ	۳	۳۱۳۹	بیگم	عہ
۲۹	[illegible]	عبد الحافظ خان صاحب	عہ	۴	۲۶۵۲	محمد ابراہیم معراج الدین صاحب	عہ	۴	۳۱۴۰	ایم کے باسط صاحب	عہ
۳۰	۱۵۷۱	محسن علی صاحب نینی تال	؏	۵	۲۶۵۳	محمد عنایت اللہ خان صاحب	عہ	۵	۳۱۴۱	عثمان حسین خان صاحب	عہ
۳۱	[illegible]	~~ایس آئی عبد الواحد اینڈ کو~~	ہے	۶	۲۶۵۴	صوفی محمد حبیب اللہ صاحب	عہ	۶	۳۱۴۲	محمد ابراہیم علی صاحب	؏
۳۲	۱۵۷۳	احمد شکوہ صاحب لکھنؤ	صہ	۷	۲۶۵۵	فیاض الدین اینڈ کو	عہ	۷	۳۱۴۳	عبد الحمید مظفری صاحب	عہ

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۸	۳۱۴۴	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب کلکتہ	عہ	۳۰	ڈی ۳۱۶۷	چودھری [illegible] صاحب [illegible]	عہ	۱۴	ڈی ۲۹۶۰	محمد خاں صاحب پشاور	عہ
۹	۳۱۴۵	اے کے رفیق صاحب	۵	۳۱	۳۱۶۸	خلیل شرف الدین صاحب	۲	۱۵	۲۹۶۱	مطیع اللہ صاحب	عم
۱۰	۳۱۴۶	سید حسین صاحب	۲	۳۲	۳۱۶۹	قاضی عبدالرحمٰن صاحب	۲	۱۶	۲۹۶۲	سردار محمد صاحب	۶
۱۱	۳۱۴۷	میر اصغر علی صاحب	عہ			میزان [illegible]		۱۷	۲۹۶۳	احمد علی صاحب قریشی	مہ
۱۲	۳۱۴۸	منیجر عالمگیر ہوٹل	مہ			**حیدرآباد دکن**		۱۸	۲۹۶۴	محمد عالم صاحب	عہ
۱۳	۳۱۴۹	شیخ احمد صاحب بنگلے	۲	۱	۲۵۶	ڈاکٹر اے ایل سعید صاحب حیدرآباد	مہ	۱۹	۲۹۶۵	سید یوسف علی شاہ صاحب	۸
۱۴	۳۱۵۰	حاجی عبداللہ صاحب	۲	۲	ڈی ۱۵۰۰	ابوطاہر یوسف علی صاحب سکندرآباد	عہ	۲۰	۲۹۶۶	محمد شفیع صاحب	مہ
۱۵	۳۱۵۱	سید فضل شاہ صاحب	۸			میزان [illegible]		۲۱	۲۹۶۷	محمد رضا صاحب	۸
۱۶	۳۱۵۲	حبیب رحیم صاحب پارپیا	۷			**پنجاب و سرحد**		۲۲	۲۹۶۸	عطا محمد صاحب	۶
۱۷	۳۱۵۳	خواجہ احمد عباس صاحب	عہ	۱	۲۷۳	صوفی عبدالحمید خاں صاحب کرنال	سو	۲۳	۲۹۷۰	میاں فردوس شاہ صاحب	عہ
۱۸	۳۱۵۴	مسٹر قمر میر جی صاحب	۸	۲	۲۵۷	محمد علی صاحب ایبٹ روڈ	سہ	۲۴	۲۹۷۳	حاجی نصیر احمد صاحب	عسہ
۱۹	۳۱۵۵	ابراہیم ہادی صاحب	۳	۳	۲۵۴	محمد سعید صاحب دولت نگر	عہ			میزان [illegible]	
۲۰	۳۱۵۶	محمد امین محمد بشیر صاحبان	عہ	۴	۲۲۶	خواجہ غلام السیدین صاحب کشمیر	عہ				
۲۱	۳۱۵۷	ابوبکر صاحب چھوٹانی	عہ	۵	ڈی ۲۴۹۵	جی اے مختار صاحب	عہ			**بہار**	
۲۲	۳۱۵۸	چراغ الدین صاحب	صہ	۶	۲۴۹۷	ملک فضل حق صاحب	عہ	۱	۴۲۱	شاہ مصطفیٰ احمد صاحب گیا	عہ
۲۳	۳۱۵۹	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب	۶	۷	۲۴۹۸	محمد انور شیخ صاحب	صہ	۲	۴۲۸	سید محمد رشید صاحب پٹنہ	۶
۲۴	۳۱۶۰	مسز کے اے حمید صاحب	۶	۸	۲۴۹۹	شیخ عبدالقیوم صاحب	عہ			میزان [illegible]	
۲۵	۳۱۶۱	ڈی زوراتج صاحب	صہ	۹	۲۹۵۱	سید مبارک شاہ صاحب	صہ			**دیگر**	
۲۶	۳۱۶۲	خواجہ غلام جیلانی صاحب	۴	۱۰	۲۹۵۲	این ایل کترو صاحب	ہے				
۲۷	۳۱۶۳	حسن میاں کالے صاحب	عہ	۱۱	۲۹۵۳	میر ہدایت اللہ صاحب	عہ	۱	۴۳۱	محمد یونس خاں صاحب بھوپال	۶
۲۸	۳۱۶۵	قاضی باپو صاحب	۴	۱۲	۲۹۵۴	بیگم ظفر علی صاحب	ہے	۲	۴۳۹	قاضی علی حیدر صاحب عباسی	عہ
۲۹	۳۱۶۶	شیخ احمد صاحب	۴	۱۳	۲۹۵۵	موسیٰ خاں صاحب پشاور	۸			میزان [illegible]	

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمارگرامی درج کرتے ہیں جو ماہ جولائی سنہ ۱۹۴۰ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۶۵	مولوی محمد علی صاحب سیالکوٹ سٹی	۱۴	۴۷۸	حکیم سید محمد انور علی شاہ صاحب کمال تم پور	۲۷	۴۹۱	محمد علی حسین صاحب مدراس
۲	۴۶۶	حکیم عبدالواحد صاحب "	۱۵	۴۷۹	پستن جی صاحب جالنہ (دکن)	۲۸	۴۹۲	اخبار مسلمان شاہی پریس مدراس
۳	۴۶۷	محمد حسین صاحب بی اے "	۱۶	۴۸۰	خانصاحب محمد حلیم خانصاحب گوہاٹی آسام	۲۹	۴۹۳	حاجی حافظ محمد عبداللہ صاحب مدراس
۴	۴۶۸	مولانا محمد علی صاحب کاندھلوی سیالکوٹ	۱۷	۴۸۱	منور علی صاحب شیلانگ (آسام)	۳۰	۴۹۴	مسٹر محی الدین میراں صاحب مدراس
۵	۴۶۹	مولانا محمد اسمٰعیل صاحب قاسمی سیالکوٹ	۱۸	۴۸۲	محمد شکور اللہ صاحب عرف ننھا شیلانگ آسام	۳۱	۴۹۵	مسز رحمت النساء بیگم صاحبہ مدراس
۶	۴۷۰	حکیم بشیر احمد صاحب سیالکوٹ چھاؤنی	۱۹	۴۸۳	عبدالشکور صاحب بارا چیتر شیلانگ آسام	۳۲	۴۹۶	خان بہادر محمد موسیٰ سیٹھ صاحب مدراس
۷	۴۷۱	شیخ عبدالوہاب صاحب قصبہ سیوہارہ ضلع بجنور	۲۰	۴۸۴	عبدالحمید صاحب شیلانگ (آسام)	۳۳	۴۹۷	محمد یونس صاحب مدراس
۸	۴۷۲	پیری گوبند قمر صاحب بہاول پور	۲۱	۴۸۵	بیگم صاحبہ غلام غوث فرید صاحب دہلی	۳۴	۴۹۸	سید عزیز اللہ صاحب مدراس
۹	۴۷۳	نور محمد صاحب لکوڑی "	۲۲	۴۸۶	حکیم غلام غوث صاحب مدراس	۳۵	۴۹۹	جی ملک اینڈ برادرز مدراس
۱۰	۴۷۴	تصدق حسین صاحب ریاست بہاولپور	۲۳	۴۸۷	جلال اینڈ سنز مدراس	۳۶	۵۰۰	محمد علی جعفری صاحب پٹنہ (بہار)
۱۱	۴۷۵	عبدالجمیل صاحب بہاول پور اسٹیٹ	۲۴	۴۸۸	ڈاکٹر ایس محمد حسین صاحب مدراس	۳۷	۵۰۱	محمد الیاس صاحب کلکتہ
۱۲	۴۷۶	ایم علی حسن صاحب کوآنگ براہ دھنگما پور	۲۵	۴۸۹	میر مشتاق احمد صاحب مدراس	۳۸	۵۰۲	فخرالدین صاحب کلکتہ
۱۳	۴۷۷	ایچ صدیق صاحب جیورا اسٹیٹ	۲۶	۴۹۰	سید سلطان محی الدین بمبئی صاحب مدراس	..	..	.. ..

مستقل امداد وعطیات ۔ ذیل کی رقوم جو جولائی سنہ ۴۰ء میں ہمیں اپنے ہمتیمین اور دفود کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے پر دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصول یابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیے۔ (مرتب)

جولائی سنہ ۱۹۴۶ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	ڈی ۴۲۵۱	میاں حاجی منور الدین محمد گوہر سلطان دہلی	صہ	۲۲	ڈی ۴۲۸۵	صالحہ خاتون صاحبہ دہلی	عہ	۴۳	ڈی ۴۳۱۷	ممتاز الدین صاحب سوداگر دہلی	صہ
۲	۴۲۵۲	انوار الحق صاحب "	۸ر	۲۳	۴۲۸۶	مولوی محمد احمد صاحب "	عہ	۴۴	۴۳۱۸	حاجی شرف الدین عقیل احمد اشفاق حسین ملک	۴ر
۳	۴۲۵۳	اسلام الدین شجاع الدین صاحب "	صہ	۲۴	۴۲۸۷	عبد المغنی صاحب ولد عبد الغنی صاحب	۸ر	۴۵	۴۳۱۹	منشی خورشید عالم صاحب دہلی	عہ
۴	۴۲۵۴	محمد عارف صاحب شیشہ والے "	صہ	۲۵	۴۲۸۸	مقبول احمد صاحب سوداگر "	عہ	۴۶	۴۳۲۰	محمد عبد الخالق بابو شہاب الدین صاحب	عہ
۵	۴۲۵۵	منشی شمس الدین صاحب "	۴ر	۲۶	۴۲۸۹	دفتر رسالہ "عصمت" "	عہ	۴۷	۴۳۲۱	شیخ محمد یونس صاحب سوداگر "	للعہ
۶	۴۲۵۶	پروفیسر مولانا عبد الرحمن صاحب "	۸ر	۲۷	۴۲۹۰	سرفراز الحق صاحب "	۴ر	۴۸	۴۳۲۲	بیگم صاحبہ غلام غوث فرید صاحب "	۸ر
۷	۴۲۵۷	حکیم ظہیر علی صاحب سہسوانی "	عہ	۲۸	۴۲۹۱	مولانا اصغر علی صاحب "	۴ر	۴۹	۴۳۲۳	غلام غوث فرید صاحب "	۸ر
۸	۴۲۵۸	بابو سعید الرحمن صاحب "	۴ر	۲۹	۴۲۹۲	ایم اکرام الدین صاحب "	۴ر	۵۰	۴۳۲۴	حکیم مسعود حسن صاحب غافل "	۸ر
۹	۴۲۵۹	بابو رحمت اللہ صاحب "	۴ر	۳۰	۴۲۹۳	حاجی عبد المغنی فضل الحق صاحبان "	عہ	۵۱	۴۳۲۵	منشی محمد احسن صاحب "	۸ر
۱۰	۴۲۶۰	مرزا سلیمان صاحب جوہری "	عہ	۳۱	۴۲۹۴	شیخ محمد سعید صاحب "	عہ	۵۲	۴۳۲۶	سید عبد اللطیف شاہ صاحب "	۸ر
۱۱	۴۲۶۱	شیخ محمد ادریس صاحب "	۴ر	۳۲	۴۲۹۵	حکیم عزیز الدین صاحب "	۸ر	۵۳	۴۳۲۷	منشی علی احمد خانصاحب "	عہ
۱۲	۴۲۶۲	احمد حسن خاں صاحب "	۴ر	۳۳	۴۲۹۶	حکیم محمد کبیر الدین صاحب "	عہ	۵۴	۴۳۲۸	میر عزیز الدین صاحب ڈپٹی کمشنر	عہ
۱۳	۴۲۶۳	منشی حشمت اللہ صاحب "	۴ر	۳۴	۴۲۹۷	بشیر مرزا صاحب "	عہ	۵۵	۴۳۲۹	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان "	سے
۱۴	۴۲۶۴	حکیم حامد میاں صاحب "	۴ر	۳۵	۴۲۹۸	محمد ادریس صاحب باڑی اینڈ کو "	عہ	۵۶	۴۳۳۰	سید شمس الدین صاحب "	۸ر
۱۵	۴۲۶۵	حکیم عبد الرزاق صاحب نظامی "	۸ر	۳۶	۴۲۹۹	عبد الرحیم صاحب ولد حاجی محمد الٰہی صاحب	۴ر	۵۷	۴۳۳۱	سید حفیظ الدین صاحب "	۸ر
۱۶	۴۲۶۶	حکیم احمد حسن خاں صاحب "	۲ر	۳۷	۴۳۰۰	تنظیم الحق صاحب دہلی	عہ	۵۸	۴۳۳۲	رفیق احمد صاحب نئی دہلی	عہ
۱۷	۴۲۶۷	سید محمد شفیع صاحب "	۲ر	۳۸	۴۳۰۱	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب "	۸ر	۵۹	۴۳۳۳	ڈاکٹر حسین بخش صاحب دہلی	۸ر
۱۸	۴۲۶۸	حکیم شریف الدین خانصاحب "	۴ر	۳۹	۴۳۰۲	شیخ محمد انیس الرحمن صاحب "	۴ر	۶۰	۴۳۳۴	اتیک فضل الرحمن صاحب برادر "	صہ
۱۹	۴۲۶۹	مولانا محبوب الٰہی صاحب "	عہ	۴۰	۴۳۰۳	حاجی محبوب بخش حاجی نفیس الدین صاحبان	عہ	۶۱	۴۳۳۵	محمد شفیع صاحب محمد خلیل صاحب سوداگر	عہ
۲۰	۴۲۷۰	قمر الدین صاحب "	۴ر	۴۱	۴۳۰۴	حکیم حاجی عبد الحمید خاں صاحب "	صہ	۶۲	۴۳۳۶	میاں محمد رفیق صاحب اینڈ برادر "	صہ
۲۱	۴۲۷۱	منشی ناظر حسین صاحب "	عہ	۴۲	۴۳۰۵	محمد حسین خادم صاحب "	۸ر	۶۳	۴۳۳۷	محمد احمد صاحب "	۸ر

نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۶۴	۲۲۷۳	حافظ علیم الحکیم و حبیب الرحمن صاحبان دہلی	۴ر	۸۷	۲۳۰۶	بابو محمد شفیع صاحب دہلی	۸ر	۱۱۰	۲۳۳۸	محمد نواز خاں صاحب دہلی	۲ر
۶۵	۲۲۷۴	ذرین خاں و عبدالمجید خاں صاحبان "	۶ر	۸۸	۲۳۰۷	شجاعت علی صاحب صدیقی نئی دہلی	۶ر	۱۱۱	۲۳۳۹	شمس العارفین صاحب "	۴ر
۶۶	۲۲۷۵	میاں غلام علی خاں صاحب "	۴ر	۸۹	۲۳۰۸	طاہر علی صاحب "	عہ	۱۱۲	۲۳۴۰	رفیع اللہ خاں صاحب "	۸ر
۶۷	۲۲۷۶	حاجی عبدالرحمن و عبدالرحیم صاحبان "	عہ	۹۰	۲۳۰۹	سید غلام حسین صاحب "	عہ	۱۱۳	۲۳۴۱	محمود علی صاحب علوی "	۶ر
۶۸	۲۲۷۷	محمد اسلام خاں صاحب "	عہ	۹۱	۲۳۱۰	مرزا نفیس محمد صاحب نئی دہلی	۸ر	۱۱۴	۲۳۴۲	غازی عبدالجبار صاحب "	عہ
۶۹	۲۲۷۹	حکیم محمد فرید احمد صاحب عباسی "	عہ	۹۲	۲۳۱۱	قدیر الدین احمد صاحب وکیل دہلی	۶ر	۱۱۵	۲۳۴۳	حافظ عبدالحق صاحب و محمد سراج الحق صاحب	عہ
۷۰	۲۲۸۰	شیخ محمد تقی صاحب "	۴ر	۹۳	۲۳۱۲	قطب صاحب "	۶ر	۱۰۶	۲۳۴۴	کلو صاحب تالہ والے "	۴ر
۷۱	۲۲۸۱	حافظ سراج احمد صاحب "	۴ر	۹۴	۲۳۱۳	بابو محمد حنیف صاحب "	عہ	۱۱۷	۲۳۴۵	لیڈی ڈاکٹر صاحبہ مسز ایف ڈی احمد و ڈاکٹر صاحب	عہ
۷۲	۲۲۸۲	عبدالکریم صاحب صدیقی "	۸ر	۹۵	۲۳۱۴	حاجی عبداللہ خاں صاحب "	۶ر	۱۱۸	۲۳۴۶	بابو فیض احمد صاحب نائب تحصیلدار	۸ر
۷۳	۲۲۸۳	حاجی بشیر احمد صاحب "	۸ر	۹۶	۲۳۱۵	منشی حفیظ احمد صاحب "	۴ر	۱۱۹	۲۳۴۷	محمد جمیل احمد صاحب "	۸ر
۷۴	۲۲۸۴	ماسٹر شفیع الدین صاحب نیر "	۶ر	۹۷	۲۳۱۶	رحمت اللہ خاں صاحب "	۴ر	۱۲۰	۲۳۴۸	ریاض الحسن صاحب ہیڈ ماسٹر "	عہ
										میزان [illegible]	
										یو پی	
۷۵	۱۱۹	سید شاہد علی صاحب برادر دہلی	صہ	۹۸	۱۲۰	خواجہ محمد عبدالمجید صاحب میاں دہلی	سے				
۷۶	۲۴۴۹ دہلی	عبدالحق صاحب دہلی	صہ	۹۹	۲۴۰۷	مولوی حفیظ الرحمن صاحب ہیڈ ماسٹر دہلی	۴ر	۱	۱۰۳۹	ڈاکٹر اظہر قدوائی صاحب علیگڈھ	سے
۷۷	۲۲۵۰	محمد تقی صاحب اینڈ سنز "	۸ر	۱۰۰	۲۴۰۸	مولانا محمد ابراہیم صاحب منیجر "	عہ	۲	۱۰۴۰	پروفیسر محمد حبیب صاحب "	[illegible]
۷۸	۲۲۹۹	شیخ محمد حشمت علی صاحب نئی دہلی	صہ	۱۰۱	۲۴۰۹	محمد احمد صاحب چاؤلہ "	۸ر	۳	۲۵۷۸	محمد اعظم خاں صاحب قائم گنج	صہ
۷۹	۲۲۷۰	خاں صاحب عبدالعلی صاحب "	عہ	۱۰۲	۲۴۱۰	خان بہادر حاجی رشید احمد صاحب "	۶ر	۴	۲۵۷۹	حکیم سردار عالم خاں صاحب "	عہ
۸۰	۲۲۷۱	عبدالرزاق صاحب "	۸ر	۱۰۳	۲۴۱۱	حاجی اخلاق احمد و اقبال احمد صاحبان "	عہ	۵	۲۵۸۰	حکیم محمد خاں صاحب "	عہ
۸۱	۲۴۰۱	مرغوب احمد صاحب توفیقی دہلی	۶ر	۱۰۴	۲۴۱۲	ممتاز الدین صاحب سوداگر "	عہ	۶	۲۵۸۱	چراغ الدین خاں صاحب "	۶ر
۸۲	۲۴۰۲	مولانا عبداللطیف صاحب "	۴ر	۱۰۵	۲۴۱۳	محمد حسین خادم صاحب "	۸ر	۷	۲۵۸۲	اہلیہ صاحبہ حسن الدین صاحب "	عہ
۸۳	۲۴۰۳	حاجی حافظ حنیف الدین صاحب "	عہ	۱۰۶	۲۴۱۴	نور الحسن صاحب "	عہ	۸	۲۵۸۳	گلزار خاں صاحب و بشیر الدین خاں صاحب	عہ
۸۴	۲۴۰۴	ضیاء الدین صاحب ورق والے سوداگر "	۸ر	۱۰۷	۲۴۱۵	مومن خاں محمد اسمٰعیل صاحبان سوداگر "	صہ	۹	۲۵۸۴	عبدالستار خاں صاحب	۸ر
۸۵	۲۴۰۵	حاجی عبدالحمید و عبدالمجید صاحب "	۴ر	۱۰۸	۲۴۱۶	غلام محمد صاحب "	عہ	۱۰	۲۵۸۵	رسالدار میجر نذر علی خاں صاحب "	[illegible]
۸۶	۲۴۰۶	حافظ شہاب الدین و محمد دین صاحب "	۴ر	۱۰۹	۲۴۱۷	محمد ایوب صاحب سوداگر "	۸ر	۱۱	۲۵۸۶	مردان علی خاں صاحب "	صہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۲	۲۵۸۷	ڈاکٹر محمد امیر خاں صاحب قائم گنج	سے
۱۳	۲۵۸۸	احمد خاں صاحب "	صہ
۱۴	۲۵۸۹	عبد الحق خاں صاحب "	سے
۱۵	۲۵۹۰	علی دراز خاں صاحب "	عا
۱۶	۲۵۹۱	والدہ محمد سرفراز خاں صاحب "	صہ
۱۷	۲۵۹۴	عبد السعید خاں صاحب "	صہ
۱۸	۲۵۹۵	کاظم علی خاں صاحب "	صہ
۱۹	۲۵۹۶	محمد ایوب خاں صاحب عرف مجن خاں صاحب "	عا
۲۰	۲۵۹۷	ابرار حسن خاں صاحب "	عا
۲۱	۲۵۹۸	صندل خاں صاحب "	عہ
۲۲	۱۶۵۱	رسالدار نادر شاہ خاں صاحب "	عہ
۲۳	۱۶۵۲	محمد مشرف خاں صاحب بڑے پور	للعہ
۲۴	۱۶۵۴	رفیع الدین شاہ صاحب "	صہ
۲۵	۱۶۵۵	محمد عبد الحافظ خاں صاحب قائم گنج	لعہ
۲۶	۱۰۳۸	ڈاکٹر اختر حسین صاحب "	صہ
۲۷	۴۹۶۲	بیگم صاحبہ صباح الاسلام صاحب کان پور	لعہ
۲۸	۵۲۶	محمد وسیم صاحب بارایٹ لا لکھنؤ	لعہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۲۹	۱۰۲۷	خان بہادر ڈپٹی حبیب اللہ صاحب میگزین	عا
		میزان للعہ	

بنگال

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۷۹۰	مسز جیون بخش محمد جان کلکتہ	۳
۲	۲۷۸۵	حاجی محمد شفیع صاحب کلکتہ	للعہ
۳	۲۷۸۶	قاضی محمد بشیر صاحب "	عہ
۴	۲۷۸۷	فخر الدین صاحب "	۴
۵	۲۷۸۸	محمد یاسین صاحب "	عا
۶	۲۷۸۹	محمد احمد صاحب "	صہ
۷	۲۷۹۰	عبد المجید صاحب "	۸
۸	۲۷۹۱	حاجی عبد الرزاق صاحب عبد الستار صاحب "	سے
۹	۲۷۹۲	شیخ محمد فاروق صاحب "	عہ
۱۰	۲۷۹۳	محمد تقی صاحب ایم ایس جی کو "	۸
۱۱	۲۷۹۴	عبد الستار صاحب ٹیلہ "	۸

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۲	۲۷۹۵	میاں الٰہی بخش صاحب ٹستہ صاحب کلکتہ	عا
۱۳	۲۷۹۶	غلام حبیب صاحب پتھو نیا بابیا "	صہ
۱۴	۲۷۹۷	سکینہ خاتون صاحبہ اہلیہ سید ولی محمد صاحب جیلڈر	صہ
۱۵	۲۷۹۸	حاجی محمد رفیع صاحب "	عہ
۱۶	۲۷۹۹	محمد مشتاق صاحب عالم پیکر آفیسر "	لعہ
۱۷	۲۸۰۰	عبد الرزاق صاحب "	عہ
۱۸	۲۸۰۲	شیخ محمد صدیق صاحب "	صہ
۱۹	۲۸۰۳	ملا محمد فضل کریم صاحبان "	صہ
۲۰	۲۸۰۴	صوفی محمد حبیب اللہ صاحب "	۸
۲۱	۲۸۰۵	رحمن الٰہی صاحب "	صہ
۲۲	۲۸۰۶	محمد ابراہیم سراج الدین صاحبان "	عہ
۲۳	۲۸۰۷	حکیم محمد مزمل حسین صاحب "	۴
۲۴	۲۸۰۸	محمد امین الدین صاحب نیلر ماسٹر "	عہ
۲۵	۲۸۰۹	حکیم محمود علی صاحب قریشی "	عہ
۲۶	۲۸۱۰	عبد المنان صاحب "	عہ
		میزان معہ	

آسام

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۳۶۸	محمد اسلم صاحب برادرز شیلانگ	صہ
۲	۳۳۷۱	شیخ بقائی میاں صاحب "	عا
۳	۳۳۷۴	خان صاحب محمد حمید خاں صاحب گوہاٹی	لعہ
۴	۳۳۷۷	محمد شکور اللہ صاحب "	صہ
۵	۳۳۸۰	عبد الحمید صاحب "	صہ
۶	۳۳۸۳	مولوی عبد الاحد صاحب "	لعہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۷	۳۳۶۶	مولوی علی احمد صاحب ای ایس سی شیلانگ آسام	للعہ
۸	۳۳۶۹	شیخ نور محمد ابراہیم صاحبان "	لعہ
۹	۳۳۷۲	مولوی محمد شفیع وکوئیلا صاحبان "	صہ
۱۰	۳۳۷۵	محمد سلطان صاحب شیلانگ	لعہ
۱۱	۳۳۷۸	مولوی محمد یار میاں صاحب "	سے
۱۲	۳۳۸۱	سید ابو طیب عبد الواسع صاحب "	صہ
۱۳	۳۳۸۴	مولوی مظفر حسین صاحب "	صہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۴	۳۳۶۷	ولی محمد علی جان صاحبان شیلانگ	صہ
۱۵	۳۳۷۰	عبد الشکور صاحب "	عہ
۱۶	۳۳۷۳	میاں عبد الرحمن صاحب "	عا
۱۷	۳۳۷۶	خان صاحب مولوی عطاء الرحمن صاحب	صہ
۱۸	۳۳۷۹	سر سید محمد سعد اللہ صاحب "	لعہ
۱۹	۳۳۸۲	آنربل خان صاحب مولوی منور علی صاحب	لعہ
۲۰	۳۳۸۵	مولوی محمد اسمٰعیل صاحب مولوی فیض احمد صاحب	عا

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول
۲۱	۳۱۷۹	علی جان خان صاحب شیلانگ	٦ر
۲۲	۳۲۰۶	سید محمد حسین صاحب ندوی گوہاٹی	صہ
		میزان	۱ ‍ سہ

بمبئی

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول
۱	۳۱۰۲	قاضی عبدالرحمن صاحب قیانی بمبئی	۴ر
۲	۳۱۰۳	مولانا محمد بشیر صاحب بمبئی ۸	عہ
۳	۳۱۰۴	سیٹھ حاجی عبداللہ صاحب ″ ۸	۴ر
۴	۳۱۰۵	حبیب رحیم صاحب بمبئی	سے
۵	۳۱۰۶	شیخ احمد صاحب بمبئی ۸	۴ر
۶	۳۱۰۷	ماسٹر قمر الدین صاحب بمبئی نمبر ۳	۴ر
۷	۳۱۰۸	سید فضل قادر صاحب بمبئی	۸ر
۸	۳۱۰۹	دی زورچ صاحب ″	عہ
۹	۳۱۹۰	مسٹر کے سلے حمید صاحب بمبئی	٦ر
۱۰	۳۱۹۱	ابوبکر صاحب ″	عہ
۱۱	۳۱۹۲	ڈاکٹر محمد اسحاق صاحب ″	٦ر
۱۲	۳۱۹۳	عبدالکریم صاحب لالہ بمبئی نمبر ۳	صہ
۱۳	۳۱۹۴	خواجہ احمد عباس صاحب بمبئی	عہ
۱۴	۳۱۹۵	حاجی علی محمد فتح علی صاحب بمبئی نمبر ۳	عہ
۱۵	۳۱۹۶	ابراہیم حمادی صاحب ″	۴ر
۱۶	۳۱۹۷	خواجہ غلام جیلانی صاحب ″ نمبر ۳	۴ر
۱۷	۳۱۹۸	حسن میاں کلے سلطان صاحب بمبئی	صہ
۱۸	۳۱۹۹	حافظ محمد زکریا صاحب بمبئی نمبر ۳	۱۲ر
۱۹	۳۲۰۰	شیخ احمد صاحب ۸ فرودش ″	۴ر
۲۰	۳۲۰۱	خلیل شرف الدین صاحب ″	۴ر

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول
۲۱	۵۰۰	ایم ظہیر الدین صاحب اسسٹنٹ کلکٹر گوہاٹی	[illegible]
		میزان	[illegible]

مدراس

نمبر شمار	حوالہ نمبر	اسم گرامی جناب	رقم وصول
۱	۲۵۰۲	مولوی نذیر حسین صاحب ابراہیم ...	[illegible]
۲	۲۵۲۱	شافیہ بیگم صاحبہ اہلیہ مولوی نذیر ...	سے
۳	۲۵۲۲	چیل عبداللطیف صاحب ″	[illegible]
۴	۲۵۲۳	مسنر رحیم بیگ لیسین بیگ صاحبان ″	سے
۵	۲۵۲۴	مولوی دوست محمد محمد صاحبان ″	[illegible]
۶	۲۵۲۵	کاکا رشید احمد اینڈ کمپنی ″	[illegible]
۷	۲۵۲۶	اے۔ محمد اینڈ کمپنی ″	[illegible]
۸	۲۵۲۷	شیخ اللہ دتا صاحب ″	[illegible]
۹	۲۵۲۸	حاجی دوست محمد اینڈ کمپنی ″	[illegible]
۱۰	۲۵۲۹	میاں غلام مصطفےٰ صاحب ″	[illegible]
۱۱	۲۵۴۰	میاں خدا بخش صاحب ″	[illegible]
۱۲	۲۵۴۱	محمد عمر صاحب ″	[illegible]
۱۳	۲۵۴۲	میاں محمد سعید صاحب دہیرہ ″	[illegible]
۱۴	۲۵۴۳	گلزار صاحب ″	سے
۱۵	۲۵۴۴	میاں کریم بخش صاحب ″	[illegible]
۱۶	۲۵۴۵	میاں بخش الٰہی صاحب ″	[illegible]
۱۷	۲۵۴۶	مولوی محمد سعید صاحب ″	سے
۱۸	۲۵۴۷	حکیم نبی شاہ خان صاحب ″	صہ
۱۹	۲۵۴۸	میاں محمد شفیع صاحب ″	[illegible]
۲۰	۲۵۴۹	مسنر فضل کریم صاحب ″	[illegible]
۲۱	۲۵۵۰	حکیم سید مخدوم اشرف صاحب ″	صہ
۲۲	۲۵۵۱	صلاح الدین احمد صاحب مدراس	سے
۲۳	۲۵۵۲	محمد سیٹھ اینڈ سنز ″	[illegible]
۲۴	۲۵۵۳	یوسف جمال اینڈ سنز ″	[illegible]
۲۵	۲۵۵۴	میسرز کے سایس شوجی ″	سے
۲۶	۲۵۵۵	محمد علی حسین صاحب ″	صہ
۲۷	۲۵۵۶	سید سلطان محی الدین صاحب ″	صہ
۲۸	۲۵۵۷	اخبار "مسلمان" روزانہ ″	صہ
۲۹	۲۵۵۸	حاجی حافظ محمد عبداللہ صاحب ″	سے
۳۰	۲۵۵۹	مسنر رحمت النساء بیگم صاحبہ ″	سے
۳۱	۲۵۶۰	محی الدین میراں صاحب ″	صہ
۳۲	۲۵۶۱	بشیر احمد صاحب سعید ″	٦ر
۳۳	۲۵۶۲	خان بہادر محمد موسیٰ سیٹھ صاحب ″	[illegible]
۳۴	۲۵۶۳	محمد یونس صاحب ″	صہ
۳۵	۲۵۶۴	سید عزیز اللہ صاحب ″	سے
۳۶	۲۵۶۵	ای سلے ستار صاحب ″	[illegible]
۳۷	۲۵۶۶	محمد سیٹھ اینڈ سنز ″	[illegible]
۳۸	۲۵۶۷	جی ملک اینڈ برادرز ″	سے
۳۹	۲۵۶۸	مولانا عبدالقادر صاحب پرنسپل ″	صہ
۴۰	۲۵۶۹	میاں محمد عمر محمد اسلم صاحبان ″	[illegible]
۴۱	۲۵۷۰	میاں محمد وارث صاحب ″	[illegible]
۴۲	۲۵۷۱	جلال اینڈ سنز ″	[illegible]
۴۳	۲۵۷۲	محمد عبدالکریم صاحبان سوداگران ″	سے
۴۴	۲۵۷۳	محمد عمر صاحب ″	سے
۴۵	۲۵۷۴	میاں حاجی محمد یعقوب صاحب ″	[illegible]

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۴۴	۲۵۰۵	ڈی ایس محمد سعید صاحب مدراس	[illegible]
۴۵	۵۲۰	نواب غلام احمد خاں کلامی بنگلور	[illegible]
		میزان	[illegible]

حیدرآباد دکن

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۱	۲۲۷۲	مولوی حیات اللہ صاحب اورنگ آباد دکن	۴ر
۲	۲۲۷۳	سید محی الدین صاحب 〃	۳ر
۳	۲۲۷۴	مسٹر دتاترے داؤ صاحب 〃	۳ر
۴	۲۲۷۵	محمد شوکت اللہ رضا ذکوری صاحب 〃	۳ر
۵	۲۲۷۶	شمس الحسن صاحب زبیری 〃	[illegible]
۶	۲۲۷۷	سید صادق علی صاحب 〃	۴ر
۷	۲۲۷۸	سید محمود مغربی صاحب 〃	۴ر
۸	۲۲۷۹	مولوی محمد ساجد صاحب 〃	۴ر
۹	۲۲۸۰	علیم اللہ صاحب 〃	۴ر
		میزان	[illegible]

پنجاب

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۱	۲۵۰۵	حاجی قمر الدین صاحب بہاول نگر	۶ر
۲	۲۵۰۷	سردار محمد رحیم خاں صاحب 〃	[illegible]
۳	۲۵۰۸	شیخ ذکاء اللہ خاں صاحب 〃	۶ر
۴	۲۵۱۵	کرنل سید نذیر علی شاہ صاحب بہاولپور	صہ
۵	۲۵۱۶	مولوی محمد عبد المجید صاحب رحمانی 〃	[illegible]
۶	۲۷۴۳	قاضی مقبول احمد صاحب گجرات	عہ
۷	۲۷۴۴	مولوی ظہور احمد صاحب 〃	عہ
۸	۲۷۴۷	میر محمد الدین صاحب 〃	عہ
۹	۲۷۴۸	چنیدی خاں صاحب 〃	عہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۱۰	۲۲۷۹	میاں قمر محمد صاحب گجرات	صہ
۱۱	[illegible]	خواجہ غلام السیدین صاحب [illegible]	صہ
		میزان	[illegible]

بھوپال

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۱	۲۵۴۷	عالی مرتبت قاضی علی حیدر صاحب بھوپال	عہ
۲	۲۵۰۲	محمد یونس صاحب بھوپال کمپنی بھوپال	۶ر

بقیہ فہرست معطیات بسلسلہ صفحہ ۲۰ پر

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
	۲۵۰۵	فیروز الدین صاحب منیجر کوالالمپور	۱۰ ڈالر
	۲۵۰۶	سید زین محمد غوث صاحب 〃	〃 ۱
	۲۵۰۷	کے ۔ [illegible] پیر محمد صاحب 〃	〃 ۱۰
	۲۵۰۸	مولوی عماد الدین صاحب 〃	〃 ۲
	۲۵۰۹	کے محمد قاسم صاحب 〃	〃 ۵
	۲۵۱۰	سی [illegible] خضر محمد صاحب 〃	〃 ۳
	۲۵۱۱	اللہ بچے صاحب 〃	〃 ۳
	۲۵۱۲	ابوبکر بن ثبت صاحب 〃	[illegible] سینٹ
	۲۵۱۳	محمد علی صاحب 〃	۱۰ ڈالر
	۲۵۱۴	حاجی ایف ۔ کے ای [illegible]	〃 ۲
	۲۵۱۵	کے ۔ ایم ابوالقاسم کمپنی 〃	〃 ۲
	۲۵۲۰	المدرسۃ الاسلامیہ 〃	〃 ۲۵
	۲۵۲۱	حکیم سید انور علی شاہ صاحب 〃	〃 ۱
	۲۵۲۲	سید خاں صاحب 〃	〃 ۳
	۲۵۲۳	الطاف حسین چغتا صاحب 〃	〃 ۵
	۲۵۲۴	سیرت کمیٹی 〃	〃 ۱۰۰
	۲۵۲۵	سید خاں صاحب 〃	〃 ۳

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
	۲۵۲۶	لالہ داؤد صاحب [illegible] سنگاپور	[illegible] ڈالر
	۲۵۲۷	[illegible] علاؤ الدین صاحب پینانگ	۵۰ ڈالر
	۲۵۲۸	کے ایس پلائے سولسٹر صاحب 〃	〃 ۲۵
	۲۵۲۹	ڈین مگان [illegible] لا	[illegible]
		میزان کل [illegible] ڈالر [illegible] سینٹ	
	۲۲۴۹	چودھری [illegible] حسین صاحب کوالالمپور	[illegible]
	۲۲۸۶	مسٹر ایم ایم علی صاحب 〃	[illegible]
		میزان	[illegible]
۱	۴۸۸	اے کیو ضیاء صاحب [illegible]	صہ
۲	۲۵۰۶	دفتر کمپنی بہاول نگر	[illegible]
۳	۲۵۰۹	مشتاق اختر صاحبہ 〃	۵ر
۴	۲۵۱۰	شمیم اختر صاحبہ 〃	۸ر
۵	۲۵۱۱	نیاز پروین صاحبہ 〃	صہ
۶	۲۵۱۲	والدہ صاحبہ عبد الرحمن خاں صاحب 〃	۶ر
۷	۲۵۱۳	مولوی شیخ الٰہی بخش صاحب 〃	عہ
۸	۲۵۱۴	عبد الرحمن خاں صاحب 〃	۸ر
۹	۲۷۴۵	سید شبیر حسین صاحب گجرات	۸ر
۱۰	۲۷۴۶	مولوی عبد الرحمن صاحب 〃	صہ
۱۱	۲۷۵۰	فضل کریم صاحب 〃	ار
		میزان کل [illegible]	
۱۲	۵۰۰	سید محمد صاحب ایل ایل بی [illegible]	[illegible]
۱۳	۱۶۵۴	حسن عثمان خاں صاحب قائم گنج	[illegible]
۱۴	۱۶۵۵	محمد شفیع خاں صاحب 〃	صہ
۱۵	۲۵۷۷	غلام احمد خاں صاحب 〃	عہ

۱۶ - ۲۵۸۰ - عبد اللہ شاہ خاں صاحب قائم گنج ۸ر - ۱۷ - ۲۵۹۲ والدہ صاحبہ کبیر خاں صاحب قائم گنج ۸ر - ۱۸ - ۲۵۹۳ - والدہ صاحبہ حسین الدین خاں صاحب عہ

۱۹ - ۲۵۹۹ [illegible]

عطیات ماہ جولائی سنہ ۱۹۴۸ء

سنگاپور

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
	1172	مسٹر لورینز صاحب سنگاپور	10 ڈالر		1193	ای۔ ایس سید محمد صاحب سنگاپور	5 ڈالر		1219	حسین شاہ صاحب سنگاپور	5 ڈالر
	1173	سی۔ ایچ۔ خضر محمد اینڈ کمپنی 〃	25 〃		1194	ایم محمد ابراہیم صاحب 〃	10 〃		1220	المعاد و شرکارہ 〃	25 〃
	1174	میسرز زبیر ہنا اینڈ کمپنی 〃	50 〃		1195	دی سلیم۔ ایم ابوبکر اینڈ کمپنی 〃	10 〃		1221	میسرز این۔ اے قادر محمد اینڈ کمپنی 〃	10 〃
	1175	مسٹر لوبی صاحب 〃	1 〃		1196	ایس۔ اے مجید اینڈ کمپنی 〃	10 〃		1225	میسرز ایم۔ اے احمد دین برادرز 〃	50 〃
	1176	ایم شاراجن صاحب 〃	5 〃		1197	اے۔ دوسن شاہ اینڈ کمپنی 〃	15 〃		1226	شیخ سالم بن طہٰ مطر صاحب 〃	100 〃
	1177	میسرز عثمان بھائی عابد جی 〃	27 〃		1198	ایس۔ آئی۔ او الکاف صاحب 〃	25 〃		1227	شیخ سعید بن طالب صاحب 〃	25 〃
	1178	دی انڈو ایشیاٹک ٹریڈنگ کمپنی 〃	27 〃		1199	شیخ عمر بادج صاحب 〃	100 〃		1228	پی۔ ایم سلطان صاحب 〃	5 〃
	1179	ٹرین محمد صاحب 〃	5 〃		1200	اے۔ اے ولی بھائی اینڈ کمپنی 〃	101 〃		1229	حاجی ایس عبدالعزیز صاحب 〃	10 〃
	1180	جی احمد خان صاحب سورتی 〃	25 〃		1201	ایم۔ اے فضل الٰہی اینڈ کمپنی 〃	200 〃		1230	کے شیخ عبدالقادر صاحب 〃	10 〃
	1181	شمس الدین قریشی صاحب 〃	50 〃		1202	منشی جے محمد حیات صاحب 〃	50 〃		1231	میسرز اللہ دین صاحب 〃	10 〃
	1182	اے۔ جی شیخ صاحب 〃	25 〃		1203	او۔ رحمان صاحب 〃	25 〃		1232	امیر علی صاحب 〃	2 〃
	1183	اے۔ جی شیخ اینڈ کمپنی 〃	25 〃		1204	ایس۔ اے اسحٰق اینڈ کمپنی 〃	50 〃		1235	محمد بھائی کتھا والا صاحب 〃	5 〃
	1184	شیخ عمر یحییٰ صاحب ڈکا برو 〃	25 〃		1206	میسرز الیف۔ اے۔ کے۔ ایم ناخدا صاحب 〃	101 〃		1237	میسرز اے۔ ایم۔ کے علی محمد اینڈ کمپنی 〃	25 〃
	1185	شیخ ادادہ باجید صاحب 〃	100 〃		1207	میسرز جی۔ ای بکی صاحب 〃	50 〃		1238	میسرز محی الدین عبدالقادر صاحب	25 〃
	1186	آر۔ ایم کنہیا پا پاپیتا صاحب 〃	2 〃		1208	میسرز انڈو کمرشل سوسائٹی 〃	25 〃		1239	میسرز الکاف اینڈ کمپنی 〃	50 〃
	1187	حکیم کریم بخش صاحب 〃	5 〃		1212	عظیم اللہ ولد کریم اللہ صاحب 〃	5 〃		1240	حاجی محمد صاحب 〃	4 〃
	1188	اسمٰعیل اینڈ احمد برادر 〃	25 〃		1213	عبداللہ بن یحییٰ بجنید صاحب 〃	50 〃		1241	غلام قادر صاحب 〃	2 〃
	1189	حاجی عبدالکریم عمر صاحب 〃	20 〃		1214	حضرت گل صاحب 〃	5 〃		1242	کریم بخش صاحب 〃	2 〃
	1190	ایم محمد دل فقیر اینڈ کمپنی 〃	10 〃		1215	بابا علاؤالدین صاحب 〃	4 〃		1243	دین احمد صاحب 〃	2 〃
	1191	ایم سیمو صاحب 〃	5 〃		1216	ایم۔ ایس۔ ای انگولیا صاحب 〃	25 〃		1244	رحمت علی صاحب 〃	1 〃
	1192	ای۔ ایس محمد حنیفہ صاحب 〃	5 〃		1218	امیر محمد خان صاحب 〃	50 〃		1245	محمد عرفان صاحب 〃	1 〃

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
	۲۴۴۶	صمد دین صاحب سنگاپور	۱ ڈالر		۲۴۲۳	انچ عبدالحمید صاحب چیمبر	۵ ڈالر		۲۴۸۰	میسرز کے۔آئی۔جی داؤد بھائی [illegible]	ڈالر
	۲۴۴۷	ماجارام صاحب 〃	۲ ڈالر		۲۴۲۴	انچ پاریکا صاحب 〃	۱ 〃		۲۴۸۱	آر۔ساہی محمد قاسم اینڈ کمپنی 〃	۲۵ 〃
	۲۴۴۸	ٹی۔ایچ بشارت اللہ صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۳۴	حاجی ابراہیم [illegible] صاحب 〃	۵۰ 〃		۲۴۸۲	ایس۔ایم داؤد اینڈ کمپنی 〃	۳ 〃
	۲۴۴۹	ایم۔محمود سائیو صاحب 〃	۲۵ 〃		۲۴۳۶	انچ عبداللہ بن طیب صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۸۳	میسرز ضیاء محمد اینڈ سنز 〃	۲۰ 〃
	۲۴۵۰	ڈاکٹر ایل سامی صاحب 〃	۲۰ 〃		۲۴۳۳	کانڈ شنگ آفیس صاحب [illegible]	۲ 〃		۲۴۸۴	میسرز یوسف برادرز 〃	۳ 〃
	۲۴۵۱	ڈاکٹر جے۔اے ایم ایس اللہ بخش صاحب 〃	۲۵ 〃		۲۵۱۶	وی۔اے یعقوب اینڈ [illegible]	۱۰ 〃		۲۴۸۵	کے۔ایم محمد یوسف صاحب 〃	۳ 〃
	۲۴۵۲	عبدالملک صاحب وغیرہ 〃	۸ 〃		۲۵۱۷	اے جمال محمد اینڈ کمپنی 〃	۵ 〃		۲۴۸۷	پی۔ایم۔ایم عبدالقادر [illegible] اینڈ کمپنی 〃	
	۲۴۵۴	ایس۔سی گوہو بار ایٹ لا 〃	۲۵ 〃		۲۵۱۸	کے۔اے پیر محمد صاحب 〃	۳ 〃		۲۴۸۸	محبت اللہ صاحب کوالالمپور	۱ 〃
	۲۴۵۵	میسرز شمس الدین اینڈ سنز 〃	۲۵ 〃		۲۵۱۹	کے عبدالحمید صاحب 〃	۱ 〃		۲۴۸۹	اے۔ایم نور دین صاحب 〃	۱ 〃
	۲۴۵۶	بابو محمد علی صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۱۱	علی حسن صاحب حاجی کلوانگ	۲۰ 〃		۲۴۹۰	اے۔ایم محمد عبداللہ صاحب 〃	۱ 〃
	۲۴۵۷	ڈاکٹر [illegible] ایس قریشی صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۶۶	احمد حسن صاحب صدیقی 〃	۱۰۰ 〃		۲۴۹۱	اے۔پی۔ایم عبدالمجید اینڈ کمپنی 〃	۳ 〃
	۲۴۵۸	کے۔ایم حاجی جلیل صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۵۴	مولوی [illegible] محمد صاحب سیرمبان	۵۰ 〃		۲۴۹۲	محمد افضل شوکت صاحب 〃	۲ 〃
	۲۴۶۰	میسرز او۔سی۔ایچ محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۲۵ 〃		۲۴۶۷	عباس بھائی داؤد بھائی [illegible] 〃	〃 〃		۲۴۹۳	میسرز فیڈرل بیکری 〃	۱۰ 〃
	۲۴۶۱	ایس محمد ابوبکر صاحب 〃	۲۵ 〃		۲۴۶۸	ایم۔ایم محمد ابراہیم صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۹۴	مولوی سیف الرحمن صاحب 〃	۲ 〃
	۲۴۶۲	ایم۔دائی محمد سلطان صاحب 〃	۵ 〃		۲۴۶۹	میسرز یوسف علی بھائی صاحب 〃	۷ 〃		۲۴۹۵	رحمی خان صاحب 〃	۳ 〃
	۲۴۶۳	این محمد اسمٰعیل برادرس 〃	۲۰ 〃		۲۴۷۰	مولوی ضیاء اللہ صاحب 〃	۵ 〃		۲۴۹۶	کے۔این محمد یوسف اینڈ سنز 〃	۱۵ 〃
	۲۴۶۴	محمد دین صاحب معرفت شیخ ممتاز الدین صاحب 〃	۵ 〃		۲۴۷۱	بشیر محمد صاحب سوسیار 〃	۴ 〃		۲۴۹۷	حکیم سید محمد انور علی شاہ صاحب 〃	۲۵ 〃
	۲۴۶۵	ہارون بن علی صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۴۷۲	میسرز کے۔وی جمال صاحب کوالالمپور	۱۰ 〃		۲۴۹۸	شمس الدین صاحب 〃	۵۰ سینٹ
	۲۴۱۷	[illegible] فیکٹری پارک اسٹیٹ 〃	۲۵ 〃		۲۴۷۳	میسرز ایف عبدالقادر صاحب 〃	۱۵ 〃		۲۴۹۹	چودہری محمد یوسف صاحب 〃	۵ ڈالر
	۲۴۵۹	مولوی محمد یسین خان صاحب [illegible] 〃	۱۰ 〃		۲۴۷۴	زردار خان صاحب 〃	۱ 〃		۲۵۰۰	چودہری فضل دین صاحب 〃	۲۰ 〃
	۲۴۱۰	علی بہادر صاحب جوہور بہرو	۱ 〃		۲۴۷۵	بابو محمد اکرم صاحب 〃	۵ 〃		۲۵۰۱	نور دین صاحب [illegible]	۳۰ 〃
	۲۴۵۱	پرسی کتوآن 〃	۲۵ 〃		۲۴۷۶	منشی غلام قادر صاحب 〃	۳ 〃		۲۵۰۲	نور الدین صاحب 〃	۱۰۰ 〃
	۲۴۵۲	السید بن علوی بن طاہر [illegible] صاحب 〃	۲۵ 〃		۲۴۷۷	منشی غلام نبی صاحب 〃	۲۰ 〃		۲۵۰۳	اے محمد صاحب کوالالمپور	۵ 〃
	۲۴۲۲	حاجی محمد ابراہیم صاحب 〃	۶ 〃		۲۴۷۸	مولوی عبداللہ صاحب 〃	۱۰ 〃		۲۵۰۴	میسرز [illegible] ایس علی اینڈ کمپنی 〃	۲۵ 〃

حضرت مولانا احمد سعید صاحب نائب صدر جمیعت علمائے ہند دہلی کا مکتوب گرامی

حامداً و مصلیاً

جامعہ ملیہ مسلمانوں کا ایک ایسا تعلیمی ادارہ ہے جس کے حُسنِ انتظام اور تعلیمی خدمات سے ہر شخص واقف ہے۔ اس ادارے میں مسلمانوں کے بعض ایسے بچے بھی تعلیم حاصل کرتے ہیں جو اپنی تعلیم کا بار اُٹھانے سے قاصر ہیں۔ جامعہ کے منتظمین اس قسم کے نادار طلبا کو زکوٰۃ فنڈ سے امداد پہنچاتے ہیں اور یہ امداد صرف انھی طلبا کو دی جاتی ہے۔ جو حقیقتاً زکوٰۃ کے مستحق ہوتے ہیں۔ زکوٰۃ کے اس بہترین مصرف سے کسی مسلمان کو انکار نہیں ہو سکتا۔

میں مسلمانوں سے متوقع ہوں کہ وہ جامعہ ملیہ کی زیادہ سے زیادہ اعانت و امداد فرما کر عند اللہ ماجور ہوں گے۔ بالخصوص اہل خیر اور ذی ثروت حضرات سے امید کی جاتی ہے کہ وہ زکوٰۃ کی رقم سے مذہبی تعلیم کے ان طلبا کی امداد فرمائیں گے جو اپنی تعلیم جاری رکھنے سے مجبور ہیں۔ ان اللہ لا یضیع اجر المحسنین

فقیر احمد سعید کان اللہ لہٗ

۴ رجب المرجب ۱۳۵۹ھ

مطابق ۹ اگست ۱۹۴۰ء